

บทที่ 5

พฤติกรรมกรรมการกระทำผิดเชิงจริยธรรม และแนวทางในการพัฒนา ส่งเสริมจริยธรรมวิชาชีพครู

การศึกษาเรื่องจริยธรรมในวิชาชีพครูในบทนี้นั้น คณะผู้วิจัยได้นำเสนอผลการวิจัยที่ได้จากการสัมภาษณ์เชิงลึกจากผู้บริหาร โรงเรียน การสนทนากลุ่มของผู้ปกครองนักเรียน การเสวนาวิชาการจากผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องในการพัฒนาจริยธรรมครู ได้แก่ นักวิชาการ ผู้บริหาร โรงเรียน และครูระดับปฏิบัติการ รวมทั้งประเด็นคำถามปลายเปิดจากการสำรวจพฤติกรรมเชิงจริยธรรมของครูระดับปฏิบัติการ ซึ่งผลการศึกษาในบทนี้นั้น ได้แบ่งการนำเสนอออกเป็น 4 ส่วนต่อไปนี้

ส่วนที่ 1 ภาพลักษณ์ของครูไทย

ส่วนที่ 2 สภาพปัญหาพฤติกรรมเชิงจริยธรรมวิชาชีพครู

ส่วนที่ 3 ปัญหาและอุปสรรคในการส่งเสริมจริยธรรมวิชาชีพครู

ส่วนที่ 4 แนวทางในการพัฒนาและส่งเสริมจริยธรรมวิชาชีพครู

5.1 ภาพลักษณ์ของครูไทย

จากผลการศึกษาจากการสัมภาษณ์ผู้บริหาร โรงเรียน และผู้ปกครองนักเรียน พบว่า ภาพลักษณ์ของครูไทยในปัจจุบันนั้นแตกต่างจากในอดีตเป็นอย่างมาก ซึ่งสืบเนื่องมาจากสภาพสังคม และเศรษฐกิจที่เปลี่ยนแปลงไป รวมทั้งการเปลี่ยนแปลงของระบบการศึกษาที่ได้มีการพัฒนาให้มีความทันสมัยมากขึ้น หรือรูปแบบการเรียนการสอนที่เปลี่ยนแปลงไป รวมทั้งภาระหน้าที่ของครูที่เพิ่มมากขึ้น ย่อมมีผลกระทบต่อการดำเนินชีวิตของครูทั้งสิ้น อย่างไรก็ตามในเจตคติของผู้ปกครองและผู้ที่เกี่ยวข้องในแวดวงการศึกษายังมองว่า ครู คือ ปุชนิยบุคคล เพราะครูต้องเป็นต้นแบบที่ดีต่อบุคคลอื่นในสังคม รวมทั้งเป็นแรงบันดาลใจของการใช้ชีวิตบนพื้นฐานของความดีงาม ซึ่งหมายความว่าไม่ว่าจะยุคสมัยก็ตามคนในสังคมยังคงมีความ

คาดหวังในบทบาทความเป็นครูสูงมาก อาจกล่าวได้ว่าความคาดหวังของครูนั้นสูงมากซึ่งอาจจะสูงกว่าวิชาชีพอื่นๆก็ได้

ในประเด็นนี้นั้น การที่สังคมคาดหวังในบทบาทความเป็นครูที่สูงเช่นนี้ นั้น นักวิชาการด้านจิตวิทยาได้ตั้งข้อสังเกตว่า การที่สังคมคาดหวังกับครูสูงมากนั้น *เปรียบเสมือนเป็นดาบสองคม หรือ ไม่ หรือเป็นภัยคุกคาม* ในการดำเนินชีวิตของบุคคลที่ประกอบวิชาชีพครู กล่าวคือ การที่สังคมยกย่องให้ครูเป็นปูชนียบุคคลที่สมควรแก่การกราบไหว้ เคารพบูชา แสดงได้จากวัฒนธรรมไทยถึงกับจัดให้มีพิธีไหว้ครู เพื่อให้ครูอยู่ในศีลในธรรม การประพฤติปฏิบัติตนต้องอยู่ในกรอบจริยธรรมศีลธรรมอันดีงาม ครูจะดื่มสุรา เล่นการพนัน ไม่ได้ ซึ่งแตกต่างจากอาชีพอื่นนั้นในเรื่องนี้อาจจะเป็นส่วนหนึ่งที่ทำให้เกิดความเครียดในการดำเนินชีวิตของครูเนื่องจากต้องอยู่ในกรอบของคุณธรรมจริยธรรมตลอดเวลา เนื่องจากความเป็นครู หรือคำว่า "ครู" นั้นเป็นสิ่งที่ติดตัวสำหรับบุคคลนั้นไปตลอดชีวิต ซึ่งผู้ให้สัมภาษณ์ได้กล่าวไว้ว่า *บุคคลที่ให้ความรู้แก่บุคคลอื่น ... หรือเป็นครูนั้น สอนหนึ่งชั่วโมง สามปี หรือ หกปี ก็ถือว่าบุคคลผู้นั้นเป็นครูตลอดชีวิต* เพราะฉะนั้นถึงแม้ว่าสังคมจะเปลี่ยนไปอย่างไร รูปแบบการศึกษาจะเปลี่ยนไปอย่างไร หรือแม้แต่กระทั่งตัวของนักเรียนเองจะมีพฤติกรรมที่เปลี่ยนแปลงไป ผู้ปกครองจะมีความคาดหวังคุณครูสูงมาก ในฐานะเป็นปูชนียบุคคล ต้องมีความรักศรัทธามีคุณธรรม เมตตาธรรม จริยธรรม ครูต้องเป็นแบบอย่างที่มีทั้งแบบแผนการดำเนินชีวิต การประพฤติปฏิบัติตนให้เป็นที่เคารพบูชาสมกับที่มีประเพณีไหว้ครู สรุปก็คือครูที่ปฏิบัติตนตามระเบียบจรรยาบรรณของครูตามแนวทางปฏิบัติของคุรุสถานนั้นเอง ทำให้วิชาชีพครูก็ยังเป็นวิชาชีพที่ได้รับการเคารพและเป็นที่คาดหวังของสังคมในการเป็นต้นแบบที่ดีต่อสังคมต่อไป

นอกจากนี้จากผลการศึกษายังพบว่า การประกอบวิชาชีพครูนั้น เป็นวิชาชีพในลำดับต้นๆที่เด็กนักเรียนต้องการและสนใจที่จะประกอบวิชาชีพต่อไปในอนาคต หรือตั้งใจที่จะเป็นครู สังเกตได้จากในการสอบเข้ามหาวิทยาลัยนั้น นักเรียนจะเลือกเรียนคณะที่เกี่ยวข้องกับการศึกษาเป็นลำดับต้นๆ ในช่วง 2 - 3 ปีมานี้ และคะแนนในการคัดเลือกก็ค่อนข้างที่จะสูง ซึ่งแตกต่างจากเมื่อหลายปีก่อนที่มีการกล่าวอ้างว่า *"เรียนอะไรก็ได้ ก็มาเรียนครู"* อย่างไรก็ตามการที่มีนักเรียนสนใจที่จะเรียนวิชาชีพครูกันมากเนื่องมาจากค่านิยมใหม่ในเรื่องของการสอน คือ เรียนครู แต่อยากเป็นครูสอนพิเศษ จากผลการศึกษาจากกลุ่มผู้ปกครองพบว่า เด็กนักเรียนบางคนอยากเรียนวิชาชีพครูเนื่องจากสามารถใช้วุฒิที่จบมาไปสมัครเป็นครูสอนพิเศษตามสถาบันกวดวิชาต่างๆ เนื่องจากเป็นเรื่องของเศรษฐกิจที่เข้ามาเกี่ยวข้อง คือนักเรียนมองว่าการเป็นครูในหน่วยงานของรัฐนั้น ได้ค่าตอบแทนน้อย ต้องเป็นครูในสถานศึกษาเอกชน หรือสถาบันกวดวิชาจะได้รับค่าตอบแทนมากกว่า ซึ่งสิ่งเหล่านี้

คือความเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นที่สืบเนื่องมาจากการเปลี่ยนแปลงทางด้านเศรษฐกิจและสังคมของสังคมไทยที่มองเห็นค่านิยม หรือคุณค่าในเรื่องของวัตถุที่เข้ามาแทรกในวิชาชีพครูในปัจจุบัน

เด็กเลือกเรียนครูเยอะนะครูศาสตร์จุฬาคะแนนสูง...เด็กจบใหม่อยากมาเป็นครูสอนพิเศษ ได้ตั้งเยอะ ไม่ค่อยอยากเข้าสู่ระบบราชการเพราะว่าเขาจะมีตัวอย่างหรือเรียนพิเศษมากจนเกินไปหรือป่าวคุยกับลูกบอกเด็กรุ่นใหม่อยากเป็นครูสอนพิเศษได้ตั้งเยอะกว่า...และบางคนก็บอกอยากเป็นเหมือนครูอะไร ครูลิลลี่ นะที่ออกทีวีบ่อย

จากผลการศึกษาพบว่า ปัจจัยแวดล้อมทางเศรษฐกิจ ค่านิยมทางสังคม และเจริญก้าวหน้าทางเทคโนโลยี ประเด็นเหล่านี้เป็นประเด็นหลักที่มีผลต่อการเปลี่ยนแปลงในเรื่องของจริยธรรมครูที่เปลี่ยนแปลงไป ซึ่งจากการสนทนากลุ่มกับผู้ปกครองนักเรียน พบว่าผู้ปกครองนักเรียนหลายคนเคยเป็นครู อาจารย์ ตลอดจน ตำรวจ ทหาร ซึ่งล้วนแล้วแต่อยู่ในแวดวงของการเรียนการสอนหรือเป็นครูด้วยกันทั้งนั้น ซึ่งมีความเห็นพ้องกันว่าครูสมัยก่อนมีวิถีชีวิตไม่เร่งรีบ ดำเนินชีวิตสมถะไม่มีการบริโภคใช้จ่ายฟุ่มเฟือย ภาระงานสอนไม่มาก ขนาดของห้องเรียนไม่ใหญ่ ทำให้มีเวลาดูแลนักเรียนทั่วถึง ไม่ต้องไต่ทวงรายได้พิเศษจากการสอนพิเศษ แต่สภาพปัจจุบันเปลี่ยนแปลงไปมาก ตลอดถึงการยอมรับในสถานภาพของความเป็นครูที่สูงส่ง เปรียบด้วยอุดมการณ์ คุณธรรมของความเป็นครู ครูสมัยก่อนจะมองนักเรียนเป็นเหมือนลูก หรือกล่าวได้ว่าครูในอดีตไม่ค่อยรำเคร่งกับปริมาณงานที่มากจนล้นมือ แต่ปัจจุบันครูต้องทำงานธุรการ ต้องไปเยี่ยมบ้านนักเรียน ต้องทำผลงานเพื่อเลื่อนวิทยฐานะ และอื่นๆอีกมากมาย ขนาดของห้องเรียนใหญ่มากจำนวนนักเรียนห้องละ 40-50 คน ครูไม่อาจดูแลนักเรียนได้อย่างทั่วถึง ครูพากันขอย้ายตัวเองเข้าโรงเรียนที่มีชื่อเสียงเพื่อหวังสอนพิเศษเมื่อตัวเองได้สอนในโรงเรียนที่มีชื่อเสียงก็จะได้สอนในสถาบันกวดวิชา หรือเปิดโรงเรียนกวดวิชาเสียเอง โดยอาศัยชื่อเสียงของโรงเรียนของตนเป็นสื่อโฆษณาลูกค้า

ปัจจุบันครูกลายเป็นครูนักธุรกิจ การเรียนการสอนกลายเป็นการแลกเปลี่ยนสินค้าบริการระหว่างผู้ให้บริการกับผู้รับบริการ นักเรียน/ลูกศิษย์ถูกเรียกขานว่าลูกค้า วิถีชีวิตครูข้างต้นแสดงให้เห็นชัดเจนว่าแบบแผนการบริโภคเปลี่ยนแปลงไป มีรายจ่ายเพิ่มมากขึ้นครูจึงหาทางออกด้วยการหารายได้เสริมอย่างหลากหลายรูปแบบและวิธีการ อาทิ เล่นการพนัน การเป็นเจ้ามือห่วย การขายตรง การสอนพิเศษ การทำธุรกิจอื่นๆ เป็นต้น นอกจากนี้ครูยังคงอยู่ในภายใต้ค่านิยมของบริโภคนิยม วัตถุนิยม ครูจึงต้องมีรถยนต์ มีบ้านใหญ่โต ใช้สินค้าแบรนด์เนม ซึ่งนำไปสู่ปัญหาหนี้สินเป็นที่รับรู้กันโดยทั่วไป ครูจึงหาทางออกด้วยการหารายได้เสริม อาทิ เจ้ามือห่วยได้คิดเปิดโรงเรียนกวดวิชา ทำธุรกิจซึ่งครูสมัยก่อนไม่มีพฤติกรรมแบบแผนชีวิตเช่นนี้ ครูสมัยก่อนจะมีวิถีชีวิตเศรษฐกิจพอเพียง ยานพาหนะที่ใช้เป็นรถจักรยาน รถจักรยานยนต์ ได้แข่งกันกันออกรถ

ป้ายแดงหามาวิ่งแข่งกัน ครูสมัยก่อนไม่บริโภคน้ำมันพืช ต่างกับครูสมัยนี้นิยมไปเมืองนอกเพื่อพักผ่อน

ในประเด็นเรื่องของการเปลี่ยนแปลงซึ่งจะมีผลกระทบต่อการดำรงชีวิตของครูเองแล้วนั้น จากผลการศึกษาพบว่า การเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นในสังคม จากสังคมเกษตรกรรมสู่สังคมอุตสาหกรรม มีผลต่อสภาพลักษณะของครูก็มีส่วนที่เปลี่ยนแปลงไป ความเชื่อมั่นศรัทธาในวิชาชีพ จากบุคคลอื่นก็มีผลกระทบต่อการประกอบอาชีพของครู ในปัจจุบันครูเป็นอาชีพที่เหมือนกับอาชีพอื่นโดยทั่วไป มีหน้าที่การทำงานที่มีกฎมีระเบียบ เช่นเดียวกับอาชีพอื่น ครูไม่ได้ถือว่าเป็นวิชาชีพที่เป็นแบบอย่างแก่คนทั่วไป ซึ่งมุมมองครูที่แตกต่างกันระหว่างอดีตกับปัจจุบันนั้น จะส่งผลถึงพฤติกรรมเชิงจริยธรรมของครูที่เปลี่ยนแปลงไปด้วย เช่นกัน

คนที่มาเป็นครูเดี๋ยวนี้วัฒนธรรมมันเปลี่ยนไป ... ค่านิยมมันเปลี่ยนไป มันก็เลยดูกลายเป็น เมื่อก่อนเราเป็นอาชีพ แล้วเราก็มีจรรยาบรรณอยู่ในตัว คำว่า ครู ครูก็คือแม่พิมพ์เป็นแบบอย่างแต่วันนี้มันไม่ใช่ครูเหมือนกับข้าราชการทั่วไปครูเหมือนกับหน่วยงานต่าง ครูไม่เป็นที่ทำตัวให้เป็นตัวอย่างได้ การแต่งกาย การพูดจา การไว้ทรงผม มันไม่ใช่ มันเปลี่ยนไปจริงๆนะ ครูยังงี้ก็ต้องเป็นครู พระสงฆ์ก็ต้องเป็นพระสงฆ์ โดยเฉพาะครูกับพระสงฆ์ก็คนจะมอง ผมมองอย่างนั้นนะ ถ้าใครปล่อยปะละเลยไปนับวันๆไปเปลี่ยนไปหมดแล้ว คนเขาถึงเรียกว่าอาจารย์เขาจึงไม่เรียนครูแล้ว ในความศักดิ์สิทธิ์ในวิชาชีพมันน้อยลง ที่เขาณรงค์ในเรื่องฐานเงินเดือน เงินก็ค่อนข้างจะสูง คนที่เข้ามาเป็นครูก็เป็นคนที่ค่อนข้างมีความรู้แต่มันมันมีความรู้อย่างเดียว อันอื่นๆมันไม่ได้ตามมาด้วยอะนะ ผมอยากให้อาชีพนี้ทำให้เป็นแบบอย่าง ผมอยากให้เป็นอย่างนั้นนะ

นอกจากนี้ประเด็นในเรื่องพฤติกรรมเชิงจริยธรรมครู หรือสภาพลักษณะของครูที่เปลี่ยนไปนั้น ก็เป็นผลเกี่ยวเนื่องมาจากปัจจัยด้านเด็กนักเรียนและผู้ปกครองด้วยเช่นกัน กล่าวคือเด็กมีพฤติกรรมก้าวร้าว อารมณ์รุนแรง โมโหง่าย ค่านิยมในการเคารพนับถือครู หย่อนลงไปมาก นอกจากนี้ผู้ปกครองเองก็มีส่วนทำให้นักเรียนประพฤติผิดนอกชั้นนอกทาง ครูไม่สามารถลงโทษนักเรียน ได้จึงทำให้ครูส่วนหนึ่งเล่นบท Play Save คิดว่าจะถูกร้องเรียนว่าทำโทษเด็ก หรือบางครั้งผู้ปกครองแสดงอำนาจกับครู ในอดีตนั้นนักเรียนให้ความเคารพยำเกรงครูมากเชื่อฟังคำสั่งสอนของครูมากกว่าบิดามารดาด้วยเสียอีก ซึ่งปัจจุบันบทบาทของครูส่วนนี้ได้ขาดหายไป

นอกจากนี้ประเด็นในเรื่องของความเชื่อมั่นของครูในการสอนก็เป็นประเด็นที่ค้นพบก็คือในปัจจุบันมีหลายโรงเรียนได้มีการเรียนการสอนในเวลาอันอกราชการ เพื่อเป็นการเพิ่มทักษะให้กับนักเรียนและเป็นการช่วยลดภาระของผู้ปกครองที่ต้องเสียค่าเรียนกวดวิชาในราคาแพง

อย่างไรก็ตามประเด็นนี้จะเชื่อมโยงกับเรื่องของความเชื่อมั่น ศรัทธาต่อสถานศึกษาที่ได้เปลี่ยนแปลงไป กล่าวคือเด็กนักเรียนจะให้ความสำคัญกับเรื่องชื่อเสียงของสถาบันมากกว่าตัวครูผู้สอน แต่ความเชื่อมั่นในเรื่องนี้มีผลกระทบมาจากความคิดความเชื่อของผู้ปกครองด้วยเช่นกัน

อย่างวันเสาร์มีมาเรียน ไม่ก็ร้อยคน เค้าจะไปเรียนสถาบันดั่งๆ เค้าไม่เชื่อมั่นในฝีมือครูในโรงเรียน ถ้าครูคนเดียวกันได้ไปยื่นในสถาบันกววิชา ตรงนั้นเค้ากับเชื่อ มันเป็นการเชื่อความยึดมั่น ผู้ปกครองด้วยเช่นกัน

นอกจากนี้กลุ่มผู้ปกครองที่เข้าร่วมสนทนากลุ่ม และกลุ่มผู้บริหารโรงเรียนยังให้ข้อคิดถึงความแตกต่างระหว่างครูในอดีตกับปัจจุบันแตกต่างกันอย่างสิ้นเชิง เช่น ในเรื่องของจิตวิญญาณ ความเป็นครู การให้ความรู้ และความใส่ใจในการเรียนการสอน ดังตัวอย่างต่อไปนี้

*ข้อดีของครูรุ่นเก่า จะมีจิตวิญญาณ ในการเป็นครูมากกว่าครูสายพันธุ์ใหม่
โรงเรียนมีกรอบในการดำเนินการ ถ้าออกนอกกรอบมากเกินไป ทางผู้อำนวยการ
จะต้องทำให้เข้ามาในกรอบของการเป็นครูที่ดี เรื่องแบบอย่างการปฏิบัติตน
พฤติกรรมที่ไม่เหมาะสม*

ในเรื่องการให้ความรู้เด็ก ครูเก่าจะสอนอย่างเต็มเม็ดเต็มหน่วย แต่ถ้าเป็นครูใหม่ อย่างที่บอกข้างต้น ว่าเค้าไม่มีจิตวิญญาณในการเป็นครู ก็คือสอน แต่การควบคุมดูแลในด้าน คุณธรรม หรือการให้การอบรม เด็กจะน้อยกว่าครูเก่าไป ครูเก่า บางท่านเข้าไปในห้องเรียนถ้าโต๊ะไม่เรียบร้อย มีขยะในห้องเรียน ถ้าเด็กเดินเพ่นพ่าน ท่านจะไม่สอน ครูใหม่จะไม่ค่อยสนใจในจุดนี้ในการวางระเบียบวินัย แต่ ความเป็นกันเองกับเด็กครูใหม่จะดีกว่าวัยเค้าใกล้เคียงกัน ข้อมูลเด็กเราต้องอาศัยครูวัยรุ่นครูที่ใกล้ชิดกับเค้า หาข้อมูลมาให้เรา ก็ดีคนละด้าน

ในประเด็นเรื่องการสอน หรือการทำงานของครูรุ่นเก่ากับครูรุ่นใหม่ที่แตกต่างกันนั้น ปัจจัยอย่างหนึ่งที่มีผลกระทบในเรื่องดังกล่าวคือ เด็กนักเรียน ซึ่งเด็กนักเรียนสมัยก่อนกับเด็กนักเรียนในปัจจุบันนั้นมีความแตกต่างกัน อาจจะมีผลกระทบต่อการสอนของครูที่แตกต่างกันในแต่ละยุคแต่ละสมัยด้วยเช่นกัน

ผมคิดว่าในอดีตดีกว่านะ นักเรียนในอดีตจะต่างกับปัจจุบัน ในอดีตค่อนข้าง
เรียบร้อย เชื่อฟังครูบาอาจารย์ แต่ปัจจุบันนักเรียน มีการทะเลาะวิวาทกัน ชกต่อย
กัน ขโมยของกัน ... เด็วนี้เด็กเหมือนจะเกรงใจ อาจเป็นเพราะคุณธรรม จริยธรรม
มันน้อยไปหน่อยรีเปล่า ในการอบรมสั่งสอนนักเรียน

5.2 สภาพปัญหาเชิงพฤติกรรม จริยธรรมและจรรยาบรรณวิชาชีพครู

ในประเด็นสภาพปัญหาเชิงพฤติกรรมของการกระทำความผิดจริยธรรมวิชาชีพครูนั้น
จากผลการศึกษาพบว่าในแต่ละจังหวัดที่ได้ทำการศึกษา นั้น มีสภาพปัญหาที่คล้ายคลึงกัน ดังนั้น
คณะผู้วิจัยได้จัดกลุ่มประเด็นปัญหาออกเป็น 3 ประเภทหลักๆ กล่าวคือ ประการแรกเป็นปัญหา
พฤติกรรมส่วนตัวของครู ประการที่สองเป็นปัญหาด้านปฏิบัติงานตามหน้าที่ คือในเรื่อง
ของการเรียนการสอน และประการสุดท้ายเป็นปัญหาด้านการบริหารงานของสถานศึกษาซึ่งมี
รายละเอียดในแต่ละด้าน ดังต่อไปนี้

5.2.1 ปัญหาพฤติกรรมส่วนตัวของครู

ผลการศึกษาในประเด็นของปัญหาพฤติกรรมของครูในเรื่องพฤติกรรมส่วนตัว หรืออาจ
กล่าวได้ว่าเป็นปัญหาในเรื่องพฤติกรรมการครองตนของผู้ที่ประกอบวิชาชีพครู ซึ่งปัญหาส่วนใหญ่จะ
เป็นเรื่องของการประพฤติตนที่ไม่เหมาะสมตามประมวลจริยธรรมวิชาชีพ กล่าวคือ ครูต้อง
ประพฤติ ปฏิบัติตน เป็นแบบอย่างที่ดีแก่ศิษย์ทั้งกาย วาจาและจิตใจ แนวปฏิบัติได้กำหนดว่าต้องแต่ง
กาย สะอาด สุภาพ เรียบร้อยเหมาะสมกับกาลเทศะ แสดงกิริยา มารยาทสุภาพเรียบร้อยอยู่เสมอ เป็นผู้มี
คุณธรรม ตรงต่อเวลา ซื่อสัตย์ อุดมทน ประหยัดและอดออม มีสุขภาพกายแข็งแรงและสุขภาพจิตดี ไม่
โกรธง่ายหรือแสดงอาการรุนแรงต่อหน้าศิษย์ จากผลการศึกษา คณะผู้วิจัยได้จัดประเด็นปัญหาใน
เรื่องของพฤติกรรมที่ไม่เหมาะสม ดังต่อไปนี้

ผู้สาว และการกระทำอนาจาร

จากผลการศึกษา พบว่า ปัญหาที่เกิดขึ้นในปัจจุบัน เรื่องพฤติกรรมผิดจริยธรรมที่เป็น
ปัญหาหลัก ๆ ด้วยกัน ได้แก่ ปัญหาผู้สาวระหว่างครูกับครูด้วยกันเอง ปัญหาผู้สาวระหว่างครูกับ
นักเรียน (มีข้อสังเกต ครูพลศึกษาก่อปัญหานี้มากที่สุด) ซึ่งประเด็นปัญหาในด้านผู้สาวระหว่างครูกับ
นักเรียนจะเป็นมุมมองในเรื่องของความสัมพันธ์เชิงอำนาจระหว่างครูกับศิษย์

ปัญหาผู้สาวการล่วงละเมิดทางเพศที่ครูกระทำต่อนักเรียน สาเหตุมาจากสัมพันธระหว่างผู้มีอำนาจ คือ ครูผู้ให้เกรด/คะแนนแก่นักเรียน ซึ่งเป็นอำนาจเชิงตอรองกับนักเรียนหรือกรณีนักเรียนกระทำผิดครูซึ่งมีอำนาจในการลงโทษ นักเรียนซึ่งอยู่ในฐานะคือผู้มีอำนาจและเป็นรองครู ประกอบความเป็นเด็กที่ยังอ่อนประสบการณ์ ยังไม่รู้เท่าทันความเจ้าเล่ห์ของครูในการล่วงละเมิดทางเพศ ครูเองคิดว่าตนเคยทำมาแล้วและไม่มีกรร้องเรียนจนเกิดการเคยชิน นอกจากนี้ครูที่อายุหรือวัยใกล้เคียงกับนักเรียน ที่วางตัวใกล้ชิดเกินขอบเขตจนนำไปสู่ปัญหาผู้สาว การล่วงละเมิดทางเพศ ซึ่งกลุ่มผู้ปกครองมีความเห็นว่าการล่วงละเมิดทางเพศ ความสัมพันธ์เชิงผู้สาวของครูกับนักเรียน เป็นเรื่องร้ายแรงที่สุด ครูต้องสำนึกในจริยธรรมและจรรยาบรรณตลอดจนต้องถูกตรวจสอบทั้งจากครูด้วยกัน นักเรียน ผู้ปกครอง และผู้บริหารสถานศึกษา อีกทั้งจะต้องไม่ร่วมกันปกปิดปกป้องผู้กระทำผิด ซึ่งประเด็นนี้สัมพันธ์กับกระบวนการสอบสวนลงโทษอย่างมีประสิทธิภาพ ดังกล่าวมาแล้วข้างต้น

ปัญหาคงหนีไม่พ้นเรื่องครูกับศิษย์ แล้วก็กลุ่มสาระที่โดนประจำคือพลศึกษา สุขศึกษาอะนะ ในเรื่องผู้สาว ... มีครูผู้ชายสองคนก็ต้องบอกเขา หน้าตาอายุยังน้อย มาสอนเด็กมอหก ต่างกันไม่เกินห้าปี เด็กเนี่ยนะมันจะเห็นความเป็นฮีโร่ของครู มันประทับใจขึ้นมาดูม มันก็จะรักอะ ไฮ้ครูคิดว่าตัวเองหล่อแล้วเป็นต่อ ก็เลยต้องบอกว่าอย่าทำอย่างนั้นเลย อีกอันที่มองเห็นคือผมอยู่กระทรวงห้าปีทำงานเรื่องวินัยก็จะมีสองอันใหญ่ๆคือ การสอนพิเศษ แล้วก็เรื่องผู้สาว เป็นปัญหาที่น่ากลัวมากๆที่ต้องดำเนินการให้ไวในเรื่องของการพุดจาเรื่องความสนิท มักจะมีเรื่องผู้สาวมาเกี่ยวข้อง การทำความ

สนิทสนม การทำความรู้จักเพราะกลัวเด็กเกลียด หรือสร้างความเป็นฮีโร่วิธีใดที่จะทำให้เด็กรักทำอย่างไรก็เลยสนิทไว้ มันก็เลยจะมีเรื่องผู้สาวมาเกี่ยวข้อง เรื่องผู้สาวในปัจจุบันนี้ไม่ได้มาจากครูแต่อย่างเดียว มันมาจากนักเรียนด้วย เพราะนักเรียนสมัยนี้มีแฟนตั้งแต่ประถมแล้ว ยิ่งครูเข้ามาสนิทสนมด้วย เขามีความรู้สึกคือมันเป็นสิ่งที่เขาเคารพศรัทธา สอนให้เขามีความเป็นฮีโร่เหมือนกัน ดังนั้นครูที่ไม่มีการป้องกันในเรื่องจริยธรรมมันก็ไป อันนี้เป็นสิ่งที่อันตราย ถามว่ามีไหมมันก็มีเหมือนกัน

ติตสุรา ติตการพนัน

ปัญหาในเรื่องพฤติกรรมกรรมการครองตัวที่เป็นปัญหาหลักประเด็นต่อไปเป็นเรื่องของการประพฤติตนของครูที่ติตสุรา หรือเครื่องดื่มมีเมา ประเด็นสภาพปัญหาข้อนี้พบว่าเป็นปัญหาค่อนข้างกว้างขวางและพบอยู่ในทุกจังหวัดที่เป็นรูปธรรม กล่าวคือ ปัญหานี้จะเป็นปัญหาที่เกิดขึ้นกับครูผู้ชายเป็นส่วนใหญ่ จากการศึกษาพบว่า ครูบางคนเมาสุราตลอดทั้งวัน แต่ยังทำการสอน หรือในบางกรณีครูไม่ได้ดื่มสุราในเวลาราชการ แต่ไม่สามารถมาสอนได้เนื่องจากมีอาการมีเมามาจนทำให้ไม่สามารถมาสอนหนังสือได้ นอกจากปัญหาการติตสุราของครูแล้ว ครูบางคนติดยาเสพติด ซึ่งร้ายที่สุดบางคนเป็นผู้ค้าและผู้เสพ ครูติตการพนัน ติตสุราเรื่อรัง สูบบุหรี่ในโรงเรียน เป็นต้น ซึ่งพฤติกรรมเหล่านี้สามารถนำไปสู่อาการทางโรคประสาทได้ จากการศึกษาในบางโรงเรียน พบว่าครูบางคนติตสุราจนมีอาการทางประสาท แต่ก็ยังทำการสอนอยู่ โดยที่เพื่อนร่วมงาน หรือผู้บริหารโรงเรียน ไม่ได้พิจารณาให้บุคคลนั้นออกจากโรงเรียน เนื่องจากเป็นเหตุผลเชิงมนุษยธรรม ซึ่งเป็น การช่วยเหลือกัน

ปัญหาสุราเรื่อรัง การพนัน ครูไปดื่มที่ตลาดแล้วดื่มจนถึงเข้าคืนมาไม่ทันก็ไม่ได้สอน ... เป็นผู้บริหารมาหลายที่ ก็พบมาก เคยเอาไปบำบัด เอาไปบวช กลับมากินเหล้าเมาเหมือนเดิม ก็ตกเดือนว่ากล่าว ถ้าขาดสอนก็ขาดเงินเดือน 5% หนึ่งเดือนสองเดือน สุราเนียะอะมันเริ่มจากบ้านนอกก่อน ไกลๆก็ยังมีเยอะที่ผ่านมารร.ละคนสองคน

การใช้ความรุนแรง

ในประเด็นเรื่องความรุนแรงนั้นจากผลการศึกษาสามารถสรุปได้ 2 ลักษณะได้แก่ ความรุนแรงด้านวาจา ซึ่งรวมถึงการใช้วาจาไม่เหมาะสมกับเด็กนักเรียน และความรุนแรงด้านร่างกายในกรณีที่ครูทำร้าย หรือทำโทษเด็กนักเรียนในลักษณะที่รุนแรงและเกินกว่าเหตุอันควร กล่าวคือ การที่ครูอารมณ์เสียและถ่ายทอดอารมณ์มาลงที่เด็ก และที่พบบ่อยเหมือนกันเรื่องการทำร้ายร่างกายเด็ก การลงโทษเกินกว่าเหตุ การใช้คำพูดที่รุนแรง ก้าวร้าวกับนักเรียน และ โดยส่วนใหญ่แล้วความรุนแรงทางวาจาจะส่งผลให้เกิดความรุนแรงทางด้านร่างกายตามมาอีกประเด็นหนึ่ง การกระทำดังกล่าวจะส่งผลต่อการอบรมสั่งสอนนักเรียนมากเข้าทำนอง "แม่ปู่กับลูกปู่" นักเรียนจะตั้งคำถามแย้งในใจว่า ก็ครูยังพูดจาไม่สุภาพได้ หรือครูยังตีนักเรียนได้ แล้วจะมาห้ามนักเรียน

จับนักเรียนมาทำโทษทำไม และในเมื่อครูมีบุคลิกภาพที่ก้าวร้าว โกรธง่าย โมโห ฉุนเฉียว แล้วครูจะอบรมสั่งสอนศิษย์ได้อย่างไร

ส่วนมากก็เรื่องเด็ก ๆ เป็นเรื่องการลงโทษเด็ก เรื่องการลงโทษรุนแรง แต่เราก็สามารถพูดคุยกันรู้เรื่อง

การใช้วาจาที่ไม่เหมาะสม

ประเด็นปัญหาพฤติกรรมในเรื่องของการใช้วาจาที่ไม่เหมาะสมในกรณีนี้จะเป็นเรื่องการใช้วาจาที่สื่อสารกับนักเรียน ในลักษณะของคำพูด หรือสรรพนามแทนตนเองที่ไม่เหมาะสม เช่น การแทนตนเองด้วยคำต่างๆ เช่น พี่ หรือ ป้า บ้าง ซึ่งการใช้สรรพนามดังกล่าว ถึงแม้ว่าจะเป็นเรื่องที่ทำให้ครูกับนักเรียนมีความสัมพันธ์ที่สนิทสนมกัน แต่ในบางกรณีอาจจะทำให้เกิดกรณีที่นักเรียนไม่มีความเคารพในตัวครู หรือลักษณะของการวางตัวของครู ซึ่งจะทำให้เกิดปัญหาตามมาได้

ในเรื่องของครูที่ขาดจริยธรรม ในปัจจุบันที่พบบันมากเลยในจริยธรรมของครูนั้นก็คือ การพูดจา เมื่อก่อนครูเรียกลูกศิษย์ ลูกอย่าง โน้นลูกอย่างนี้ เต๋ยวนี้ไม่ใช่ เต๋ยวนี้เรียก “พี่” เนื่องจากปัจจุบัน ครูที่เป็นนิสิตใหม่เยอะไป แต่ครูรุ่นเก่าไม่ได้เรียกพี่หลอก ระดับป้า ระดับแม่เขาแล้ว บางทีเต๋ยวเรียกชื่อเล่น อาจารย์โน้น อาจารย์ป้อม ซึ่งสิ่งนี้ทำให้ระดับชั้นมันแคบลง ทำให้เด็กสามารถปีนเกลียวได้

การแต่งกายที่ไม่เหมาะสม

นอกจากปัญหาในเรื่องของพฤติกรรมครูที่แสดงออกในเรื่องที่ผิดทั้งกฎหมายและผิดทั้งจริยธรรม ประเด็นในเรื่องของการแต่งกายที่ไม่เหมาะสม ก็เป็นประเด็นหนึ่งที่กลุ่มตัวอย่างได้ให้ความคิดเห็นพอสมควร ซึ่งประเด็นนี้เป็นการกระทำที่ไม่ผิดกฎหมายแต่เป็นเรื่องที่เกี่ยวข้องกับการแสดงออกของครูโดยตรงในเรื่องของการแสดงออกทางการแต่งกาย ซึ่งประเด็นเหล่านี้จะเกี่ยวข้องกับครูรุ่นใหม่มากกว่าครูรุ่นเก่า กล่าวคือ ในประเด็นการแต่งกายที่ไม่เหมาะสมนั้นเกิดในกรณีที่ครูแต่งตัวไม่ถูกกาลเทศะ เช่น ครูผู้ชายใส่ชุดลำลอง หรือใส่เสื้อผ้าที่มีลายดอกมากจนไป หรือครูสตรีนุ่งกระโปรงสั้นมากเกินไปโดยเฉพาะครูวัยรุ่นที่บรรจุใหม่ ซึ่งสิ่งเหล่านี้เป็นแบบอย่างที่ไม่ดีกับเด็กนักเรียน ซึ่งปัญหาในเรื่องของการแต่งกายที่ไม่เหมาะสมของครูนั้นสามารถเชื่อมโยงสู่ความสัมพันธ์ผู้สวหรือละเมิดทางเพศระหว่างครูกับครู หรือครูกับนักเรียนได้เช่นกัน

เมื่อพิจารณาในเรื่องของการแต่งกายของนักเรียนนั้น ครูมักจะกวัดขั้นการแต่งกายของนักเรียนให้ถูกต้องตามกฎระเบียบของสถาบันการศึกษา แต่ในขณะที่เดียวกันที่ครูแต่งกายตามความสบาย นุ่งกระโปรงสั้น ไม่เหมาะสมกับสถานที่ สิ่งเหล่านี้สะท้อนมาจากผู้เข้าร่วมสนทนากลุ่มนี้เขาคาดหวังบทบาทของครูอย่างสูงส่งหวังว่าจะเป็น Idol หรือ Role Model ให้กับนักเรียนได้

ภาระด้านหนี้สิน

ปัญหาในด้านภาระหนี้สินของครูนั้นเป็นปัญหาที่มีการอ้างถึงกันมาหลายยุคหลายสมัย ซึ่งปัญหานี้เป็นประเด็นปัญหาด้านเศรษฐกิจที่เกิดจากรายได้ไม่เพียงพอกับรายจ่ายจากการศึกษาพบว่าครูเป็นอาชีพระดับคั่นๆ ของประเทศที่มีภาระหนี้สินมากเป็นอาชีพหนึ่ง และจากการที่รายได้ไม่เพียงพอทำให้ครูต้องแสวงหาแหล่งเงินกู้ จากหลายแหล่งที่ครูสามารถกู้ได้ และสืบเนื่องด้วยรายได้ที่ไม่เพียงพอ รวมทั้งมีภาระหนี้สินที่ต้องจ่ายทุกเดือน จึงกลายเป็นเหตุที่ครูต้องหาทางออกด้วยการประกอบอาชีพอื่นๆ และจะมีผลกระทบต่อการเรียนการสอนในโรงเรียน ซึ่งจะกล่าวต่อไป

อย่างไรก็ตามปัญหาเรื่องภาระหนี้สินของครูที่เพิ่มมากขึ้นในแต่ละปีนั้น กลุ่มผู้บริหารโรงเรียนได้ชี้ให้เห็นถึงสาเหตุของการกู้ยืมของครู ซึ่งน่าสนใจประการหนึ่งคือ ในเรื่องของแหล่งเงินกู้ ที่ครูสามารถเข้าถึงได้ง่าย และข้อเสนอในการกู้ยืมที่น่าสนใจ เช่นการเสียดอกเบี้ยต่ำ ทำให้ครูบางคนถึงแม้ว่าจะไม่มีภาระจำเป็นที่จะต้องกู้เงิน หรือ ไม่มีความจำเป็นที่จะต้องใช้เงินเพื่อการซื้อสิ่งของต่างๆ แต่ก็ได้ทำการกู้เงิน หรือซื้อสินค้าเงินผ่อน เพราะกลัวจะเสียสิทธิ์นั้นๆ ไป

เรื่องหนี้สินครู อะไรก็ตามไม่ว่าจะเป็นสถาบันการเงินไหนก็ตาม ถ้าเข้ามาติดต่อกับครูจะสำเร็จหมดไม่ว่าจะเป็นบัตรต่างๆ บัตรเครดิต มีใบรับรองข้าราชการ มีสลิปเงินเดือน ก็ทำได้หมด... เรื่องบัตรนี้เป็นหนี้สินภายนอก แต่ถ้าเป็นหนี้สินของครูจริงๆ หนี้สินของสหกรณ์ออมทรัพย์ครูทั้งหัก กู้ ขอก็เป็นส่วนหนึ่ง ครูเงินเดือนน้อยอยากได้นุ่นอยากได้นี้ เรื่องบ้าน ที่อยู่อาศัย อันนี้เราก็ไม่ว่า แต่ถ้าอยากได้โทรศัพท์ รถ ทำให้เกิดหนี้ในระบบ มันไม่พอใช้จริงๆ

ในเรื่องหนี้สิน ครูเป็นผู้ที่มีหนี้สินในภาครัฐบาล ต้องให้ความช่วยเหลือ เยอะมากๆ ไม่ทราบว่าการเป็นอย่างไรบ้างแต่ต่างจังหวัด ที่คุยทางต่างจังหวัดครูมีหนี้สินเยอะมาก ความจริงเงินเดือนที่ออกมาจะเหลือติดบัญชีน้อยมาก จะถูกหัก

จาก สหกรณ์ บ้าง จาก ช.พ.ค. หรือ ทางออมสินที่มีเงินกู้เริ่มแรกเลยให้กู้ได้ 200,000 บาทพออีกไม่นานก็เพิ่ม ขึ้นเรื่อยๆ จนปัจจุบันสามารถกู้ได้ถึง 1,200,000 บาทปีการศึกษาหน้าอีกกู้ได้ถึง 3,000,000 บาท ทำให้ครูยิ่งกู้กันเพิ่มมากขึ้น ก็ทำให้เป็นหนี้เพิ่มขึ้นต่อไป ดังคมมันเป็นอย่างนี้

ผู้วิจัยมีข้อสังเกตว่าเรื่องหนี้สิน มีใช้ประเด็นชีวิตความยากจนของครู การมีหนี้สินแสดงว่าครูต้องมีสินทรัพย์มีหลักทรัพย์ในการค้ำประกัน การมีหนี้สินมีใช้เรื่องน่าอับอาย น่าตกใจ เพราะว่ามีครูกิจต่างมีหนี้สินกันทั้งนั้น หากแต่หนี้สินนำไปลงทุนอันก่อให้เกิดรายได้ จริงอยู่ แม้ครูบางคนจะหนีไปเพื่อการบริโภค เช่น ซื้อรถยนต์ ซื้อบ้าน ที่ดิน แต่ข้อเท็จจริงที่มีได้ปรากฏ คือ การประกอบอาชีพหรืออาชีพเสริมของครู (อาจมีรายได้มากกว่าอาชีพหลักเสียอีก) อาชีพเสริมหรืออาชีพรองของครูที่ปรากฏเด่นชัดคือ ตั้งสถาบันกวดวิชา และยังมีอาชีพอื่นๆ ที่ครูเป็นเจ้าของธุรกิจ อาทิ เจ้าของหอพัก ผู้ประกอบการร้านค้าปลีก ครูมีรายได้จากการให้เช่าที่ดิน ทำสวน ทำไร่ ปศุสัตว์ ครูเป็นเจ้าของอู่ยได้ดิน เป็นนายหน้า (Broker) แม้กระทั่งธุรกิจสีเทา-ค้ำก็มี

นอกจากนี้ครูเองก็ประสบปัญหาอื่นๆ ในชีวิตส่วนตัวและครอบครัว เช่น ปัญหาสามี ปัญหาภรรยา ปัญหาผู้สาว รวมทั้งบุตรของครูก็มีปัญหาสังคม (เกเร, ดิถยาเสพติด) ตลอดจนภาระหนี้สิน ปัจจัยเหล่านี้ล้วนส่งผลต่อสุขภาพจิต ทำให้ครูเครียด อารมณ์รุนแรง ก้าวร้าว โกรธจนไม่อาจควบคุมตนเอง จนในที่สุดก็ต้องแสดงออกที่สถานี่ปลายทาง คือ นักเรียนจะถูกลงโทษรุนแรงและเป็นທີ່ระบายอารมณ์เครียด ซึ่งเป็นสิ่งที่ไม่สมควรเกิดขึ้นอย่างยิ่งสำหรับผู้ประกอบวิชาชีพครู

5.2.2 ปัญหาด้านการปฏิบัติงาน

ครูมีหน้าที่ในการอบรมสั่งสอน ฝึกฝน สร้างเสริมความรู้ ทักษะ และนิสัย ที่ถูกต้องดีงาม ให้เกิดแก่ศิษย์อย่างเต็มความสามารถด้วยความบริสุทธิ์ใจ ทั้งนี้ได้กำหนดแนวทางปฏิบัติ อาทิ สอนเต็มความสามารถ เต็มเวลา และเต็มใจ ไม่เบียดบังเวลาของศิษย์ไปหาผลประโยชน์ส่วนตัว เป็นต้น สิ่งเหล่านี้เป็นประเด็นปัญหาจริยธรรมครูในเรื่องที่เกี่ยวกับการปฏิบัติงานของครูทั้งสิ้น จากการศึกษาพบว่าปัญหาที่เกี่ยวข้องกับการปฏิบัติงานของครูนั้นสามารถแบ่งได้เป็น 3 ประเด็น ได้แก่ การปฏิบัติหน้าที่ด้านการสอนไม่เต็มความสามารถ การแสวงหาผลประโยชน์จากนักเรียน และ การเลื่อนวิทยฐานะและตำแหน่งทางวิชาการของครู ซึ่งมีรายละเอียด ดังต่อไปนี้

การปฏิบัติหน้าที่ด้านการสอนไม่เต็มความสามารถ

ผลการศึกษาจากสนทนากลุ่ม และการสัมภาษณ์ พบสภาพปัญหาพฤติกรรมเชิงจริยธรรม จรรยาบรรณของครู ที่เป็นรูปธรรม คือ ครูสอนไม่เต็มที่หรือสอนไม่เต็มความสามารถ และปฏิบัติตนเสมือนเป็นผู้มีอาชีพครู หมายความว่าครูจะสอนไปตามหน้าที่ของความเป็นครูคือมีหน้าที่ในการสอนหนังสือ ซึ่งกรณีนี้จะเกี่ยวข้องกับเรื่องของการสอนพิเศษของครู คือ ครูสอนในห้องโดยทำหน้าที่ในการประกอบอาชีพครู แต่จะไปให้ความสนใจนักเรียนเป็นพิเศษที่เรียนพิเศษ หรือที่โรงเรียนกวดวิชา ซึ่งครูจะนำเทคนิคพิเศษเพื่อสร้างแรงจูงใจ หรือเทคนิคที่พิเศษมากกว่าการเรียนปกติในชั้นเรียน ถ้ามีเช่นนั้นแล้วโรงเรียนกวดวิชาจะมีลูกค้าแน่นหนาได้อย่างไร บทบาทของความ เป็นครูอาชีพจึงแสดงอย่างเต็มที่ ณ สถาบันกวดวิชานั้นเอง

นอกจากนี้ยังพบว่าครูไม่ค่อยสอน เบียดบังเวลาของศิษย์ไปเพื่อทำผลงานอาจารย์สาม ซึ่งเป็นเหตุผลและความจำเป็นของการทำวิทยฐานะของครูและจะต้องทำงานวิจัย เป็นเหตุให้ครูไม่ค่อยมีเวลาดูแลเด็ก ไม่ค่อยมีเวลาสอนและเตรียมการสอน เพราะต้องไปทำงานของครู คือเตรียมเอกสารต่างๆ ในการเลื่อนสถานะทางวิชาการ ซึ่งจะกล่าวในประเด็นถัดไป นอกจากนี้ ประเด็นเรื่องการเรียนการสอนจะเป็นปัญหาในเรื่องของครูไม่ตั้งใจในการทำงาน ไม่ตั้งใจสอนอย่างเต็มที่ ไม่อุทิศเวลาในการสอน บางครั้งทั้งภาระการสอน มีการจ้างวานให้สอนแทนกัน แต่ครูกลับสนใจ ซึ่งจากประเด็นที่กล่าวมาแล้วว่าเรื่องการเรียนการสอนนั้น ครูบางกลุ่มจะทุ่มเท การสอนพิเศษมากกว่าสอนในห้องเรียน ส่งผลให้ครู ไม่สนใจสอนในชั้นปกติ ครูจึงต้องรีบออกจากโรงเรียนไปสถาบันกวดวิชา ซึ่งเปิดสอนทุกวันไม่มีวันหยุดและเปิดสอนหลายรอบ ยิ่งใกล้วันสอบมีการเปิดติวกันถึง 24.00 น. ถึง 01.00 น. ก็มี ปรากฏการณ์เช่นนี้ครู ได้อาศัยเทคนิค และฐานะความเป็นครู สร้างคติ “เรียนพิเศษเกรดสวย” นี้เป็นอุบายให้นักเรียนไปเรียนพิเศษกับตนเอง

ในประเด็นนี้นั้นผู้บริหารหลายคนต่างตระหนักดีในปัญหาและรู้สึกกังวลว่า ปัจจุบันครูต่างกอบโกยผลประโยชน์จากอาชีพตน และสร้างผลกระทบต่อความแตกต่างในสถานะทางเศรษฐกิจของนักเรียน นักเรียนมีฐานะดีสามารถชำระค่าสอนพิเศษได้เรียนพิเศษซึ่งครูทุ่มเทใช้เทคนิค การสอน การแก้งข้อสอบ สอนมากกว่าหลักสูตรที่กำหนดและยังมีการนำข้อสอบมาสอน นักเรียนเหล่านี้จึงกลายเป็นเด็กเรียนพิเศษ เกรดสวย สาเหตุส่วนหนึ่งมาจากคะแนน Admission ได้กลายเป็นโอกาสให้ครูกับนักเรียนที่มีฐานะดีเอาเปรียบนักเรียนทั่วไป นอกจากนี้พฤติกรรมและ ทำที่ระหว่างครูกับนักเรียนในห้องเรียนปกติกับห้องเรียนพิเศษจะแตกต่างกัน จนกลายเป็น

ความสัมพันธ์ระหว่างครู (ผู้มีอาชีพรับจ้างสอน) กับลูกค้ำมิใช่ครูกับลูกศิษย์ ขณะเดียวกันครูมักจะอ้างว่า การที่ไม่ค่อยดูแลเอาใจใส่ใกล้ชิดกับศิษย์นั้น เนื่องมาจากภาระงานสอนที่หนักมาก โดยเฉพาะ บางกลุ่มสาระ อาทิ คณิตศาสตร์ วิทยาศาสตร์ ภาษาต่างประเทศ ครูต้องทำงานการเงิน ธุรการ เป็นต้น การที่ครูมีภาระการสอนที่มากเกินไป หรือครูในบางโรงเรียนต้องทำหน้าที่ธุรการนอกจาก การสอนนั้น สืบเนื่องมาจากสภาวะการขาดแคลนครู และสภาวะการณ์ขาดแคลนครูแอบแฝง ได้แก่ การที่มีครูในโรงเรียนแต่ครูไปทำหน้าที่อื่น โดยไม่สามารถทุ่มเวลาในการสอนได้เต็มที่ เช่น ครูต้องทำงานธุรการ ต้องไปอบรม หรือไปทำกิจกรรมอื่นแทนการสอน ทำให้โรงเรียนไม่มีครูเพียงพอในการสอนนักเรียนแต่ละชั้นเรียน เป็นต้น

ประเด็นดังกล่าวได้มีการหยิบยกประเด็นขึ้นมาอภิปรายอย่างมาก จากกลุ่มตัวอย่าง ซึ่งได้ ยกประเด็นเรื่องความแตกต่างระหว่างการทำงานครูโรงเรียนรัฐบาลกับเอกชน ที่มีความแตกต่างกัน กล่าวคือครูโรงเรียนเอกชนทำงานเต็มเวลา ครูโรงเรียนรัฐบาลสอนที่เต็มเวลา ต้องไปประชุม อบรม สัมมนา ดังที่ได้กล่าวมาแล้ว จึงไม่ค่อยอยู่โรงเรียนเหมือนครูโรงเรียนเอกชน อีกทั้งยังตั้งข้อสังเกตว่า “ผู้บริหารโรงเรียนก็เช่นกัน เดือนหนึ่งเข้าโรงเรียนไม่เกิน 12 วัน ไม่ทราบไปไหนเขาจ้างให้มา บริหารโรงเรียน” อีกทั้งผู้บริหารจะไม่ทำการสอนนักเรียนเลย ซึ่งแตกต่างกับมหาวิทยาลัย คณะบดี อธิการบดี รองอธิการบดีทุกคนต้องมีชั่วโมงสอนทั้งระดับ ป.ตรี ป.โท และ ป.เอก ด้วยซ้ำเพื่อมิให้ ผู้บริหารห่างเหินจากการศึกษาค้นคว้าทางวิชาการซึ่ง โลกปัจจุบันเทคโนโลยีเปลี่ยนแปลงรวดเร็ว มากมีการศึกษาค้นคว้า งานวิจัยเกิดขึ้นใหม่ๆเสมอ หากผู้บริหารหลุดจากฐานวิชาการเสียแล้ว ผู้บริหารจะทำหน้าที่เพียงบริหารกฎ ระเบียบ การลงนามออกคำสั่งเท่านั้น และวิสัยทัศน์ในการ นำพาองค์กรที่เป็นองค์กรความรู้ไปได้อย่างไร

การแสวงหาผลประโยชน์จากนักเรียน

ในเรื่องของการแสวงหาผลประโยชน์จากนักเรียนนั้น ก็คือประเด็นในเรื่องของการที่ครู สอนพิเศษ ซึ่งในประเด็นนี้มีทั้งผู้ที่คิดว่าการสอนพิเศษเป็นเรื่องที่ผิดจริยธรรม และผู้ที่คิดว่า การสอนพิเศษไม่ใช่เรื่องที่ผิดจริยธรรมเนื่องจากการเรียนการสอนที่นอกเหนือจากเวลาราชการ ซึ่งประเด็นว่าในเรื่องของการสอนพิเศษจะผิดจริยธรรมหรือไม่นั้น จากการศึกษาพบว่า ขึ้นอยู่กับ การปฏิบัติงานของครูในโรงเรียนด้วยเช่นกัน ถ้าการเรียนการสอนในโรงเรียนเป็นการเรียนการสอน ที่ไม่แตกต่างจากที่ครูสอนพิเศษมากนักในเรื่องของเทคนิคและวิธีการต่างๆ รวมทั้งการให้เวลา ในการสอนเต็มที่ในโรงเรียน ก็ไม่ถือว่าการสอนพิเศษเป็นสิ่งที่ผิด อย่างไรก็ตามก็มีครูบางกลุ่มที่รับ

สอนพิเศษโดยนึ่ถึงผลประโยชน์ในเรื่องจำนวนเด็กที่มาเรียน โดยจะทำการสอนเทคนิคใหม่ๆ หรือ การให้คะแนนกับเด็กที่เรียนพิเศษกับตนมากกว่าคนที่ไม่ได้เรียนนั้นก็ถือได้ว่าเป็นการกระทำที่ผิด จริยธรรม เป็นต้น

จากประมวลจริยธรรมครู ซึ่งประเด็นว่า ครูต้องไม่แสวงหาประโยชน์อันเป็นอามิสสินจ้าง จากศิษย์ หมายความว่าไม่แสวงหาผลประโยชน์อันเป็นอามิสสินจ้างจากศิษย์ในการปฏิบัติหน้าที่ ตามปกติและไม่ใช้ศิษย์กระทำการใดๆอันเป็นการหาประโยชน์ให้แก่ตนเองโดยมิชอบ หมายถึง การไม่กระทำการใดๆที่จะได้มาซึ่งผลตอบแทนเกินสิทธิที่พึงมีพึงได้จากปฏิบัติหน้าที่ในความ รับผิดชอบแนวปฏิบัติเช่นไม่ตัดสินผลงานหรือผลการเรียนของศิษย์โดยมีสิ่งตอบแทนหรือสิ่ง แลกเปลี่ยน และไม่บังคับหรือสร้างเงื่อนไขให้ศิษย์มาเรียนพิเศษหรือหารายได้ให้ตนเอง ในกรณีที่ ครูสอนพิเศษนั้นก็ประเด็นปัญหาหนึ่งที่มีผลต่อพฤติกรรมทางจริยธรรมของครู จากคำกล่าว ของกลุ่มตัวอย่างจะพบว่า การสอนพิเศษนั้นจะมีมานานแล้ว และจะเป็นเรื่องที่เกี่ยวข้องกับสถานะ ทางเศรษฐกิจของครูอีกด้วย

ในประเด็นธุรกิจ ผมว่าเรื่องนี้มันเป็นเรื่องมาก่อนข้างเกิดขึ้นทั้งครูใหม่และครูเก่า เลย เรื่องการขายตรงก็แล้วแต่ แม้กระทั่งการสอนพิเศษที่ใช้สถานที่ของโรงเรียน เป็นฐานในการประชาสัมพันธ์

ในครูรุ่นใหม่ก็เป็น แต่สาเหตุมาจากความฟุ่มเฟือย ผมเป็นครูตั้งแต่สมัย 2526 กว่า จะมียอดก็ 20 ปี สมัยนี้เป็นครู 3 ปีมีรถแล้ว ครูมีช่องทางเยอะ มีการสอนพิเศษ บาง เรื่องในการสอนในห้องก็แบบหนึ่ง นอกห้องก็อีกแบบหนึ่ง ก็เป็นเรื่องของการได้ เงิน Extra เพิ่มขึ้นมา เราไม่ได้วิจารณ์ครูเราแต่ที่ผมพูดๆไปคือพูดโดยทั่วไป

ปัญหาในปัจจุบันเกี่ยวกับครูสอนพิเศษ ... อันนี้ก็เป็นปัญหาเศรษฐกิจเหมือนกันก็ อยากรวยกันไง ประเภทนี้สามโมงครึ่งสี่โมงครึ่งออกทันทีเพราะว่ามีห้องคิว ต้อง รีบไป พวกนี้อายุอ่อนๆขับรถเก่งกันหมดแล้ว อยากรวยตั้งตัวไว บางทีตอนเช้าก็ยังคิว เลย พิถีพิถันก่อนไป รร. แวะเข้าไปตีวงนะ เวลาเป็นเงินเป็นทองหมด

นอกจากนี้ผลจากการสนทนากลุ่มปัญหาประเด็นนี้มีผู้ปกครองถึงสองรายกรณี ที่เกิดขึ้นจริงกับบุตรของตนเองรายหนึ่งนั้นบุตรเรียนอยู่ ม.4 ซึ่งนักเรียนต้องทำคะแนนสะสมเกรด

เฉลี่ย (GPA) จะมีผลต่อการศึกษาต่อในระดับอุดมศึกษา นักเรียนคนนี้ประวัติการเรียนนั้น GPA ไม่เคยต่ำกว่า 3.50 แต่ด้วยเทคนิคการสร้างแรงจูงใจให้ไปเรียนพิเศษจะได้ GPA สูงๆ หากไม่ไปเรียนพิเศษกับครูผู้สอน GPA จะเหลือเพียง 1 เท่านั้น ผู้ปกครองรายนี้รับไม่ได้ถึงกับมีเรื่องฟ้องร้องโรงเรียนไปยังผู้บริหาร สุดท้ายผู้บริหารลงโทษและทำภาคทัณฑ์ครูเท่านั้น แต่ครูฟ้องผู้ปกครองว่าหมิ่นประมาท นอกจากนี้ยังพบว่าผู้ปกครองอีกรายที่บุตรหลานของตนเองเรียนอยู่กับครูในห้องเรียนปกติและห้องเรียนสอนพิเศษ นักเรียนมาเล่าให้ผู้ปกครอง (คุณแม่) ว่า คุณครูไม่ค่อยสอนเลยทั้งชั้นเรียนปกติและแบบพิเศษแต่ผลสอบออกมาได้ 16 เต็ม 20 บุตรบอกว่าไม่อยากจะเรียนพิเศษจึงขอร้องเรียนพิเศษ 1 เดือน ผลปรากฏว่า บุตรของตนได้ 6 คะแนนจากคะแนนเต็ม 20 ผู้ปกครองรายนี้ตั้งประเด็นว่าหมายความว่าอย่างไร จึงได้ทำการร้องเรียนไปยังผู้บริหารสถานศึกษา ผลปรากฏว่า ผู้บริหารสถานศึกษาเรียกครูมากล่าวตักเตือนว่าอย่าให้เกิดเหตุการณ์เช่นนี้อีก

ประเด็นเรื่องการเรียนการสอนพิเศษมีผลกระทบต่อจริยธรรมและจรรยาบรรณของครูดังกล่าวมาแล้ว โดยเฉพาะอย่างยิ่งครูที่บรรจุอยู่โรงเรียนรอบนอก (ไม่ใช่ในเขตเทศบาลเมือง) หรือเป็นโรงเรียนขนาดเล็ก หรือเป็นโรงเรียนที่มีขนาดเล็กแต่มีโรงเรียนที่มีชื่อเสียง “โรงเรียนดัง” ครูจะพยายามวิ่งเต้นทุกวิถีทางโดยชอบหรือมิชอบเพื่อให้ได้โอนย้ายเข้ามาอยู่โรงเรียน โดยเฉพาะโรงเรียนประจำจังหวัดที่มีอัตราการแข่งขันนักเรียนเข้าเรียนสูง ตลอดจนมีชื่อเสียงเรื่องเงินบริจาค ก้อนโต ครูกลุ่มนี้จะไม่ค่อยสอน ไม่อยู่ในโรงเรียนแต่จะพยายามหาทางวิ่งเต้น โอนย้ายเข้าไปในโรงเรียนดังกล่าว เพื่อจะได้สอนพิเศษ เนื่องจากโรงเรียนเหล่านี้กลายเป็นสินค้า Brand Name ที่ครูอยากเข้าไปเพื่อคิดเครื่องหมายการค้าจะได้สอนพิเศษซึ่งจะมีลูกค้า (มิใช่) ลูกศิษย์มาเรียนกันจำนวนมาก

ปัญหาที่กล่าวมาข้างต้นส่งผลกระทบต่อโรงเรียนรอบนอก หรือโรงเรียนที่ไม่ได้อยู่ในกระแสนิยมหมายความว่านักเรียนที่โรงเรียนนั้นจะถูกกลบโถมทันที เพราะว่าอัตรากำลังครูจะลดลง ครูจะไม่มีเวลาอบรมดูแลสั่งสอนศิษย์ อัตรากำลังครูลดลง ครูสอนมากขึ้น ครูอาจจะหงุดหงิด โกรธง่าย โมโหง่าย และครูทุกคนหวังจะโอนย้ายไปโรงเรียนที่สามารถหารายได้เสริมก้อนโตจากการสอนพิเศษ ถ้าถามว่าทำไมโรงเรียนเดิมของคุณครู ทำไมคุณครูไม่สอนพิเศษหาเงินบ้าง คำตอบคงเป็นที่ทราบดีว่า กำลังซื้อ (กำลังทรัพย์) ของผู้ปกครอง และอัตราการแข่งขันในการเข้าสถานศึกษามีชื่อเสียงสูงเป็นปัจจัยหนึ่งชี้ชัดว่า ครูในโรงเรียนที่มีชื่อเสียงจะสามารถหารายได้ที่นอกเหนือจากการสอน เช่นสอนพิเศษ จึงไม่แปลกในเรื่องปรากฏการณ์ครูขอย้ายเข้าโรงเรียนที่มีชื่อเสียงจำนวนมาก ไม่มีครูขอย้ายจากโรงเรียนที่มีชื่อเสียงเพื่อเสียดสละไปสอน

นักเรียนโรงเรียนที่ไม่อยู่ในกระแส อย่างไรก็ตามแต่ครูแม่ผู้บริหารเองต่างก็วิ่งเต้นเข้าไปดำรงตำแหน่ง
ในโรงเรียนมีชื่อเสียงกันทั้งนั้น

นอกจากนี้ การศึกษายังพบว่า การสนทนากลุ่มมีความเห็นเป็นประเด็นอภิปรายถกเถียงกัน
ได้ 2 แง่มุม กล่าวคือ แแนวแรกไม่อาจกล่าวโทษครูเสียทีเดียว เพราะบ่อยครั้งพบว่าผู้ปกครองเอง
ก็มีส่วนผลักดัน และขอร้องให้ครูสอนพิเศษ ทั้งนี้เกิดจากความคาดหวังของบิดามารดาที่ต้องการ
กำหนดชะตาชีวิตของบุตรไว้ตามที่ตนต้องการ ดังคำกล่าวของผู้ปกครองกลุ่มหนึ่งซึ่งเห็นด้วยกับ
ประเด็นนี้ คือ

จะโทษคุณครูอย่างเดียวไม่ได้เพราะสิ่งแวดล้อมพาไป เพราะการแข่งขันสูง
ผู้ปกครองมีการเลือกครูในการให้สอนพิเศษ จะบอกว่าทาง รร. ไม่ได้ไม่ได้เลย ผลทุก
อย่างมาจากผู้ปกครอง 80%

ในประเด็นนี้ถึงกับมีผู้ปกครองตั้งข้อสังเกตว่า บิดามารดาเป็นแพทย์ก็คาดหวังให้ลูกเรียนแพทย์
บิดามารดาเป็นทนาย ตำรวจก็คาดหวังให้บุตรของตนเป็นทนาย ตำรวจ แต่อย่างไรก็ตามถ้าครู
ที่สอนพิเศษแนวแรกนี้มิได้ทำเป็นธุรกิจขนาดใหญ่ ตลอดจนมิได้ใช้กุศโลบายให้นักเรียนต้องมา
เรียนกับตน ก็นับว่าเป็นแ่งมุมที่ผู้ปกครองพอรับได้และพร้อมจะจ่ายค่าเรียนพิเศษ แต่อีกแ่งมุม
หนึ่งของการเปิดเป็นสถาบันกวดวิชาที่มีการ โฆษณาและสร้างเงื่อนไขสารพัดในการหาลูกค้า
กอปรกับตัวครูเองมีเทคนิคในการสอนที่ใช้เฉพาะที่สถาบันกวดวิชาและสอนก้าวไปข้างหน้าเกิน
บทเรียนและข้ามชั้นเรียนไปเลยก็มี จนถึงผู้ปกครองสงสัยว่าข้อสอบเข้าศึกษาต่อในบางระดับชั้น
นั้นนักเรียนยังไม่เคยเรียนและไม่มีในหลักสูตร แต่มีในข้อสอบ นักเรียนที่เรียนพิเศษจึงได้เปรียบ
ดังคำที่ผู้ปกครองกล่าวว่า

การไปเรียนพิเศษข้างนอกนั้นเขาสอนข้ามชั้นไปเลย แล้วเวลาไปสอบเทียบมันออก
ข้ามชั้นไปเลย ข้อสอบออกข้ามตัวเด็ก เด็กก็ต้องไปเรียนล่วงหน้า ส่วนใน
โรงเรียนก็เรียนตาม Step ค่อยๆ ลากไปเรื่อยๆ การสอนข้างนอกก้าวกระโดด เวลา
สอบแข่งขันเด็กเรียนพิเศษก็ทำข้อสอบได้ ไม่เข้าใจเหมือนกันว่าในโรงเรียนไม่มี
การสอนแต่ข้างนอกมีข้อสอบออกมาแล้ว

นอกจากในเรื่องของผู้ปกครองที่มีส่วนสำคัญในเรื่องของการสอนพิเศษแล้ว ผลการศึกษา
ยังพบว่าระบบการศึกษาของไทยก็เป็นส่วนหนึ่งที่เอื้อให้ครูต้องสอนพิเศษ เนื่องจากนโยบายของรัฐที่

ต้องให้มีการแข่งขันกันในเรื่องของการเข้าเรียนต่อในระดับอุดมศึกษา ซึ่งผลการเรียนจะมีส่วนสำคัญเช่นกันในการศึกษาต่อ รวมทั้งคะแนนในการสอบ จะทำให้นักเรียนต้องมีการค้นคว้า หรือมีการศึกษาที่มากขึ้น เพื่อที่จะได้ทำข้อสอบได้ หรือจะได้เรียนรู้เทคนิคในการทำข้อสอบที่เพิ่มมากขึ้น และเมื่อระบบการศึกษาไทยเป็นระบบที่ต้องมีการแข่งขัน การเรียนเสริมจึงเป็นเรื่องที่เกิดขึ้นมาเพื่อตอบรับกับแนวทางที่รัฐได้กำหนดไว้ ซึ่งในเรื่องนี้มีผู้บริหารบางท่านได้กล่าวไว้คือ

ผมว่าเรื่องนี้จะไปโทษแต่ครูที่เปิดสอนพิเศษก็ไม่ได้เพราะระบบการศึกษาประเทศไทยให้โอกาสครูสอนพิเศษทั้งนั้น เปลี่ยนแปลงระบบการศึกษาเปลี่ยนแปลงระบบการเข้ามหาวิทยาลัยเหมือนจะทุกเวลาทุกนาที เด็กก็มีความจำเป็นที่ต้องหาความรู้ความสามารถเพิ่มนอกจากในห้อง ในความคิดเห็นของผมในทฤษฎีของผมว่า ครูที่สอนในห้องไม่ใช่สอนไม่หมดแต่ที่ไปสอนพิเศษเพราะว่ามันไม่พอ เด็กก็ยังไปหาเพิ่มเพราะจำเป็น ... ผมไม่โทษครูที่สอนพิเศษ หากว่าครูที่ไปสอนพิเศษในเวลาปกติครูไม่สอน จริงไม่จริงผมไม่รู้แต่เป็นแบบนี้เราเป็นผู้ปกครองก็รับไม่ได้แรกๆ การสอนพิเศษผมแอนด้อย่างมาก แต่ตอนนี้ผมโทษนโยบายรัฐ เพราะรัฐส่งเสริมให้สอนอย่างมากตอนนี้การสอนพิเศษเป็นเรื่องธรรมชาติแล้ว

ปัญหาเกี่ยวกับการเลื่อนวิทยฐานะ การเลื่อนตำแหน่งของครู

ปัญหาในเรื่องการเลื่อนตำแหน่ง หรือเลื่อนวิทยฐานะของครู โดยพิจารณาจากงานด้านเอกสาร และผลงานวิชาการนั้น จะเป็นประเด็นที่นำไปสู่ปัญหาจริยธรรมอีกประการหนึ่งก็คือ ปัญหาด้านการรับจ้างและว่าจ้างในการทำผลงานทางวิชาการ เพื่อขอเลื่อนตำแหน่งหน้าที่ในการทำงาน ซึ่งในการขอเลื่อนตำแหน่งทางวิชาการนั้น จะพิจารณาผลงานที่มีการนำเสนอ ไม่ควรพิจารณาจากเอกสาร รูปถ่าย ที่นำมาเสนอแข่งขันกัน ซึ่งทุกคนทราบดีว่า “เป็นของปลอม” และส่งผลกระทบต่อทางลบโดยตรงต่อการสอนนักเรียนเป็นอย่างมาก แต่การที่ครูต้องมาทำผลงานเพื่อเลื่อนตำแหน่งนั้นก็จะมีผลเชื่อมโยงกับประเด็นในเรื่องการเรียนการสอนเช่นกัน คือ ครูต้องทุ่มเทเวลาให้กับการทำผลงาน ทำให้การสอนหรือการปฏิบัติงานในหน้าที่คือการดูแลเด็กนักเรียนเป็นไม่ได้ไม่เต็มที่ และก็จะไปสู่อันตรายจริยธรรมเรื่องการไม่ทำหน้าที่ในการสอนเต็มที่ ดังที่ได้กล่าวมาแล้วข้างต้น

อย่างไรก็ตามเรื่องของการทำผลงานทางวิชาการนั้น ผู้บริหารบางท่านได้กล่าวว่าเป็นสิ่งหนึ่ง ที่ครูทุกคนต้องทำเพื่อเป็นการพัฒนาตนเองและความก้าวหน้าในอาชีพต่อไป ในประเด็นนี้นั้น

ครูควรมีทักษะในการบริหารจัดการเวลาเพื่อไม่ให้มีภาระงานที่หนักเกินไป ซึ่งจะนำไปสู่ความเครียดที่เกิดขึ้นได้ในอนาคต

ครูต้องพัฒนาตนเอง เพื่อเงินเดือน ค่าเงินประจำตำแหน่งที่แตกต่างกันมาก อัตราเงินเดือนมันต่างกันมาก ทำให้ครูส่วนหนึ่งถ้าคิดที่จะทำผลงาน ต้องทุ่มเทในการทำงาน การดูแลเด็กก็น้อยลง ปล่อยเด็กตรงเวลาแล้วต้องมานั่งเตรียมงาน พิมพ์งาน อ่านงาน ของตัวเองนั่นคือส่วนหนึ่ง ... แต่ครูก็ควรจะมีการจัดการที่ดี เพราะว่าถ้างานในหน้าที่เสียครูก็จะได้รับการประเมินที่ไม่ดีเช่นกัน

5.2.3 ปัญหาด้านการบริหารของสถานศึกษา

ประการที่สามเป็นปัญหาจริยธรรมครูที่เกี่ยวข้องกับการบริหารสถานศึกษา สืบเนื่องจากปัญหาส่วนตัวของครู โดยเฉพาะด้านเศรษฐกิจที่ครูมีรายจ่ายมากกว่ารายได้ จึงต้องมีหนี้สินภาระหนี้สินผลักดันให้ครูต้องประกอบอาชีพเสริมในรูปแบบต่างๆ ซึ่งในประเด็นนี้ทำให้ครูไม่มีเวลามาช่วยเหลือกิจกรรมของโรงเรียนในวันหยุด ผู้บริหารหลายรายกล่าวว่ากลุ่มครูบางกลุ่มนั้นถ้าไม่มีคำสั่งที่ชัดเจนก็จะไม่เข้ามามีส่วนร่วมในกิจกรรม

ปัจจุบันได้กำเนิดครุภัณฑ์คือเวลาเป็นเงินเป็นทอง ครูเหล่านี้จะแล้งน้ำใจไม่ช่วยเหลือกิจกรรมสถานศึกษา กล่าวได้ว่าจิตอาสาหดหายไปหมด ครุภัณฑ์ จะทำอะไรจะต้องถามว่ามีคำสั่งหรือไม่ ถ้าไม่มีคำสั่งก็จะไม่ทำ สถานศึกษาบางแห่งจัดกิจกรรมในวันหยุดไม่ได้เลย เพราะครุภัณฑ์จะพากันคัดค้านอย่างที่สุด

นอกจากปัญหานี้แล้ว สถานศึกษายังประสบปัญหาครูเกษียณอายุราชการ ครูขอเออร์รี่ไทร์ ทำให้สถานศึกษาขาดกำลังคน การจ้างครูอัตราจ้างมาเพื่อช่วยแก้ปัญหา พบว่า บางแห่งมีงบประมาณของตนเอง บางแห่งไม่มีและขาดแคลน แม้ว่าจะแก้ปัญหาเฉพาะหน้า ด้วยการจ้างครูอัตราจ้าง แต่ปัญหาที่ติดตามมาคือ ช่องว่างระหว่างครุรุ่นก่อนกับครุปัจจุบันจะมีอุดมการณ์จิตวิญญาณความเป็นครูแตกต่างกัน การแต่งกาย ค่านิยม วิถีชีวิตแตกต่างกัน

ผลการศึกษาในเรื่องสภาพปัญหาจริยธรรมครุรุ่นก่อนกล่าวโดยสรุปได้ว่า ถ้าหากจะจัดลำดับความสำคัญของปัญหาพฤติกรรมเชิงจริยธรรม จรรยาบรรณ ของครุแล้วจะปรากฏว่า ประเด็นการทำผิดจริยธรรมนั้นกลุ่มตัวอย่างให้ความสำคัญกับพฤติกรรมการกระทำผิดจริยธรรมในเรื่องคือ ปัญหาชู้สาว การล่วงละเมิดทางเพศของครุที่กระทำต่อนักเรียน เป็นประเด็นที่สำคัญในลำดับต้นๆ เพราะเหตุว่าเกิดความเสียหายต่อชื่อเสียง เกียรติยศ และส่งผลกระทบต่อร่างกาย จิตใจจนกลายเป็น

Stigma ติดตัวเด็กไปตลอดชีวิตความผิดดังกล่าวนี้เป็นความผิดประเภทชั่วร้ายในตัวเอง (Mala in se) กล่าวคือเป็นความผิดทั้งศีลธรรมและกฎหมาย สังคมจึงประณามพฤติกรรมของครูอย่างรุนแรง และเรียกร้องให้ลงโทษอย่างเด็ดขาด ปัญหาสำคัญรองลงมา ได้แก่ ปัญหาทางด้านอารมณ์ สุขภาพจิต หรืออาจกล่าวได้ว่า เป็นพฤติกรรมของครูนั่นเอง ผู้ปกครองระบุพฤติกรรมที่เป็น วัชระ เช่น ดุด่าทอหนัก คัดค้าน ไม่เหมาะสม ลงโทษนักเรียนรุนแรง ก้าวร้าว พุดจาหยาบ คาย รวมทั้งการวางตัวไม่เหมาะสม ปัญหาประการสุดท้าย คือ ไม่อุทิศตนในการสอนอย่างเต็ม ความรู้ความสามารถ เบียดบังเวลาไปเพื่อผลประโยชน์ส่วนตัว (การทำผลงานเพื่อวิทยฐานะ) หมายรวมถึง การเล่นบตาอาชีพครูในโรงเรียนแต่เล่นบตาครู (มือ) อาชีพในสถาบันกวดวิชาด้วย เช่นกัน

5.3 ปัญหาและอุปสรรคในการส่งเสริมพฤติกรรมตามจริยธรรมวิชาชีพครู

ประเด็นปัญหาและอุปสรรคในการส่งเสริมพฤติกรรมทางจริยธรรมของครูนั้นเป็นสิ่งที่ได้ มีการกล่าวถึงกันมากมาย และเป็นเรื่องที่มีมานานแล้ว ซึ่งทางหน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับครูโดยตรง คือคุรุสภา ก็ได้มีระเบียบซึ่งเป็นแนวทางปฏิบัติสำหรับบุคคลที่ประกอบอาชีพทางการศึกษา คือ จรรยาบรรณวิชาชีพ และทางคุรุสภาได้มีกิจกรรมต่างๆ รวมทั้งโครงการในการส่งเสริม และพัฒนา จริยธรรมวิชาชีพครูอย่างต่อเนื่อง อย่างไรก็ตามปัญหาในเรื่องครูที่มีพฤติกรรมไม่เหมาะสมก็มี ออกมาให้เห็นอย่างต่อเนื่อง ถึงแม้ว่าจะมีการควบคุมและส่งเสริมอยู่แล้วก็ตาม

จากผลการศึกษาก็ได้มีการอภิปรายกันอย่างกว้างขวางถึงปัญหาอุปสรรคในการปฏิบัติว่าด้วยการควบคุมดูแลพฤติกรรมของครูตามแนวจริยธรรมและจรรยาบรรณ หรือกล่าวได้ว่าปัญหาและ อุปสรรคในการส่งเสริมจริยธรรมครูนั้น เป็นประเด็นสาเหตุหนึ่งที่ทำให้ครูมีพฤติกรรม ที่ผิดจริยธรรม และจรรยาบรรณวิชาชีพ คณะผู้วิจัยได้ผลการศึกษาในประเด็นที่สำคัญดังต่อไปนี้

ผู้บริหารการศึกษา

ผู้บริหารการศึกษา หรือผู้บริหาร โรงเรียนถือว่าเป็นบุคคลสำคัญอย่างยิ่งในการควบคุมและ ส่งเสริมพฤติกรรมตามจริยธรรมวิชาชีพของครู กล่าวคือ ในบางกรณีที่ผู้บริหารขาดความสนใจ ในเรื่องพฤติกรรมของครูที่กระทำผิดจริยธรรม และถ้าขาดการเอาใจใส่ของผู้บริหาร ที่มีต่อครูผู้ร้องเรียน หรือเป็นการปล่อยประละเลยในการทำหน้าที่ของผู้บริหารทำให้ครูที่กระทำ

ความผิด ก็จะไม่ได้รับการถูกลงโทษ และก็จะเป็นอย่างแก่บุคคลอื่นต่อไป หรือประเด็นปัญหาในเรื่องการวิ่งเต้น กล่าวคือ ถ้าครูผู้กระทำความผิดบางกรณีก็ใช้ระบบเส้นสาย หรือระบบอุปถัมภ์ในการวิ่งเต้นกับผู้บริหารเพื่อไม่ให้ตนเองได้รับโทษ

ปัญหาที่เกิดขึ้นนั้นถ้าไม่สาหัสหรือข้อหาจริงจังหรือเป็นข่าวจนปกปิดไว้ไม่อยู่นั้นแหละจึงจะถูกนำมาสอบสวนเป็นเรื่องเป็นราว หากแต่เป็นเรื่องไม่กระจายออกไปภายนอกก็จะจบอยู่แต่ภายในโรงเรียนและมักพบว่าผู้ถูกร้องเรียนใช้การวิ่งเต้นเพื่อให้ตัวเองพ้นผิด

กล่าวได้ว่าผู้บริหารการศึกษาควรมีกรอบในการประพฤติปฏิบัติตามจรรยาบรรณของผู้บริหารเช่นเดียวกัน ถ้าผู้บริหารประพฤติผิดจริยธรรมผู้บริหารแล้ว ก็ย่อมมีผลกระทบต่อการพัฒนาและส่งเสริมจริยธรรมครูในหน่วยงานด้วยเช่นกัน ซึ่งประเด็นนี้เกี่ยวเนื่องกับเรื่องของธรรมาภิบาลในการทำงานด้วยเช่นกัน คือ ประเด็นเรื่องของผู้บริหารที่ขาดหลักธรรมาภิบาลในการเป็นผู้บริหาร ถึงแม้ว่าระบบการบริหารงานยังยึดแน่นอยู่กับระบบอุปถัมภ์ เส้นสาย พรรคพวก ตลอดจนฝ่ายการเมืองเข้ามาแทรกแซง ดังนี้เป็นต้น

ประสบการณ์ของผู้เข้าร่วมสนทนาคพบว่า เมื่อเกิดปัญหาครูประพฤติผิดจริยธรรมจรรยาบรรณ ได้ตั้งเรื่องร้องเรียนผลมักจะลงเอย คือ ผู้อำนวยการโรงเรียนแจ้งว่าผมได้กล่าวตักเตือนเรียบร้อยแล้ว และที่เลวร้ายกว่านั้นกรณีที่ร้ายแรงครูที่ถูกกล่าวหาว่าวิ่งเต้นโดยอาศัยความสัมพันธ์ส่วนตัวกับ ผอ.เขต และด้วยความเป็นเพื่อนเป็นญาติ ผลคือการภาคทัณฑ์ กรณีร้องเรียนเหล่านี้ผู้ปกครองยอมรับว่าถ้าเหตุการณ์ไม่เลวร้ายจริงๆ หรือวุ่นวายมากก็จะไม่ร้องเรียน หากแต่ร้องเรียนแล้วผลสรุปเป็นเช่นนี้จะช่วยป้องกันการประพฤติผิดจริยธรรมจรรยาบรรณได้อย่างไร ในบางวิชาชีพมีการยึดใบอนุญาตประกอบวิชาชีพหรือสั่งให้ยุติการประกอบวิชาชีพเป็นระยะเวลาหนึ่ง เป็นต้น ดังนั้นเมื่อเกิดปัญหาครูประพฤติผิดจริยธรรมจรรยาบรรณ วิชาชีพครูแล้วผู้บริหารควรมีส่วนร่วมรับผิดชอบด้วย และดำเนินกระบวนการการสอบสวนอย่างสุจริต โปร่งใส และให้ความเป็นธรรมแก่ครูและคู่กรณี หากกรณีนั้นผิดกฎหมายก็ต้องดำเนินคดีอาญาและวินัยด้วย

ประเด็นนี้เป็นปัญหาใหญ่มากที่ต้องได้รับการขจัดโดยด่วน ถ้าระบบบริหารที่ขาดจริยธรรมจรรยาบรรณเสียแล้ว กระบวนการผลิต (การเรียนการสอน) บรรยาภาคนในสถานศึกษาจะเป็นอย่างไร แม้จะประกาศส่งเสริม จริยธรรมจรรยาบรรณ แต่การปฏิบัติตรงกันข้าม บุคลากรในระบบต่างใช้เทคนิควิธีการในการประสบความสำเร็จอย่างผิดจริยธรรมจรรยาบรรณเสียแล้ว

นักเรียนจะได้แบบอย่างที่ดีได้อย่างไร ท่ามกลางกระแสต่อต้านการคอร์ปชั่น โรงเรียนเป็นที่บ่มเพาะพฤติกรรม ทักษะคติที่ดีที่จะไม่คดโกง ไม่คอร์ปชั่น แต่ปรากฏการณ์คอร์ปชั่นอยู่ในสถาบันที่บ่มเพาะการต่อต้านคอร์ปชั่นจะเป็นไปได้ได้อย่างไร

กระบวนการผลิตครู

ในประเด็นปัญหาและอุปสรรคในการพัฒนาและส่งเสริมจริยธรรมวิชาชีพครูนั้น กลุ่มผู้ปกครองที่เข้าร่วมสนทนากลุ่มให้ความสำคัญในเรื่องของกระบวนการผลิต และการสร้างครูเป็นปัจจัยแรกที่ต้องให้ความสำคัญ กล่าวได้ว่าการสร้างภาพลักษณ์ครูที่มีคุณค่า เป็นผู้สร้างชาติ ใครจะมาเป็นครูเป็นยากมาก ๆ ดังนั้นต้องมีสถาบันที่เชี่ยวชาญในการผลิตครูมืออาชีพโดยเฉพาะถึงขั้นต้องมีโรงเรียนเตรียมครูมืออาชีพ มีการสอบคัดเลือกเข้ามาเรียนหลักสูตรเตรียมครูก่อนส่งต่อสถาบันชั้นสูง เช่น มหาวิทยาลัยที่ชำนาญเฉพาะด้าน และในหลักสูตรต้องเน้นการสร้างจิตสำนึกในการตอบแทนสังคม เช่น หลักสูตรแพทย์ (ในสมัยก่อน) จะมีการเรียนการสอนจรรยาบรรณ หรือจริยธรรมแพทย์ เช่น วิชาจริยธรรมนักกฎหมาย ฯลฯ กระบวนการสร้างจิตสำนึก คือ ให้แพทย์ตระหนักในบุญคุณของประชาชน ที่จำภาษีมาให้การอุดหนุนนักศึกษาแพทย์เรียนด้วยทุนมหาศาล เมื่อแพทย์เรียนจบต้องทดแทนบุญคุณประชาชน (แผ่นดิน) ครูก็เช่นกันควรจะต้องมีการสอนวิชาจริยธรรมของครูตลอดหลักสูตร เมื่อจบออกไปแล้วจะได้ครูมืออาชีพ แต่ทว่าสถาบันที่ผลิตครูต้องมีเอกลักษณ์ที่โดดเด่น เป็นที่ยอมรับของสังคม เมื่อนั้นแล้วจะมีนักเรียนที่เป็นคนเก่งคนดีจะพากันสอบแข่งขันเพื่อเข้าศึกษา สถาบันจะมีโอกาสคัดเลือกบุคคลที่มีความเหมาะสม แต่กระบวนการคัดเลือกต้องเน้นการวัดความถนัด ความสามารถ ตลอดจนจริยธรรม คุณธรรม ของบุคคลที่เหมาะสมที่จะมาเป็นผู้ประกอบวิชาชีพครู เพื่อสร้างให้เป็นครูมืออาชีพ ที่รักเด็กคุณสมบัติของครูที่พึงประสงค์ต่อไป

นอกจากนี้กลุ่มผู้ปกครองตั้งข้อสังเกตว่าทำไมจึงมีการสร้างโรงเรียนแพทย์ หรือหลักสูตรเตรียมทหาร โรงเรียนทหาร ตำรวจ ซึ่งเป็นสถาบันที่ผลิตบุคลากรเฉพาะทาง ล้วนแล้วแต่ได้รับความนิยมน จนการแข่งขันสอบเข้าอยู่ในระดับสูงมาก การสร้างสถาบันการผลิตครูก็อยู่ในวิถีที่จะทำได้ อีกทั้งในต่างประเทศคนที่มาเป็นครูเป็นยากมากต้องผ่านกระบวนการเรียนการสอน การคัดเลือกกลั่นกรอง อีกทั้งค่าตอบแทนตลอดจนเกียรติภูมิที่ได้รับก็สูงส่ง ถึงกับสร้างครูเพื่อสร้างชาติกันเลยทีเดียว กระบวนการผลิตครู ที่มุ่งเน้นกระบวนการสร้างจิตสำนึกในจริยธรรมและจรรยาบรรณของวิชาชีพครูที่มีประสิทธิภาพจะได้ครูที่ดี

แบบแผนที่เขากำหนดมาไม่มีปัญหาเรื่องนั้น แต่มีปัญหาเรื่องการปฏิบัติหรือมาตรการต่าง ๆ นำมาสู่ตรงนี้มากกว่า ที่สำคัญที่สุดในทุกวันนี้ ที่มันไม่ประสบความสำเร็จ มันเป็นงูกินหางอยู่ ... ไม่ใช่คำพูด คือพฤติกรรมของครูเด็ก็จะซึมซับทันทีครูเป็นอย่างไรเด็กเป็นอย่างไรเลย เมื่อก่อนเราโทษเด็กนักเรียนไข่ม้อย แต่ต่อไปนี่เราโทษครู แต่ท้ายที่สุดแล้ว ผิด เขาต้องโทษกลับมาว่าผลิตครูอย่างไร ออกมาครูถึงมีพฤติกรรมแบบนั้น เมื่อครูมีพฤติกรรมแบบนั้น เด็กก็เป็นแบบนั้น

กระบวนการสอบคัดเลือก กลั่นกรอง เพื่อบรรจุแต่งตั้ง

ในประเด็นเรื่องการบรรจุแต่งตั้งนั้นเป็นกระบวนการที่เป็นอุปสรรคสำคัญประเด็นหนึ่งในเรื่องของการพัฒนาและส่งเสริมจริยธรรมครู กล่าวคือ มีการตั้งคณะกรรมการกลั่นกรองครู เมื่อคณะกรรมการดำเนินงานเรียบร้อย ผลสุดท้ายคณะกรรมการนี้เป็นเพียงตรายางเท่านั้น เพราะเหตุว่าหน่วยเหนือไม่ว่าจะเป็น ผอ.เขต ผอ.ร.ร. ลงนามคำสั่งได้ ครูซึ่งมิใช่คณะกรรมการกลั่นกรองพิจารณาอนุมัติ โดยอ้างว่าเพื่อความเหมาะสม นี่คือระบบเส้นสายที่รู้จักกันดีว่า ระบบอุปถัมภ์ ดังนั้น จริยธรรม คุณธรรม จึงต้องถูกปลูกฝังที่ผู้บริหารด้วยมิใช่จะเน้นแต่ครูเท่านั้น ระบบอุปถัมภ์เช่นนี้ ก่อให้เกิดความเสียหายมากมาย ตัวอย่างรูปธรรม ได้แก่ การบรรจุครูไม่ตรงกับสายงาน ต้องการครูสายภาษาต่างประเทศได้ครูเกษตรมาสอนภาษาต่างประเทศ กรรมการกลั่นกรองคัดเลือกบุคคลคนนี้แต่ผู้บริหารแต่งตั้งอีกคนหนึ่งมาอ้างว่าเพื่อความเหมาะสม พอทำเรื่องแย้ง ทักท้วงก็อ้างว่าคำสั่งออกไปแล้ว การใช้เงินวิ่งเดิน โยกย้ายของครู/ผู้บริหารจากสถานศึกษาที่ศักยภาพในการทำธุรกิจต่ำไปยังสถาบันที่มีศักยภาพในเชิงธุรกิจสูง โรงเรียนอยากได้ครูสอนภาษาอังกฤษแต่ส่งครูเกษตรมาให้ แล้วเอาครูเกษตรไปสอนภาษาอังกฤษ ผลจะเป็นอย่างไร บางครั้งต้องการครูคณิตศาสตร์ แต่ได้ครูวิทยาศาสตร์ และมีกรณีโรงเรียนกลั่นกรองครูได้ครูเคมีแล้วแต่ถูกเปลี่ยนตัวส่งมาให้ เมื่อมีการทักท้วงก็อ้างว่าคำสั่งออกมาแล้ว พฤติกรรมต่างๆ เหล่านี้ล้วนแล้วแต่ผิดจริยธรรม จรรยาบรรณของความเป็นครูทั้งสิ้น แต่ยังไม่ปรากฏอยู่ทั่วไปในสถานศึกษา

นอกจากนี้ยังพบปัญหาการวิ่งเดิน โยกย้ายของครู ครูที่ไม่มีเส้นสายก็จะไม่มีโอกาสได้เข้าสู่โรงเรียนใหญ่ที่มีชื่อเสียง หรือ โรงเรียนในเมือง แต่ครูที่มีสายสัมพันธ์ที่ดีกับผู้ใหญ่ ผู้มีอำนาจ นักการเมือง ฯลฯ ก็สามารถวิ่งเดิน โยกย้ายไปยังที่สมปรารถนาได้ การวิ่งเดินเข้าสู่โรงเรียนที่มีชื่อเสียงย่อมสามารถสร้างรายได้จำนวนก้อนใหญ่จากการสอนพิเศษ ไม่เพียงแต่ครูเท่านั้นที่มีการวิ่งเดินดังกล่าว แม้แต่ผู้บริหาร โรงเรียนต่างพากันหาช่องทางในการวิ่งเดินเข้าโรงเรียนดังที่มีนักเรียนสอบแข่งขันสูง ซึ่งย่อมหมายถึงผลประโยชน์ตอบแทนทั้งทางตรงและแอบแฝง ซึ่งเป็นที่ทราบกันคืออยู่แล้ว พฤติกรรมดังกล่าวล้วนแล้วแต่เป็นการละเมิด จริยธรรม คุณธรรม

ของความเป็นครูทั้งสิ้น ถ้าหากระบบไร้คุณธรรมยังคงดำรงอยู่เสียแล้ว อย่าหวังว่าครูจะมีจริยธรรม จรรยาบรรณ และเมื่อทุกคนมีจรรยาบรรณทั้งกันเสียหมดเพื่อประโยชน์แห่งความก้าวหน้าและ ผลตอบแทนของตนเอง เมื่อสถาบันการศึกษาเป็นแหล่งบ่มเพาะพลเมืองดีของชาติที่ก่อปรไปด้วย จริยธรรม คุณธรรม เป็นคนดี ซื่อสัตย์ สุจริต แต่ยังคงเต็มไปด้วยความอยุติธรรม ไร้คุณธรรม จริยธรรม เสียแล้ว ผลผลิตจะเป็นเช่นไร อุปมาตั้งผู้สอนกลัวผี แต่สอนเด็กไม่ให้กลัวผี เช่นนั้น

โรงเรียนส่วนใหญ่จะขาดครูวิชาเลข อังกฤษ วิทยาศาสตร์ ซึ่งจะมีตำแหน่งว่างอยู่ แต่อยู่ๆ ตำแหน่งก็ไม่ว่างแล้ว มีครูมาบรรจุใหม่ แต่ครูที่มานะเป็นครูสอนอะไรก็ไม่รู้ จำไม่ได้... พอสืบไปสืบมาก็รู้ว่าครูใหม่เข้าเป็นลูกของเพื่อนผู้บริหาร วุฒิไม่ตรงก็ให้เข้ามาก่อนอะไรแบบนี้ แล้วจะทำไงดีละ

นอกจากนี้ในเรื่องของกระบวนการในการเป็นครูนั้น มีกฎข้อบังคับในเรื่องของใบประกอบวิชาชีพสำหรับบุคคลที่ไม่ได้เรียนจบทางด้านศึกษาศาสตร์ หรือครุศาสตร์ ซึ่งประเด็นนี้ทำให้บุคคลที่ต้องการประกอบอาชีพครูนั้นต้องพยายามที่จะศึกษาหรือสอบตามที่คุรุสภากำหนด เพื่อให้ได้ประกาศนียบัตร ซึ่งเปรียบเสมือนใบเบิกทางในการที่จะเข้าประกอบอาชีพครู อย่างไรก็ตามการที่มีกฎข้อบังคับนั้นนั้นก็เป็นการเปิดช่อง โอกาสที่ทำให้ผู้ที่ประกอบอาชีพครูพยายามหาช่องทางลัดเพื่อที่จะได้ใบประกอบวิชาชีพมาโดยไม่ต้องเรียน หรือสอบ นั่นก็คือการซื้อใบประกอบวิชาชีพ ซึ่งเป็นการกระทำที่ผิดจริยธรรมรวมทั้งผิดกฎหมายตั้งแต่ก่อนเข้ามาประกอบอาชีพครู トラบใดที่ยังไม่มีการเข้มงวดในเรื่องของกระบวนการในการตรวจสอบใบประกอบวิชาชีพ และ ปราบปราม หรือป้องกันไม่ให้มีการซื้อขายใบประกอบวิชาชีพครูนั้น สิ่งนี้ก็เป็นหนึ่งในเรื่อง โอกาสที่จะทำให้การพัฒนา และส่งเสริมจริยธรรมวิชาชีพครูเป็นไปอย่างไม่มีประสิทธิภาพเท่าที่ควร

การซื้อใบประกอบวิชาชีพ ตรงนี้ผมว่าเป็นจุดเสื่อม ของครูชัดเจนเลย เพราะผมคิดว่า คนที่ได้ใบประกอบวิชาชีพมาด้วยเงิน เค้าคงไม่มีจิตวิญญาณของการเป็นครูเท่าที่ควร เพราะตอนนี้ไม่ว่าจะเป็นที่เราจ้างปีต่อปี ต้องมีใบประกอบวิชาชีพ

การโยกย้ายแต่งตั้งที่ไม่เป็นธรรม

นอกจากกระบวนการผลิตครูดังกล่าวแล้ว กระบวนการคัดเลือก กลั่นกรอง บรรจุแต่งตั้งโยกย้าย ต้องเป็นระบบคุณธรรม หรือเป็นระบบที่ตรวจสอบได้ ซึ่งประเด็นนี้จะส่งผลกับปัญหาจริยธรรมครูในวงกว้าง ในเรื่องของการดำเนินงาน รวมทั้งเป็นเรื่องของกำลังใจในการทำงานอีกด้วย ผลการสนทนากลุ่ม และการสัมภาษณ์ พบว่าปัญหาความไม่เป็นธรรมในการ โยกย้ายโรงเรียน

มีการวิ่งเต้น ใช้เส้นสายทุกช่องทางในการคัดเลือกเข้ามาเป็นครู ซึ่งประเด็นนี้เกี่ยวเนื่องมา กับปัญหาการบริหารที่ยืดแนวของระบบอุปถัมภ์จึงทำให้ได้คนที่ไม่เหมาะสม สิ่งที่มีการอภิปรายกันอย่างกว้างขวางคือ ผู้มีอำนาจสูงสุดตั้งธงไว้แล้วว่า จะบรรจุผู้ใด จะแต่งตั้งใครก็ได้ ตามที่ได้มีการตกลงกับผู้บริหารระดับสูง จะตรงวุฒิ หรือตรงสายงานที่ต้องการหรือไม่ นั่นจะไม่ได้นำมาพิจารณาเป็นหลัก แต่จะแต่งตั้งตามความพอใจของตนเอง ซึ่งถ้าระบบบริหารงานที่ขาดหลักการธรรมาภิบาลเช่นนี้ จะทำให้ได้คนที่มีจริยธรรม จรรยาบรรณ มาทำงานได้อย่างไร และในเมื่อผู้บริหารขาดจริยธรรม จรรยาบรรณเสียแต่ต้นแล้ว หรือกล่าวได้ว่าเมื่อนำเนาตั้งแต่ต้นมาแล้ว ก็ย่อมจะส่งผลเสียมายังปลายน้ำ คือมายังเด็กนักเรียนอย่างแน่นอน

นอกจากนี้ผู้บริหารหลายราย ระบุว่าปัญหาทางการเมืองแทรกแซงการบริหารสถานศึกษามีการใช้อำนาจ อิทธิพล ช่วยเหลือ ดังตัวอย่างเช่น ครูที่ถูกตั้งกรรมการสอบสวนจนถูกลงโทษให้ออกจากราชการ แต่สามารถอาศัยระบบอุปถัมภ์ดังกล่าวขอกลับเข้ารับราชการใหม่ได้ หรือดงกรณีการช่วยวิ่งเต้น โยกย้ายจากโรงเรียนหนึ่ง ไปอีกโรงเรียนหนึ่งแม้จะต้องจ่ายค่าวิ่งเต้น ตามระยะทางเป็นกิโลเมตร (ครูทราบกันดี) เหตุผลทำไมต้องจ่ายค่าวิ่งเต้น โยกย้าย ประเด็นคำตอบก็คือถ้าการวิ่งเต้นที่มีต้นทุนเช่นนี้ จะทำให้ครูผู้วิ่งเต้นประสบความสำเร็จแล้วจะถอนทุนคืน หรือหวังผลกำไรตอบแทนอย่างคุ้มต้นทุน จึงกลายเป็นเรื่องปกติในการวิ่งเต้นขอย้ายของบุคลากรแทบทุกระดับ

กล่าวได้ว่าปัญหาความไม่เป็นธรรมและควรกำจัดออกไปจากวงการการศึกษาโดยเร็ว เช่น การวิ่งเต้นโยกย้ายจากโรงเรียนธรรมดาทั่วไปเข้าสู่โรงเรียนใหญ่ที่มีชื่อเสียง การวิ่งเต้นดังกล่าวเป็นการกระทำโดยมิชอบ เพราะต้องอยู่บนหลักการพื้นฐานของการแลกเปลี่ยนผลประโยชน์ตอบแทน การวิ่งเต้นจึงจะสำเร็จ นี่คือการลงทุนอย่างหนึ่ง เมื่อการวิ่งเต้นสำเร็จการถอนทุนก็จะเกิดขึ้นทันทีในรูปแบบของการทำธุรกิจ เช่น การเปิดสอนกวดวิชาที่บ้าน ตั้งโรงเรียนกวดวิชา ทำธุรกิจอื่นๆ เป็นต้น การวิ่งเต้นเพื่อขอโยกย้ายดังกล่าวมิได้มีเฉพาะครูเท่านั้น ผู้บริหารก็เช่นกัน แวดวงของครูและผู้บริหาร โรงเรียนทราบกันดีว่าเพราะเหตุใดจึงปฏิบัติกันเช่นนั้นจนกลายเป็นธรรมเนียมปฏิบัติไปด้วยซ้ำ ดังนั้นการป้องกันจะต้องพิจารณา โดยองค์รวมทั้งระบบ ซึ่งย่อมมีต้นทุนต่ำกว่าการแก้ไข ผลสุดท้ายนักเรียนไม่ควรได้รับผลจากความยุติธรรมในระบบการศึกษา

ผมเคยเจอมานะเรื่อง โผนะ ผมเป็นกรรมการของสมาคมผู้ปกครอง ผมได้ข่าวว่าจะมีผู้บริหารย้ายมาก็ไปสืบดูว่าใคร ... แต่ทราบไม๊ว่าคนที่มานะทางนี้เขาไม่เอา เขาจะเอาคนของเขา จะได้มาเป็นพวกกันกับเขตในการทำงานหรือการเป็นกระบอกเสียงอะไรอย่างนี้

การขาดการอบรม ปฐมนิเทศและเผยแพร่ประมวลจริยธรรมอย่างทั่วถึง

ในประเด็นนี้นั้นกลุ่มผู้ปกครองมีความเห็นว่า ครูยังขาดการฝึกอบรม และ ปฐมนิเทศในเรื่องจริยธรรมและจรรยาบรรณวิชาชีพครูอย่างจริงจังและต่อเนื่อง ทั้งครูที่เป็นครูรุ่นเก่าและรุ่นใหม่ไม่ควรมีการอบรมบ่มเพาะ และการปลูกจิตสำนึกในความเป็นครูอย่างต่อเนื่อง เพื่อเป็นการตอบย้ำให้ระลึกถึงอยู่เสมอ ซึ่งการกระทำเช่นนี้จะมีส่วนช่วยในการควบคุมพฤติกรรมของตนเองมิให้ครูประพฤติผิดจริยธรรมและจรรยาบรรณ ส่วนวิธีการฝึกอบรมอย่างไรจึงมีประสิทธิภาพ ประสิทธิผล ใครจะมาเป็นวิทยากร หรือควรอบรมกันเมื่อไหร่อย่างไร เป็นรายละเอียดที่ต้องมอบให้ผู้เชี่ยวชาญด้านการฝึกอบรมสร้างจิตสำนึกเป็นผู้ออกแบบหลักสูตรการฝึกอบรม

นอกจากนี้การขาดอบรม และการปฐมนิเทศครูบรรจุใหม่ ตลอดจนการให้ความรู้หรือกระบวนการอบรมอย่างต่อเนื่อง ทำให้ครูไม่ทราบจริยธรรมและจรรยาบรรณ ตลอดจนแนวปฏิบัติอย่างชัดเจน รวมทั้งผลเสียหายจากกระบวนการรับ โทษ หรือในเรื่องระดับของการลงโทษว่ามีความรุนแรงเป็นอย่างไร เพื่อสร้างความตระหนักมิให้กระทำผิดจริยธรรมต่อไป ซึ่งในปัจจุบันกระบวนการอบรมจริยธรรมนั้นทางคุรุสภาได้มีการจัดอบรมครูอยู่เป็นประจำแล้ว แต่จากการสัมภาษณ์ผู้บริหารจะพบว่าปัญหาที่สืบเนื่องมาจากการอบรมจะเป็นในเรื่องของช่วงเวลาในการจัดการอบรม เนื่องจากหน่วยงานจะจัดอบรมในช่วงที่เป็นเวลาเปิดภาคเรียนทำให้บางครั้งทางโรงเรียนไม่สามารถส่งครูไปอบรมได้ทุกครั้ง เพราะถ้าครูไปอบรม ก็จะมีครูไม่เพียงพอในการสอน และจะทำให้เกิดปัญหาการขาดแคลนครูแอบแฝงขึ้น เพราะฉะนั้นการจัดอบรมควรจะมีการจัดในช่วงเวลาที่โรงเรียนปิดเทอม เป็นต้น

ทางคุรุสภาจะมีการจัดอบรมเรื่อยๆ บางครั้งก็เป็นการปฏิบัติธรรมบ้าง ก็มีหนังสือมานะให้ครูไปสองสามคน จริงๆ แล้วก็อยากให้ครูไปนะ แต่บางทีไปแล้วก็ไม่มีคนสอนแทน เพราะว่าเขาจัดนะ โรงเรียนยังไม่เปิดเทอมเลย ... ถ้าจัดในช่วงปิดเทอมก็น่าจะดีนะ ครูจะได้ไปโดยไม่ต้องห่วงเรื่องการเรียนการสอน

ส่วนประเด็นในเรื่องของการเผยแพร่เอกสารนั้นจะเกี่ยวข้องกับคุรุสภาได้แก่ การเผยแพร่หนังสือประมวลจริยธรรมครู พ.ศ. 2550 ซึ่งแต่ละ โรงเรียนมีเพียงเล่มเดียวหรือสองเล่มเท่านั้น ครูส่วนใหญ่ไม่เคยเห็น เพราะต้องเก็บไว้เป็นเอกสารของหน่วยงาน และในบางครั้งผู้บริหารบางคนไม่ทราบเหมือนกันว่าหนังสือเล่มนี้อยู่ที่ไหน ซึ่งในความเป็นจริงแล้วทุกคนควรได้อ่านและเข้าถึงได้โดยง่าย ในขณะที่เดียวกันครูหลายคนพอจะเข้าใจได้ว่าถ้าเป็นครูยึดมั่นในศีลธรรม จริยธรรม

ประพุดิตนเป็นคนดีก็คง ไม่ผิดจรรยาบรรณวิชาชีพ โดยที่ไม่ทราบถึงประมวลจริยธรรมว่ามีกี่ด้าน และแต่ละด้านมีอะไรบ้าง

หนังสือบางครั้งที่ครูสภาส่งมา เล่มเดียวบ้างสองเล่มบ้าง แล้วครูในโรงเรียนมีตั้งหลายคนจะแบ่งกันอ่านอย่างไรละ ในบางครั้งหรือหนังสือบางเล่มผู้บริหารเองยังไม่เคยเห็นด้วยซ้ำ ก็ไม่รู้เหมือนกันว่าเขาส่งไปให้ครบทุกโรงเรียนหรือเปล่า

อย่างไรก็ตามในบางโรงเรียนนั้นได้ทำการแก้ไขปัญหาดังกล่าวโดยการทำประมวลจริยธรรมเป็นแผ่นโปสเตอร์ขนาดใหญ่และติดไว้ที่อาคารเรียน เพื่อที่ครูจะได้เห็นได้อ่านทุกวัน เพื่อให้เกิดความตระหนักในเรื่องดังกล่าวมากยิ่งขึ้น

นโยบายที่ขาดความต่อเนื่อง

ปัญหาและอุปสรรคในเรื่องของนโยบายในการบริหารจัดการในหน่วยงานที่เกี่ยวข้องไม่เป็นไปอย่างต่อเนื่องนั้นมีผลสืบเนื่องมาจากระบบการเมืองของประเทศในเรื่องของผู้บริหารกระทรวง ทบวงต่างๆ ซึ่งในการส่งเสริมคุณธรรม จริยธรรมครุ นั้นได้มีโครงการต่างๆ เกิดขึ้นมากมายที่จะส่งเสริมจริยธรรมครู รวมทั้งพัฒนาโรงเรียนให้มีคุณภาพมากยิ่งขึ้น แต่โครงการบางโครงการก็ไม่สามารถดำเนินต่อไปได้อย่างต่อเนื่อง และยั่งยืน เนื่องจากเมื่อมีการเปลี่ยนผู้บริหารกระทรวง ก็จะมีการพัฒนาโครงการใหม่ๆ ขึ้นมาโดยที่โครงการเดิมก็จะหายไป

สิ่งหนึ่งที่สังเกตได้คือระยะเวลาสี่ห้าปีที่ผ่านมามีรัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษาธิการ ไม่ต่ำกว่าห้าคน แต่ละคนมาก็เปลี่ยนไปเรื่อย...มาเร็วไปเร็ว...คนหนึ่งบอกว่าต้องทำโรงเรียนสีขาว เรายังไม่ชัดเจนเลยว่าโรงเรียนสีขาวคืออะไร เราก็ทำ ต่อไปก็เป็นครูพันธุ์ใหม่ และนี่ก็มาใหม่ครุมีอาชีพ ซึ่งเราต้องรับสิ่งเหล่านี้มาและพอทำไปแล้วความต่อเนื่องก็ไม่เกิดขึ้น

ผมก็สงสัยว่าทำไมกระทรวงศึกษาธิการเปลี่ยนรัฐมนตรี กันเป็นว่าเล่นพอเปลี่ยนคน นโยบายก็เปลี่ยน กว่าจะเคยชินกับนโยบายเก่าก็เปลี่ยนคนใหม่อีก

กฎระเบียบที่ซ้ำซ้อน

ประเด็นปัญหาอุปสรรคในเรื่องนี้นั้นจะเกี่ยวเนื่องกับประเด็นของกฎระเบียบต่างๆ เช่น จริยธรรมครู จรรยาบรรณวิชาชีพ หรือระเบียบของข้าราชการที่มีความซ้ำซ้อนในของแต่ละหน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับวิชาชีพครู เช่น ครูสภา สพฐ. หรือแม้กระทั่งกระทรวงศึกษาธิการ ซึ่งแต่ละหน่วยงานจะมีกฎระเบียบที่เกี่ยวข้องกับแนวทางการปฏิบัติงานของครูเป็นของแต่ละหน่วยงานซึ่งอาจจะทำให้เกิดความซ้ำซ้อนในการปฏิบัติตามกฎข้อบังคับต่างๆ เนื่องจากด้วยเนื้อหาของกฎระเบียบว่าด้วยแนวทางปฏิบัติของครูก็คล้ายๆ กัน แต่หน่วยงานที่เกี่ยวข้องก็ออกกฎหมายเป็นของตน เช่น ครูสภา ก็มีระเบียบของครูสภาว่าด้วยจรรยาบรรณวิชาชีพ ส่วน สพฐ. ก็มีกฎอีกอย่างหนึ่ง ถ้าหน่วยงานที่เกี่ยวข้องสามารถทำงานร่วมกันได้ และออกมาเป็นแบบแผนในการดำเนินงานอย่างเดียวกัน ปัญหาในเรื่องความซ้ำซ้อนก็อาจจะหมดไปได้

กระทรวงศึกษาออกอะไรมาเยอะมาก และผมดูว่ามันซ้ำๆ ซากๆ ประเด็นหลักๆ คือเราตัวหนังสือเยอะมากในการทำงานต้องมานั่งดูแนวของครูสภา ว่าอย่างนี้ กกศ.ว่าอย่างนี้ สพฐ.ว่าอย่างนี้ มันเยอะมากผู้ปฏิบัตินี้ค่อนข้างจะลำบากนะ

ขาดการแก้ไขปัญหาที่ตรงประเด็น

ในประเด็นนี้นั้นกลุ่มตัวอย่างบางกลุ่ม ชี้ให้เห็นประเด็นว่าทางรัฐบาลเองก็ไม่ได้ปล่อยประละเลยในการที่จะแก้ปัญหาต่างๆ ที่เกี่ยวข้องกับการดำเนินชีวิตของบุคลากรทางการศึกษา แต่อย่างไรก็ตาม การแก้ไขปัญหาดังนั้น ไม่ได้เป็นการพัฒนาในเรื่องคุณธรรม จริยธรรมครูเลย และในบางครั้งอาจจะเป็นการเพิ่มปัญหาให้ครูมากขึ้นอีกด้วย เช่น ประเด็นปัญหาในเรื่องของการจัดสรรสวัสดิการต่างๆ ให้กับบุคลากรครูในการให้ผ่อนชำระสินค้าในราคาพิเศษ หรือ การให้มีโครงการกู้ยืมต่างๆ ในกรณีนี้นั้นอาจจะเป็นปัจจัยในการกระตุ้นให้หนี้สินของครูให้เพิ่มขึ้นได้ ซึ่งปัญหาที่ตามมาก็คือเรื่องปัญหาหนี้สิน ทำให้ครูต้องประกอบอาชีพเสริมเพื่อที่จะหารายได้ให้เพิ่มมากขึ้น ทำให้เกิดปัญหาเรื่องการหาผลประโยชน์จากเด็ก หรือปัญหาการขาดสอน เป็นต้น เพราะฉะนั้นในกรณีนี้นั้นรัฐควรมีมาตรการในการพัฒนาหรือส่งเสริมให้ในเรื่องคุณธรรมจริยธรรมครูเสียก่อนที่จะมีนโยบายในการให้สวัสดิการต่างๆ หรือ ไม่ก็มีการดำเนินการเรื่องโครงการสวัสดิการและการพัฒนาเรื่องจริยธรรมครูไปพร้อมๆ กัน

เรายอมรับว่าครุฑาคือตัวแทนของผู้นำแต่ว่า ความฟุ้งเฟ้อของครูเรานั้นสูงพอ โคน
สภาวะเศรษฐกิจรอบด้าน โคนกับสภาวะจิตใจไปส่วนหนึ่งด้วยซึ่งทำให้เกิดความ
เสียหายหลายๆอย่างซึ่งผมติดตามดูแล้ว รัฐเองก็เอาใจครูเปิด โครงการหลาย
โครงการ ครูก็ใช้บริการทั้งหมดแต่สิ่งเหล่านั้นไม่ได้สะท้อนการพัฒนา มาเลยว่ารรัฐ
พยายามป้อนเข้าไปเพื่อให้เห็นว่ามีการพัฒนาครูและครูก็ใช้บริการทุก โครงการแต่
พฤติกรรมเฉพาะตัวก็ยังเดิมๆ ต้องให้มีการแก้ไขปัญหานี้สิ้นครุ

ทางรัฐเขาจะดูแล พยายามหารายได้ ในเรื่องบางเรื่องมีการสนับสนุนส่งเสริม เช่น
เปิด โครงการกึ่งนี้กึ่งนี้แทนที่จะทำให้นักลากรของเรารู้จักประหยัดอดออม พยายาม
เพิ่มยอดไปเรื่อยๆมีแต่จะพยายามเพิ่ม ไม่ได้ช่วยแก้ไขอะไร พอปัญหาใหญ่รัฐมนตรี
เข้ามาแก้ปัญหาหนึ่งจะกึ่งนี้กึ่งนี้ให้ ชพค.เท่าไร เขาจะให้กึ่งนี้กึ่งนี้ ไม่ได้หาวิธีอื่น
ในการแก้ปัญหาทำให้เกิดความฟุ้งเฟ้อขึ้น มันก็มีส่วนอย่างเยอะ ถ้าเราไม่ได้เป็น
หนี้สินมากพูด ไปก็เหมือนไปกีดกัน คือเรามองในภาพรวมรายได้เขาก็เล็กน้อย ไม่
มีหนี้ก็อยู่ได้สบาย คนนี้แหละคือปัญหา

การให้รางวัลจิตใจ: ส่งเสริมจริยธรรมจริงหรือไม่

ในประเด็นการให้รางวัลแก่ครูดีเด่นนั้น เป็นประเด็นที่มีทั้งแง่บวกและแง่ลบ กล่าวคือ การ
ให้รางวัลแก่ครูดีเด่นนั้นเป็นสิ่งที่ดี ซึ่งเป็นการกระตุ้นให้ครู ได้มีการพัฒนาในเรื่องของ
การเรียนการสอน และ โดยหลักการแล้วการให้รางวัลก็เป็นเสมือนแรงจูงใจอย่างหนึ่งให้ครู
ประพฤติตนอยู่ในกรอบจรรยาบรรณ และจริยธรรมของวิชาชีพครู และมีกำลังใจในการทำงาน
ต่อไป เพื่อประโยชน์ต่อตนเอง นักเรียน และสถานศึกษา ซึ่งในการให้รางวัลครูดีเด่นนั้น
ทางหน่วยงานที่เกี่ยวข้องเช่น ครูสภา ก็ได้มีการจัดการในเรื่องของรางวัลครูดีเด่นในแต่ละปีอยู่แล้ว
ซึ่งในแต่ละปีก็จะมีรางวัลครูดีเด่นในด้านต่างๆ ซึ่งเป็นการให้รางวัลกับครูทั่วประเทศ
โดยการพิจารณาจากผลงานที่ผ่านมาของครูบุคคลนั้นๆ ซึ่งเป็นการคัดเลือกจากเอกสารแนบ
ของผลงาน และกิจกรรมเพื่อสังคมของครู

อย่างไรก็ตามจากผลการศึกษาพบว่า การให้รางวัลจิตใจในเรื่องของครูดีเด่นนั้น
ก็เป็นประเด็นอย่างหนึ่งที่เป็นปัญหาและอุปสรรคต่อการส่งเสริมคุณธรรมจริยธรรมครูเช่นกัน
กล่าวคือ การให้รางวัลเพื่อเป็นการให้ขวัญกำลังใจของครูนั้น เป็นหลักการที่ดี แต่ถ้ามอง

ในทางตรงกันข้าม การให้รางวัลในเรื่องของครุติเด้นั้น เป็นเรื่องของการจงใจที่เข้ามาให้ครูทำความดีเพื่อจะได้รับสิ่งตอบแทน ไม่ว่าจะเป็นในเรื่องชื่อเสียงจากได้รับรางวัล หรือการเพิ่มพูนขึ้นของตำแหน่งวิชาการ รวมทั้งการมุ่งหวังในรางวัลเพื่อการได้เลื่อนวิทยฐานะ และเป็นผลประโยชน์ในเรื่องของผลตอบแทนที่เพิ่มมากขึ้น ซึ่งมีผลทำให้เกิดแนวคิดในเรื่องของการทำดีหรือการเป็นครุติเพื่อหวังผลตอบแทน

เพราะครูแปลว่าดีอยู่แล้ว และการให้รางวัลครูเป็นเรื่องที่น่าเวทนาที่สุด ... ทำให้ครูปรารถนาสิ่งตอบแทนเป็นโล่รางวัลเพื่อเอาไปประดับเกียรติและขอเลื่อนตำแหน่งทางวิชาการมันเป็นทฤษฎีขั้นแรกของ โคเบอร์ก์เลยทำดีเพราะอยากได้รางวัลเขามีรางวัลโนเบล เพื่ออะไร เพื่อที่จะไปเสาะแสวงหาผู้ใดสร้างเกียรติภูมิควรค่าและเอามาประเมิน สถาปนาเกียรติเขาให้ เพราะฉะนั้นครูสภาไม่ควรไปบอกเขาว่าคุณอยากเสนอใครเป็นครุติเด้นคุณเสนอมามันก็เลยเสนอทับตาตนเองเข้าไปจนปัจจุบันนี้เรื่องของการทำดี โดยได้รับรางวัลตอบแทนเป็นการปั่นทอนจริยธรรมขั้นพื้นฐานของมนุษย์ และผมยืนยันว่าจริยธรรมขั้นพื้นฐานของครุคือครูแปลผู้ให้ มิใช่เป็นผู้ปรารถนาจะเป็นตำแหน่งถึงศาสตราจารย์ เพราะว่าครูต้องให้โดยแท้ๆ

นอกจากนี้แล้วประเด็นในเรื่องของการให้รางวัลนั้นจะเป็นการส่งเสริมในเรื่องของการทำดีต้องมีเอกสารประกอบ เพื่อให้ผู้บริหารพิจารณาในการให้รางวัล ซึ่งจะทำให้ครุที่มีภาระหน้าที่ในการสอน หรือดูแลเด็กอย่างจริงจัง ไม่มีเวลาในการจัดทำเอกสารประกอบความดี ซึ่งการวัดว่าใครจะได้รับรางวัลครุติเด้นั้น ไม่ควรจะใช้เกณฑ์ในการที่ครุจะต้องนำเอกสารมาแสดงแต่เพียงอย่างเดียว

ในเรื่องของแนวปฏิบัติ จริยธรรมของคุณครุอยู่ที่ไหน ทางครูสภาพยายามที่จะยกระดับคุณครุให้เป็นผู้ที่มีจริยธรรมด้วยการมอบรางวัล ไม่ว่าจะเป็นรางวัลต่างๆ ครุติในดวงใจ หนึ่งในแสนครุติ ซึ่งตอนนี้กำลังประเมินอยู่ คิฉินประสพด้วยตนเองเลยมันเป็นสิ่งที่ทำให้เราอึดอัดใจมากเพราะอะไร? ใหม การเป็นครุที่ทำงานด้วยความมานะ ต้องมีทำเอกสาร แต่คุณครุที่ไม่ทำงาน จะมีเวลาทำเอกสาร แกรมเป็นครุที่ขาดจริยธรรมแต่เราไม่ปรากฏหลักฐาน

ประเด็นที่เกี่ยวข้องกับการให้รางวัลอีกอย่างหนึ่งก็คือเกณฑ์ในการตัดสินในการเป็นครูต้นแบบอย่างแท้จริง ซึ่งยังไม่มีความกระจ่างในเรื่องนี้และก็ไม่มีเกณฑ์ที่เป็นมาตรฐาน ดังที่ได้กล่าวมาแล้วว่า ครูดี วัลใดอย่างไรถึงจะบอกได้ว่าครูคนไหนดีหรือไม่ดี ซึ่งกลุ่มตัวอย่างได้ชี้ประเด็นให้เห็นว่า การวัดคุณภาพของคนนั้นเป็นเรื่องที่ยากในการอธิบาย ว่าทำไมครูคนนั้นมีคุณสมบัติในการได้รับรางวัล และในบางกรณีก็เป็นการส่งเสริมในเรื่องของการมีศถาบรรดาศักดิ์ ให้เกิดการแข่งขันกันเองในหน่วยงาน รวมทั้งการให้รางวัลครูดีนั้นในบางมุมมองของกลุ่มตัวอย่างมองว่าเป็นการส่งเสริมเรื่องการทุจริตทางวิชาการ รวมทั้งเรื่องของระบบความไม่เป็นธรรมในการสรรหาครูดี ซึ่งจะเป็นปัญหาในเรื่องจริยธรรมอีกประเด็นเช่นกัน

ผมไม่ชอบกิจกรรมที่สนับสนุนศิษย์เก่าดีเด่นเลย เพราะมันสนับสนุนคนที่มีศถาบรรดาศักดิ์ แต่ผมจะให้คำว่า ศิษย์เก่าต้นแบบ เพราะด้วยความที่เป็นต้นแบบมันจะถูกถ่ายแบบจากคนดี สู่คนดี เพราะคนดีอาจจะไม่โดดเด่นอะไร ดังนั้นเราควรจะหาครูต้นแบบมากกว่าครูที่ดีเด่นด้วยซ้ำ

มีปัญหาที่ว่า “เอาอะไรมาวัด ” ยากมากเรื่องคุณภาพคน เช่น คุณจะบอกว่าครูคนไหนดีกว่าครูคนไหน คุณเอาเกณฑ์ไหนมาวัด บางเรื่องมันเป็นเรื่องที่ต้องเจาะลึก แต่ถ้าความเห็นผม ก็ผลัดกันได้คนละปีจะยากอะไรเดี๋ยวมันก็หมดเอง แต่มันก็ต้องมีสมบัติอะไรบางอย่างไม่ใช่จะรอให้ถึงลำดับตนเองแล้วไม่ทำอะไรเลย เพื่อที่จะสามารถไปอธิบายเด็กได้ว่าครูได้รางวัลเพราะอะไร สิ่งที่สอง อยู่ที่ คนใช้เกณฑ์ ก็คือกรรมการ ถ้ากรรมการ โอเคมันก็จะแฟร์ ยุติธรรมเกณฑ์มันก็จะบรรลุผล

กล่าวสรุปได้ว่าในประเด็นการให้รางวัลจงใจแก่ครูดีเด่น หรือครูที่ประพฤติตนดี เพื่อเป็นการส่งเสริมคุณธรรมจริยธรรมในวิชาชีพครูนั้นเป็นสิ่งที่ดี แต่ควรที่จะมีการพิจารณาในเรื่องของเกณฑ์ในการพิจารณาให้รางวัล รวมทั้งคุณลักษณะบุคคลที่สมควรได้รับรางวัลว่าควรพิจารณาจากอะไร และพิจารณาอย่างไร เพื่อไม่ให้เกิดประเด็นในเรื่องของการทำดีหรือการประพฤติตนดีเพื่อหวังสิ่งตอบแทน นอกจากนี้ก็ควรพิจารณาในเรื่องของความเป็นธรรมในการให้รางวัลแก่ผู้ที่สมควรได้รางวัล

การนำเสนอข่าวของสื่อมวลชน

เรื่องประเด็นของข่าวเรื่องครุประพฤตินักศึกษารวมกับสื่อมวลชนเป็นเหมือนสิ่งที่อยู่คู่กัน เนื่องจากสื่อมวลชนจะเป็นสื่อกลางในการสะท้อนปัญหาของครุกระทำผิดจริยธรรมผ่านทางช่องทางต่างๆ เช่น โทรทัศน์ และอินเทอร์เน็ต ในรูปของคลิปวิดีโอ ทำให้เรื่องจริยธรรมครูเป็นเรื่องที่ได้รับความสนใจอย่างมากในสังคม แต่อย่างไรก็ตามในการส่งเสริมจริยธรรมครูนั้น ปัญหาและอุปสรรคอย่างหนึ่งก็คือ เรื่องของการนำเสนอข่าวของนักสื่อสารมวลชนที่ขาดจริยธรรมในการนำเสนอ เนื่องจากนักสื่อสารมวลชนจะมุ่งประเด็นในการเสนอข่าวภาพลบของครู แต่บางครั้งเรื่องที่น่าเสนอยังไม่สามารถพิสูจน์ได้เลยว่าครุกระทำผิดจริยธรรมจริงหรือไม่ แต่สังคมก็ได้ตีตราครูเป็นที่เรียบร้อยแล้วว่าได้กระทำผิด ซึ่งอาจจะเกิดผลกระทบตามมามากมายแต่ตัวครูที่ถูกกล่าวหา รวมทั้งครอบครัวของครูที่ถูกกล่าวหาด้วย เพราะฉะนั้นถ้ามีการสืบสวนและสอบสวน พบว่าครูที่ถูกกล่าวหาว่ากระทำความผิดนั้น ไม่ได้ผิดอย่างที่ใดเคยถูกกล่าวหา สื่อมวลชนควรจะลงข่าวเพื่อเป็นการแก้ และให้ความยุติธรรมกับครูผู้นั้นด้วยเช่นกัน

ทุกครั้งที่มีเรื่องครูกับเด็ก สื่อจะชอบมาก ประโคมข่าวกันอย่างยอเยียม คงจำเรื่องได้ที่ ผอ.ท่านหนึ่งที่ต่างจังหวัดที่ว่ามีปัญหาละเมิดทางเพศเด็ก กว่าจะรู้ว่าครุบริสุทธิ ครูก็ออกไปแล้วชื่อเสียงหายไปหมดแล้ว ถามว่าสังคมแก้อะไรตรงนี้ได้มัย ไม่ได้ นี่ก็เป็นการทำลายกันตรงๆ ก็เคยมีข่าวกันถึงขั้นตรวจDNA ลูกออกมาแล้วไม่ใช่ของผอ.คนนั้น ผอ.ก็กลายเป็นคนไม่ผิด ผอ.ท่านนี้ก็ต้องหลุดจากตำแหน่งออกไปโดยชื่อเสียงหมด เพราะปัญหาด้านนี้ด้วย ที่นี้ในเรื่องชู้สาว เด็กเค้าไวมาก ไวเพราะสื่อ เค้าจะดูตรงไหนก็ได้... คดีเด็กม.3 กับครูที่รักกันปานจะกลืนแล้ว ก็ตายทั้งคู่ สาเหตุคือ เด็กขาดความอบอุ่น ไม่ใช่เป็นเรื่องของชู้สาวเลย

อย่างไรก็ตามจากผลการศึกษายังพบว่า การนำเสนอข่าวครุมีพฤติกรรมที่ผิดจริยธรรมนั้น จากสื่อมวลชน นอกจากจะมีผลในภาพลบของครูไทยแล้ว การนำเสนอข่าวด้านลบก็มีประเด็นที่ดี คือ เป็นการกระตุ้นให้ผู้ที่ประกอบวิชาชีพครู มีความตระหนักในความเป็นครูมากยิ่งขึ้น เนื่องจากไม่ต้องการให้เสื่อมเสียภาพลักษณ์ เพราะว่าข่าวที่น่าเสนอไปนั้นถึงแม้จะเป็นเรื่องของครูส่วนน้อยเท่านั้น แต่ก็เป็นเรื่องที่มีผลกระทบในวงการการศึกษาอย่างมาก

ครูเราเป็นเหมือนกับแม่แบบของเยาวชน ในปัจจุบันครูก็มีพฤติกรรมหลายๆ อย่างที่ไม่เหมาะสม ที่เห็นตามข่าวในหน้าหนังสือพิมพ์ ซึ่งถ้ามีระเบียบแบบแผนออกมา ในส่วนตัวคิดว่า มันก็เป็นข้อจำกัดอย่างหนึ่งที่ทำให้ครู ระลึกถึงการเป็นครูได้มากขึ้น

จากประเด็นปัญหาและอุปสรรคข้างต้นจะเห็นได้ว่า ในการพัฒนาและส่งเสริมจริยธรรมครู นั้นเป็นประเด็นที่มีผลกระทบมาจากแหล่งอื่นๆ มากมาย หรืออาจจะกล่าวได้ว่าปัจจัยที่ได้กล่าวมานั้นเป็นปัจจัยภายนอกที่มีผลต่อพฤติกรรมตามแนวจริยธรรมของวิชาชีพครู แต่อย่างไรก็ตาม นอกจากปัจจัยภายนอกแล้วยังมีปัจจัยภายใน ซึ่งเป็นเรื่องของบุคคลากรครูแต่ละคนอีกด้วยที่เป็นปัญหาและอุปสรรคในการพัฒนาให้ครูปฏิบัติตามแนวทางตามจริยธรรมและจรรยาบรรณในวิชาชีพ ซึ่งปัจจัยภายในที่ได้จากการศึกษาได้ผลดังต่อไปนี้

การขาดจิตสำนึกในความเป็นครูที่แท้จริง

ในประเด็นนี้นั้นจากการสัมภาษณ์กลุ่มผู้บริหาร รวมทั้งผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องจะพบว่า การที่ครูมีความประพฤติดิจจริยธรรม หรือปฏิบัติตนไม่เหมาะสมตามจรรยาบรรณวิชาชีพนั้น ประเด็นสำคัญมาจากการขาดจิตสำนึกในความเป็นครู กล่าวคือ แม้ว่าทางหน่วยงานที่เกี่ยวข้องจะมีโครงการต่างๆ ที่ส่งเสริมคุณธรรม จริยธรรมครูมากมาย เช่นการให้การอบรมในเรื่อง คุณธรรม จริยธรรม จรรยาบรรณวิชาชีพ หรือแม้แต่การจัดอบรมในเรื่องของการปฏิบัติธรรม ก็ไม่สามารถทำให้ประเด็นปัญหาเรื่องครูมีพฤติกรรมที่ผิดจริยธรรมลดน้อยลงไปเลย ทั้งนี้ทั้งนั้นปัญหาในเรื่องครูกระทำผิดจริยธรรมน่าจะเป็นในเรื่องจิตใจ หรือสามัญสำนึกในความเป็นครู ถึงแม้ว่าจะมีการส่งเสริมในเรื่องจริยธรรมวิชาชีพ แต่ถ้าคนในวิชาชีพขาดจิตสำนึกก็จะทำให้การส่งเสริมในเรื่องดังกล่าวไม่ประสบผลสำเร็จได้

ปัญหานี้คือปัญหาอยู่ที่ ไม่ได้พูดถึงกระบวนการดำเนินการก็อยู่ที่ ตัวครู คืออย่างที่ย้อนกลับไปคือความเป็นครู อดีตกับปัจจุบันมันต่างกัน คือถ้าจะเปรียบเทียบว่าเป็นครูมีอาชีพมันก็ไม่ใช่ว่าจะสอนแต่หนังสือมันก็จะต้องมีอะไรหลายสิ่งหลายอย่าง แต่ปัจจุบันนี้ครูมักจะเข้าใจ ว่าเป็นอาชีพครูเสียมากกว่า ถึงสอนทำหน้าที่อะไรต่างๆ ทุกสิ่งทุกอย่างไม่ได้หมายความว่าปรับเปลี่ยนไม่ได้ถ้าเขาเข้าใจในจิตวิญญาณของความเป็นครูที่แท้จริงในทุกเรื่อง ก็มีครบที่มีปัญหา

สาเหตุอันแรกก็คือในเรื่องของตัวครูเป็นหลัก เพราะว่าจะถูกว่าในเรื่องของคุณธรรม จริยธรรมน้อยไป ที่ขาดการอบรม สังเกตดูครูหลายๆคนไม่มีเวลาจะไปเข้าวัด จะไปเข้าวัดในช่วงวันสำคัญทางศาสนากับวันเกิดแค่นั้นนอนนั้นไม่ได้ไปปฏิบัติ จะทำยังไงให้ครูมีจิตสำนึก ทำพวกนี้ให้เยอะๆนะ ... แต่ส่วนใหญ่ตอนนี้คือครูเขาอยากทำอะไรก็ทำโดยสภาพทุกๆไปจริงๆ แล้วต้องให้มีความสำนึกในการเป็นครูสร้างสำนึกความเป็นครูให้มากแล้ว กรอบความเป็นครู จะป้องกันได้เยอะ

เห็นอบรมแล้วอบรมแล้วอบรมอีก ก็อยู่ที่คุณครูเอง เพราะว่าเราไม่สามารถไปชี้
ได้พูดไปก็เท่านั้น เพราะอาชีพครูคุณต้องเข้าใจดีกว่าเรา

ค่านิยมในเรื่องวัตุนิยม

ประเด็นปัญหานี้สืบเนื่องมาจากเรื่องของการเปลี่ยนแปลงทางเศรษฐกิจและสังคม ความเจริญก้าวหน้าทางด้านวัตถุและเทคโนโลยี ซึ่งส่งผลกระทบต่อปัจจัยด้านค่านิยมของคน ในสังคมที่เปลี่ยนไป คือการที่คนในสังคมให้ค่านิยมในการมั่งคั่งทางวัตถุมากกว่าทางศีลธรรม คำกล่าว End Justified Means ไม่ว่าจะคุณจะทำมาด้วยวิธีใดไม่เป็นไรขอให้มั่งคั่งร่ำรวย จะได้รับการยอมรับในสังคม สามารถสร้างสัมพันธ์กับผู้มีอำนาจหรือคนตัวเองเข้าสู่อำนาจไม่ว่าจะเป็นทางการเมือง สังคม เศรษฐกิจ สภาวะสังคมเช่นนี้เป็นภาวะสังคมที่ไร้กฎเกณฑ์ ศีลธรรม จริยธรรม จรรยาบรรณ จะถูกทำลายแม้แต่วิชาชีพที่เน้นทั้งจรรยาบรรณ เช่น แพทย์ จึงกลายเป็น แพทย์พาณิชย์ รวมทั้งวิชาชีพอื่นก็เช่นกัน ปัญหาดังกล่าวนำไปสู่การประทุมิชอบ (Corruption) การบริหารการที่ขาดหลักธรรมาภิบาล (Good Governance)

สภาพดังกล่าวถูกดาโถมเข้าสู่ผู้คนไม่มีการยกเว้นแม้แต่อาชีพครูก็ตกอยู่ในกระแสของ สิ้นค้าบริโภคนิยม วัตุนิยม ทำให้ครูต้องแข่งขันกันสร้างความมั่งคั่ง มีการบริโภคนิยมที่ต้องมี ชี้อ ราคาแพง ทำให้แนวโน้มครู โดยเฉพาะครูรุ่นใหม่ต้องสอนพิเศษ สอนกวดวิชา เพราะว่า แข่งขันกันออกรถยนต์ป้ายแดง มีบ้านหลังใหญ่ ไปพักผ่อนต่างประเทศตอนปิดเทอม ประกอบกับ ความก้าวหน้าทางเทคโนโลยีโดยเฉพาะเทคโนโลยีสารสนเทศ ซึ่งเป็นดาบ 2 คม ด้านหนึ่งช่วยให้ ครูเข้าถึงข้อมูลข่าวสารในการค้นคว้า ปรับปรุงความรู้ พัฒนาการเรียนการสอนได้ง่ายสะดวกสบาย มากขึ้น แต่อีกด้านมีครูจะหมกมุ่นอยู่กับเทคโนโลยีสารสนเทศโดยใช้สื่อเหล่านี้ในทางมิชอบ ซึ่ง ปรากฏเป็นข่าวอยู่เสมอ สิ่งเหล่านี้ได้กลายเป็นค่านิยม และวิถีชีวิตของครูรุ่นใหม่โดยที่เป็นปัจจัยที่

มีผลมาจากสภาพสังคมรอบข้าง กล่าวได้ว่าในสังคม ได้มีการพัฒนาทางด้านวัตถุเพื่อนำมาใช้ในการเรียนการสอนเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพด้านการเรียนการสอน แต่การพัฒนาที่มุ่งเน้นในเรื่องของเทคโนโลยี หรือมุ่งเน้นการสร้างความสำเร็จทางด้านวัตถุอย่างเดียวนั้น จนละเลยการพัฒนาทางด้านจิตใจของครูตามไปด้วยทำให้ครูบางกลุ่มขาดจิตวิญญาณความเป็นครู ไม่ใส่ใจในตัวนักเรียน ครูสอนเพราะเป็นอาชีพ โดยมุ่งเน้นในเรื่องค่าตอบแทนเป็นหลักในการนำไปบริโภคในสิ่งที่ตนเองต้องการ จนบางครั้งทำให้ลืมในบทบาทหน้าที่ที่แท้จริงของความเป็นครู ซึ่งสิ่งเหล่านี้จะส่งผลกระทบต่อในการประกอบอาชีพ การสร้างความตระหนักในบทบาทและหน้าที่ของความเป็นครู รวมทั้งเสริมสร้างคุณธรรมจริยธรรม โดยมุ่งเน้นค่านิยมด้านจิตใจเป็นหลัก ซึ่งหน่วยงานที่เกี่ยวข้องควรที่จะให้ความสำคัญกับเรื่องนี้เป็นอย่างมาก

อย่างครูในอดีตจะเป็นครูที่มีเวลาว่างเยอะสนใจใส่ใจนักเรียนมากกว่าปัจจุบัน ... จรรยาบรรณและอาชีพเป็นอาชีพที่คนเกรงใจและก็นับถือแต่พอมานี้ปัจจุบันทุกอย่างเร่งรีบไปหมดครูสมัยใหม่ต้องมีป้ายแดงก็ต้องมีปัจจัยมีบ้านมีไรเพื่อโชว์ซึ่งกันและกันคนนี้ซื้อป้ายแดงคนนี้รถเก่านะ สิ่งแวดล้อมต่างๆต้องยกระดับตัวเองกลายเป็นหนี้ พอกลายเป็นหนี้หมุนทันไม่เป็นไรหมุนไม่ทันก็ต้องมีช่องทางสอนพิเศษต้องหารายได้จากเด็กเช่นเด็กกลุ่มนี้ไม่ไปเรียนให้เกรดมันน้อยๆหน่อย พอให้เกรดน้อยเด็กก็ต้องมาเรียนเพื่อซื้อเกรด นี่ไงคือระบบของข้าราชการจริงๆ

นอกจากนี้ประเด็นในเรื่องของค่านิยมในการบริโภควัตถุของครูในบางกลุ่ม ได้กลายเป็นกระแสหลักของสังคมที่มีใช้สังคม “Knowledge Based Society” แต่เป็นสังคมบริโภคนิยม แสวงหาความสุขจากวัตถุ ทำให้เกิดปัญหาด้านอื่นตามมามากมาย การทุจริตคอร์รัปชันและเห็นได้ทุกวงการ จะแตกต่างกันเพียงความเสียหายและความร้ายแรงเท่านั้น สังคมที่เน้นค่านิยมวัตถุจึงมีการแข่งขันด้วยการใช้รถยนต์ป้ายแดง บ้านหลังใหญ่ ใช้สินค้าแบรนด์เนม มีรสนิยมสูง ทั้งการดื่ม ท่องเที่ยว การเล่นเกมกีฬา เป็นต้น ครูจึงต้องพากันแสวงหาทุกวิถีทางให้ได้มาซึ่งความมั่งคั่งทางวัตถุ พฤติกรรมที่เป็นรูปธรรมจึงปรากฏอย่างเด่นชัดอยู่แล้ว จึงเป็นประเด็นท้าทายต่อคุณธรรม จริยธรรม และจรรยาบรรณวิชาชีพครู และรวมตลอดถึงทุกอาชีพ ตลอดจนองค์กรรัฐ องค์กรเอกชน และทุกองค์การภายในสังคมไทยเป็นอย่างยิ่ง

5.4 แนวทางในการป้องกันและส่งเสริมจริยธรรมวิชาชีพครู

จากผลการศึกษาที่ได้กล่าวมาแล้วสรุปได้ว่าปัญหาที่รุมเร้าครู รวมทั้งอุปสรรคในการพัฒนาและส่งเสริมจริยธรรมครู ซึ่งในโลกของความเป็นจริงครูอยู่ในสังคมที่เปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วซึ่งมีทั้งครูที่สามารถปรับตัวเข้ากับการเปลี่ยนแปลงและไม่อาจปรับตัวให้ทันกับการเปลี่ยนแปลงกับกระแสเศรษฐกิจ สังคม เทคโนโลยี ครูจำนวนไม่น้อยประสบปัญหามากมาย เช่น ปัญหานี้สิน ครูต้องกู้เงินมาซื้อรถยนต์ ซื้อบ้าน ซื้อสินค้าเงินผ่อนต่างๆ ครูมีปัญหาครอบครัวอันเนื่องมาจากสามี/ภรรยา/บุตร ครูมีความเครียดสูงมีผลต่อสุขภาพจิต กลายเป็นคนโมโหง่าย ใช้ความรุนแรง ก้าวร้าว หย่าขาดกับนักเรียน ล่วงละเมิดทางเพศ ครูติดสุรา เล่นการพนัน ภาระงานสอนของครูหนักมากบวกกับภาระทางบ้าน อีกทั้งต้องทำผลงาน เพื่อความก้าวหน้าของตนเอง ท่ามกลางมรสุมแห่งปัญหาที่ถาโถมใส่ครูเช่นนี้แล้ว ครูจะเป็นต้นแบบเป็นแรงบันดาลใจ ของการใช้ชีวิตบนพื้นฐานความดีงามได้อย่างไร ครูจะสอนแนวคิดปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงให้แก่นักเรียนและชุมชนได้อย่างไร

นักวิชาการด้านสุขภาพจิตได้เสนอแนะแนวทางในการพัฒนาคุณธรรม จริยธรรมครู โดยพิจารณาจากประเด็นทั้งปัจจัยภายใน และปัจจัยภายนอกของบุคคลนั้น รวมทั้งได้เสนอแนะว่าก่อนที่จะทำการแก้ไขพฤติกรรมนั้น ต้องพิจารณาถึงประเภทของบุคคลรวมทั้งสาเหตุของปัญหาก่อนที่จะทำการแก้ไข ซึ่งนักสุขภาพจิตได้จำแนกคนเป็น 3 ประเภท ประเภทแรก คือคนปกติ ประเภทที่สอง คือ กลุ่มเสี่ยงหรือกลุ่มที่มีปัญหาบ้าง และประเภทสุดท้าย คือ กลุ่มที่เจ็บป่วยทางจิต ซึ่งมีพฤติกรรมที่ไม่พึงประสงค์ ในกรณีนี้ได้แก่ครูที่ประสบปัญหาข้างต้นหรือครูที่มีปัญหาด้านจริยธรรม จรรยาบรรณ จัดได้ว่าเป็นส่วนหนึ่งของปัญหาสุขภาพจิตซึ่งมีผลต่อความสุขและการใช้ศักยภาพที่มีอยู่อย่างจำกัด และในทัศนะของนักสุขภาพจิตดังที่ได้กล่าวมาแล้วนั้น จะมีปัจจัย 2 จุดซึ่งเป็นตัวแปรสำคัญในเรื่องของคุณธรรมจริยธรรม ได้แก่

ปัจจัยตัวแรกได้แก่ตัวแปรด้านตัวบุคคลหรือกล่าวว่าเป็นปัจจัยภายในซึ่งเป็นต้นทุนพื้นฐานที่ได้รับการหล่อหลอม คุณธรรม จริยธรรม ตั้งสมายาวนานมาน้อยเพียงใด ประกอบกับชีวิตในครอบครัวที่ได้รับการเรียนรู้ บ่มเพาะคุณงามความดี ความรับผิดชอบชีวิต ซึ่งองค์ประกอบชนิดนี้ จะมีความแตกต่างกันไปตามแต่ละบุคคล สถาบันครอบครัวเป็นที่บ่มเพาะการเรียนรู้ผิด-ถูก ชีวิตบาปบุญคุณโทษ ซึ่งเป็นส่วนพื้นฐานของคุณธรรม จริยธรรม จากบุคคลต้นแบบในครอบครัว

การประสบความสำเร็จในชีวิตครอบครัว หรือประสบแต่ความทุกข์ ปัญหา วิกฤติในชีวิตครอบครัว ครอบครัวล่มสลาย เป็นต้น

ปัจจัยที่สอง ได้แก่ ตัวแปรที่เรียกว่าปัจจัยภายนอกประเด็นสำคัญคือการอยู่ในสภาพแวดล้อมที่ดี มีความเมตตา ความดีงาม มีความคิดเชิงบวก มองโลกในแง่ดี ปราศจากความรุนแรง สภาพแวดล้อมในสถาบันการศึกษาที่ครอบครัวส่งต่อมาให้ ถ้าโรงเรียนมีสภาพแวดล้อมที่ดี ครูดี เพื่อนนักเรียนดี ก็จะเอื้อให้มนุษย์ได้รับการปลูกฝังคุณธรรม จริยธรรม นอกจากนี้บรรยากาศหรือสภาพแวดล้อมขององค์กร วัฒนธรรมองค์กร (ที่ทำงาน) ที่ยึดมั่นในคุณธรรม จริยธรรมสูง การประพฤติปฏิบัติของคนในองค์กรทุกระดับล้วนแต่มุ่งสร้างความเป็นธรรม ส่งเสริมการปฏิบัติในกรอบจริยธรรม คุณธรรม ปฏิเสธการฉ้อโกงต่างๆ ไม่ทุจริตคิดร้าย ปฏิเสธการคอร์รัปชันการโกงกินทุกรูปแบบ หรือปฏิบัติเป็นโรงเรียนวิถีพุทธที่แท้จริง (มิใช่มีแค่เพียงป้ายแขวนไว้ให้รู้ว่าโรงเรียนวิถีพุทธ)

ดังนั้นถ้าหากบุคคลคนอยู่ในสภาวะการณ์ที่ดีทั้งปัจจัยภายในและปัจจัยภายนอก จะเป็นแรงกระตุ้นให้ทุกคนมีพฤติกรรมเชิงบวก แต่ทว่าในโลกความเป็นจริงบุคคลที่อยู่ในโลกที่ดีงามดังเช่นปัจจัยแรกและอยู่ในโลกความดีงามแจ่มเช่นปัจจัยที่สอง จะเป็นจริงมากน้อยเพียงใดและจะดำรงอยู่ได้หรือไม่อย่างไร ท่ามกลางสังคมที่ประสบวิกฤติปัญหาหาคอร์รัปชันทุกระดับ จนเกิดความชินชาตกลึกเป็นทัศนคติที่ยอมรับได้ วิกฤติคุณธรรม จริยธรรมกลายเป็นเรื่องไม่มีความสำคัญเท่ากับความมั่งคั่งมั่งมีในอำนาจในทรัพย์สิน ในมุมมองของนักสุขภาพจิตนั้นถ้าปัจจัยภายในกับปัจจัยภายนอกแล้วทั้งคู่ก็หมายความว่าทั้งคนก็แล้ว องค์กรก็แล้ว จึงมีแต่คนชั่ว ประเด็นดังกล่าวมาแล้วนี้นับว่ามีคุณค่าควรแก่การพิจารณาทั้งองค์กรของครูและตัวครู ในฐานะสังคมยกย่องให้เป็นปูชนียบุคคล แต่ครูถูกรุมเร้าด้วยปัญหานานัปการจึงเป็นปัญหาที่นำวิกฤตกังวลเป็นอย่างมาก

จากแนวคิดดังกล่าวในการพัฒนา ส่งเสริมจริยธรรมครูนั้น ควรที่จะมุ่งเน้นการพิจารณาทั้งในด้านปัจจัยภายใน คือการพัฒนาคุณภาพชีวิตของครู รวมทั้งการปลูกฝังคุณธรรมจริยธรรมให้เกิดเป็นสิ่งที่ต้องตระหนักในการดำรงชีวิต และปัจจัยภายนอก คือในเรื่องของสภาวะแวดล้อมในองค์กรที่ดี การอยู่ร่วมกันอย่างมีความสุข ช่วยเหลือเกื้อกูลกัน หรือนโยบายที่เข้ามาส่งเสริมและเกี่ยวข้องในการพัฒนาจริยธรรมครู ซึ่งถ้าหน่วยงานที่เกี่ยวข้องได้พัฒนา ส่งเสริมจริยธรรมในตัวครูและในองค์กรไปพร้อมกันจะเป็นสิ่งที่เป็นแรงผลักดันให้ครูมีชีวิตการทำงานที่อยู่ในกรอบของคุณธรรม จริยธรรม รวมทั้งทำหน้าที่ตามบทบาทความเป็นครูตามกรอบจรรยาบรรณวิชาชีพได้อย่างถูกต้องและเป็นการพัฒนาที่ตรงประเด็นอีกด้วย

นอกจากแนวทางในการพิจารณาของนักสุขภาพจิตแล้ว ผู้บริหารการศึกษา นักวิชาการ และผู้ปกครองได้มีการอภิปรายกันอย่างกว้างขวางถึงสภาพปัญหาพฤติกรรมเชิงจริยธรรม จรรยาบรรณของครู แล้วได้นำมาสู่การวิเคราะห์ถึงสาเหตุว่ามีปัจจัยได้บ้างที่มีอิทธิพลสภาพปัญหา ดังกล่าว ลำดับต่อมาคือการอภิปรายถึงแนวทางในการพัฒนา ส่งเสริมจริยธรรมครู ตลอดจน การควบคุมพฤติกรรมของครูว่าจะมีแนวทางอย่างไร ซึ่งจักได้นำเสนอโดยลำดับดังต่อไปนี้

1) การบังคับใช้จริยธรรม จรรยาบรรณวิชาชีพครูอย่างเอาจริงเอาจังและมีประสิทธิภาพ

จากผลการศึกษา พบว่า จรรยาบรรณวิชาชีพครู ตลอดจนแนวปฏิบัตินั้น หน่วยงานที่เกี่ยวข้องจะเขียนแนวทางปฏิบัติตามจรรยาบรรณวิชาชีพทางการศึกษาให้ดูดี สวยหรู เลิศเลอเพียงใดก็ได้ แต่จรรยาบรรณวิชาชีพจะไร้ค่าหากมิได้มีการนำมาบังคับใช้เป็นแนวปฏิบัติ หรืออาจกล่าวได้ว่า การมีระเบียบจรรยาบรรณ จริยธรรมวิชาชีพ หากปราศจากการบังคับใช้แล้ว ก็เปรียบเสมือนกระดาษ ที่ไม่สามารถนำมาทำอะไรได้เลย เมื่อมีแล้วก็ต้องบังคับใช้ เริ่มต้นตั้งแต่กระบวนการรับเรื่องร้องเรียน การตั้งคณะกรรมการสอบสวน การลงโทษ ต้องรวดเร็ว ยุติธรรม ปราศจากระบบอุปถัมภ์ คือ ไม่มีการปกป้องช่วยเหลือกัน ต้องป้องกันมิให้ใช้ระบบวิ่งเต้นหาผู้มีอำนาจช่วยเหลือ หรือการกระทำผิดวินัยจะต้องมีการบังคับใช้ประมวลจริยธรรม อย่างจริงจัง ยุติธรรม และถ้าหากเป็นไปได้ในการตั้งกรรมการสอบสวนครูที่ถูกกล่าวหาว่าประพฤติผิด จริยธรรม จรรยาบรรณวิชาชีพครูแล้วเพื่อความโปร่งใส ยุติธรรมแก่คู่กรณีควรจะมีหน่วยงานภายนอก หรือหน่วยงานกลาง อาจจะเป็น NGO เข้ามาส่วนร่วมในการสอบสวน เนื่องจากการสอบสวนโดยหน่วยงานภายใน ที่ผ่านมามีข้อครหา เรื่องการวิ่งเต้นบ้าง ผู้ใหญ่สั่งมาบ้าง หรือนิติกรของหน่วยงานกลายเป็นผู้ที่ทรงอิทธิพลเสียเอง จากการศึกษาพบปัญหาอุปสรรคในเรื่องระบบคุณภาพของการบริหารงานราชการทำให้เกิดคุณครูเส้นสายดี ทำอะไรก็ไม่ผิด นอกจากนี้ที่ประชุมสนทนากลุ่มยังตั้งข้อสังเกตอีกว่า กระบวนการดำเนินการสอบสวนลงโทษนั้น ใช้เวลานานมากเช่นนี้ หรือมีผลบังคับใช้ที่เข้มงวดกว่านี้ ย่อมส่งผลกระทบต่อประสิทธิภาพของการควบคุมพฤติกรรม จริยธรรม จรรยาบรรณของวิชาชีพครูอย่างแน่นอน

นอกจากนี้อาจกล่าวได้ว่าการป้องกันการกระทำผิดที่ดีและมีประสิทธิภาพมากที่สุด คือ การตัดช่องโอกาส มิให้คนกระทำผิด แม้ว่าการควบคุมจากภายในของบุคคลจะมีความสำคัญ แต่การควบคุมจากภายนอกก็มีความสำคัญไม่ยิ่งหย่อนไปกว่ากันที่คิดว่าเป็น คือ สามารถบังคับใช้กฎหมายควบคุมพฤติกรรมและลงโทษผู้กระทำผิด จรรยาบรรณครูเป็นสิ่งที่กำหนดอยู่แล้ว สำหรับบุคคลที่ประกอบอาชีพทางการศึกษา แต่สิ่งที่จะต้องตระหนักก็คือการบังคับใช้ ถึงแม้ว่าหน่วยงานที่เกี่ยวข้องจะมีกฎระเบียบมากน้อยเพียงไหนแต่ถ้าขาดแนวทางปฏิบัติ หรือการ

บังคับใช้ที่ชัดเจนนั้น ปัญหาที่จะลดน้อยลง เนื่องจากมีการบังคับใช้อย่างจริงจังในส่วนของผู้ที่ไม่ปฏิบัติตาม

เรื่องจรรยาบรรณเนี่ย จรรยาบรรณมันมีตัวชัดอยู่แล้ว แต่คนที่ปฏิบัติหมอยากเอาให้มันชัดเจน คือผู้บริหารก็ดี เข้ากระทรวงก็ดี ครูจะต้องเป็นอย่างนี้เพราะมีจรรยาบรรณมันจับอยู่แล้ว ขอให้ผู้มีอำนาจทำให้มันจริง

ประเด็นในเรื่องการบังคับใช้ดังกล่าวจะเกี่ยวเนื่องกับเรื่องของการลงโทษครูที่กระทำผิดจริยธรรม หรือประพฤติปฏิบัติตนไม่เหมาะสมกับจรรยาบรรณวิชาชีพ กล่าวคือ ในการกระทำผิดนั้นทางหน่วยงานที่เกี่ยวข้องจะมีการกำหนดบทลงโทษที่ชัดเจน ซึ่งเมื่อเกิดกรณีที่มีครูกระทำผิดความผิดเกิดขึ้น ทางโรงเรียนควรมีการลงโทษให้เหมาะสมกับระดับการกระทำผิด หรือทางโรงเรียนควรมีมาตรการที่ชัดเจนในการลงโทษครูที่มีพฤติกรรมผิดจริยธรรมวิชาชีพ เพื่อไม่ให้บุคคลอื่นเอาเป็นตัวอย่างต่อไป นอกจากนี้อาจจะมีการกำหนดบทลงโทษที่ชัดเจน ในเรื่องของลักษณะการกระทำ ความผิดกับโทษที่จะได้รับ รวมทั้งมีระบบในการสอบสวนที่ชัดเจน และเป็นระบบ ซึ่งถ้าเป็นการสอบสวนกันถึงที่สุดแล้ว รวมทั้งมีหลักฐานที่ชัดเจน ก็ให้มีการดำเนินการไปตามกระบวนการที่เป็นกติกา ข้อบังคับอย่างเข้มงวดต่อไป และการลงโทษอาจจะเป็นการลงโทษจากเขาไปหนักขึ้นอยู่กับลักษณะการกระทำผิด และพิจารณาของผู้บริหารด้วยเช่นกัน คือ เมื่อมีปัญหาเกิดขึ้นก็จะมีการตักเตือนเป็นลำดับแรก แต่ถ้ามีปัญหาอีกก็จะดำเนินไปตามระเบียบต่อไป

เราก็พยายามทำให้มันเบาที่สุด ด้วยวิธีการไม่ขึ้นเงินเดือนให้เขา เมื่อครูทำไม่เหมาะสม ย่อหย่อนไปไม่ปฏิบัติหน้าที่ให้มันดี แทนที่จะอบรมสั่งสอนเด็ก แนะนำ ตักเตือนเด็กกลับจับเด็กมาตีกันอีก มันไม่ถูกต้อง ก็ไม่ค่อยมีเรื่องรุนแรง

การที่ครูทำผิด ... ต้องมีการลงโทษอย่างรุนแรงเพื่อให้เป็นเยี่ยงอย่างด้วย เพราะบางที่อย่างมากที่สุดแค่โยกย้าย เปลี่ยนโรงเรียนซะใหม่ซะ แทนที่จะมีการลงโทษเหมือนคนทำผิด คุณครูก็คือคนๆหนึ่งที่อยู่ภายใต้กฎหมายต้องมีการลงโทษตามกฎหมายที่มันรุนแรง ยังจะต้องรุนแรงเพราะเป็นตัวอย่างและของเด็กๆทั่วประเทศด้วยซะใหม่ล่ะ

นอกจากจะมีเรื่องของระบบการลงโทษที่ชัดเจนแล้วทางหน่วยงานที่เกี่ยวข้องควรมีมาตรการในการดำเนินการแก้ไขในเรื่องดังกล่าวด้วย เพื่อที่จะเป็นการป้องกันปัญหาในเรื่องครูประพฤติผิดจริยธรรมต่อไปในอนาคต

2) การสร้างครูที่เป็นแบบอย่างที่ดี และการบ่มเพาะความเป็นครูในกระบวนการผลิต

การสร้างครูที่เป็นแบบอย่างที่ดีเป็นหนึ่งในแนวทางหลักที่จะเป็นการส่งเสริมและพัฒนาพฤติกรรมเชิงจริยธรรมในวิชาชีพครู โดยการใช้กระบวนการในการเรียนรู้และการรับรู้ของบุคคลที่เกี่ยวข้องในวิชาชีพเดียวกัน คือ เมื่อมีต้นแบบของครูที่ดี ครูที่มีคุณธรรมจริยธรรม รวมทั้งครูที่มีจิตวิญญาณความเป็นครูอย่างแท้จริง ครูที่สมควรค่าแก่การยกย่อง เชิดชู นอกจากนี้ครูที่ดี หมายถึงครูที่มีใจรักในวิชาชีพ มีคุณสมบัติรักเด็ก มีสุขภาพจิตที่ดี ตลอดจนมีวิถีชีวิตและจิตสำนึกที่รับผิดชอบต่อสังคม ไม่ปฏิบัติตนไหลไปตามกระแสวัตถุนิยม บริโภคนิยม ความเป็นตัวของตัวเอง หรือเป็นชาวพุทธที่แท้จริง (ใช้ชีวิตอย่างสมเหตุสมผล มีแก่นสาร) ซึ่งจะเป็นแบบอย่างที่ดีแก่นักเรียน มิใช่สอนนักเรียนเรื่องแนวคิดเศรษฐกิจพอเพียงแต่พฤติกรรมของครูยังตรงข้ามกับที่สอน เข้าทำนอง Do as I say, don't do as I do ซึ่งในเรื่องการพิจารณาครูที่เป็นแบบอย่างนั้น ก็ต้องมีการพิจารณารูปแบบกันให้ชัดเจนต่อไป

สำหรับคุณธรรมจริยธรรมครูน่าจะเป็นเบอร์หนึ่งจุดแรกของความเป็นครูน่าจะเอาอันนี้เป็นเบอร์หนึ่งครูดีหายาก ครูเก่งมีเยอะแยะ มากมาย เราจะต้องทำยังไงเพื่อนหาครูดีในส่วนเหล่านี้ให้ได้อย่างยุติธรรมและเป็นครูที่สมควรเป็นแบบอย่างจริงๆ

นอกจากการส่งเสริมการเป็นแบบอย่างที่ดีของครูต่อสังคมแล้วนั้น ทางโรงเรียนควรมีการส่งเสริมในเรื่องของการเป็นแบบอย่างที่ดีของครูรุ่นเก่า เพื่อที่จะให้ครูรุ่นใหม่นำไปประพฤติปฏิบัติ เพื่อเป็นแบบอย่างที่ดีแก่สังคมต่อไป ซึ่งถ้าครูเก่าเป็นแบบอย่างที่ไม่ดี ครูใหม่ก็ทำตามแล้วฝ่ายบริหารจะไปว่ากล่าวตักเตือนครูใหม่ ก็จะถูกกล่าวอ้างได้ว่าครูเก่ายังทำได้ เช่น เรื่องการแต่งกาย สุบหูรี กินดื่มสุรา ส่วนใหญ่เป็นครูรุ่นเก่าที่เลิกไม่ได้ ประการสำคัญอีกประการคือผู้บริหารระดับสูงในกระทรวงศึกษาธิการ คຸຣຸສກາ ตลอดจนผู้บริหารทุกระดับต้องประพฤติปฏิบัติตนเป็นแบบอย่างของความเป็นครูที่ดี เป็นต้นแบบที่ดีของครูรุ่นใหม่ๆ ต่อไป

ถ้าครูเก่าเป็นแบบอย่างที่ไม่ดี ครูใหม่ก็ทำตาม แล้วฝ่ายบริหารจะไปว่ากล่าวตักเตือนครูใหม่ คำก็อ้าง ว่าแล้วครูเก่ายังทำได้เช่น เรื่องการแต่งการสุบหูรี กินดื่มสุรา ส่วนใหญ่เป็นครูรุ่นเก่าที่เลิกไม่ได้

ในการสร้างแบบอย่างที่ดีของความเป็นครู หรือ การสร้างครูที่เป็นแบบอย่างที่ดี หมายถึง ต้องเริ่มต้นที่กระบวนการต้นน้ำ ก็เป็นเรื่องที่เกี่ยวข้องกับกระบวนการผลิตครู การจะรับบุคคลเข้ามาเป็นครูมืออาชีพ กลุ่มผู้บริหารเห็นว่าสถาบันผลิตครูจักต้องทำหน้าที่หล่อหลอมจริยธรรม จรรยาบรรณตั้งแต่ก้าวแรกของการเข้ามาศึกษาเพื่อเป็นครูมืออาชีพ และที่ทุกท่านเน้นย้ำเป็นอย่างยิ่ง คือ ผู้บริหารในแวดวงการศึกษาทุกคนต้องประพฤติปฏิบัติตนเป็นแบบอย่างที่ดี (โดยเฉพาะอย่างยิ่งผู้มีอำนาจออกคำสั่ง) แห่งจริยธรรมและจรรยาบรรณวิชาชีพครู ซึ่งสถาบันที่ทำหน้าที่ในการผลิตครู จะต้องมีส่วนที่เชี่ยวชาญเฉพาะระดับชาติทำการเรียนการสอนปลูกฝังจริยธรรมวิชาชีพในหลักสูตร สถาบันนี้ต้องมีเอกลักษณ์โดดเด่นที่ผู้คนภูมิใจปรารถนาจะเข้าศึกษา ต้องสร้างความมีเกียรติภูมิ คุณค่าที่สูงส่ง เพราะเป็นสถาบันที่สร้างคนสร้างชาติ

ผู้ปกครองนักเรียนบางท่านยังตั้งข้อสังเกตในกระบวนการผลิตครู ว่าทำไมโรงเรียนที่สร้างบุคลากรเช่นแพทย์ ทหาร ตำรวจ ได้สร้างสถาบันที่มีความโดดเด่น มีเอกลักษณ์เฉพาะ มีศักดิ์มีศรีที่ทุกคนต้องแข่งขันเพื่อเข้าไปศึกษา ทำไมจึงสร้างสถาบันเพื่อผลิตครูไม่ได้ และเมื่อพิจารณาในการเรียนการสอนของนักศึกษาคณะศึกษาศาสตร์นั้น ควรมีความชัดเจนในเรื่องของหลักสูตรและควรมีกิจกรรมเสริมสร้างความเป็นครูตลอดหลักสูตร เพื่อเป็นการปลูกฝัง หรือเป็นการบ่มเพาะในเรื่องของการสอน และการเป็นครูที่ดี และให้นักศึกษาเตรียมความพร้อมในการเป็นครูตั้งแต่เริ่มเข้าเรียนวิชาครุตลอดจนกระทั่งจบหลักสูตร เช่นในการเรียนการสอนนั้น ควรมีการบูรณาการในเรื่องของคุณธรรมจริยธรรมเข้าไปในทุกรายวิชา ไม่ใช่ปลูกฝังคุณธรรมจริยธรรมครูในวิชาว่าด้วยเรื่องของความเป็นครูเท่านั้น

มหาวิทยาลัยที่มีคณะครุศาสตร์และ/หรือศึกษาศาสตร์ มีจุดมุ่งหมายแน่วแน่ว่า คุณธรรมจริยธรรมเป็นหลักในการเรียนการสอนตลอดจนแนวทางปฏิบัติสำหรับการศึกษานักศึกษา ในฐานะที่เป็นองค์กรให้ความรู้ได้พยายามกระตุ้นให้เกิดจิตสำนึกในปรัชญามนุษย์เกิดมาเพื่ออะไร ให้เข้าใจความหมายของวิชาชีพครู แล้วถ้า นักศึกษาอยากรวยให้ย้ายไปเรียนสาขาอื่นๆ เพราะว่าครูจะต้องไปสอนคนให้เป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ ครูจะต้องทำตัวเองให้เป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ก่อนที่จะไปสอนคนอื่น นอกจากนี้ยังต้องสร้างความรับในการสอนมีวินัยในการสอน เช่น การตรงต่อเวลา ต้องเข้มแข็งเป็นเนื้อหา วัตถุประสงค์ วิธีการวัดผล ประเมินผลที่ชัดเจน ต้องมีการวางแผนการสอน เป็นต้น

จากผลการศึกษาในด้านการส่งเสริมครุคตินั้น ควรจะเริ่มมาจากการบ่มเพาะในกระบวนการผลิตครูที่ดี มีคุณภาพ ไม่เน้นปริมาณ ซึ่งถ้าหน่วยงานที่ผลิตครูมีแนวทางและหลักสูตรที่ดีที่เหมาะสม หรือวิธีการในการปลูกฝังค่านิยม และทัศนคติที่ดีต่อวิชาชีพแล้วจะทำให้ให้นักศึกษาคู

นั้นออกมาเป็นครูที่ดีมีคุณธรรมและจริยธรรมในวิชาชีพ ซึ่งกลุ่มตัวอย่างได้ให้ความสำคัญกับประเด็นนี้เป็นอย่างมาก นอกจากนี้ในเรื่องของครูฝึกสอนซึ่งเป็นหนึ่งในกระบวนการผลิตครู ทางมหาวิทยาลัยควรให้ความสำคัญในเรื่องดังกล่าว ควรให้นักศึกษาที่จะเป็นครูในอนาคตมีความตระหนักในจิตวิญญาณความเป็นครู รวมทั้งการฝึกในเรื่องของบุคลิกภาพที่เหมาะสมทั้งในด้านการแต่งกาย การวางตัว หรือแม้แต่พฤติกรรมต่างๆ ก็ควรมีการได้รับการอบรมอย่างจริงจัง เนื่องจากการฝึกสอนเป็นขั้นตอนหนึ่งที่จะบ่งชี้ความเป็นครูที่ดีในอนาคตได้เช่นกัน

คงจะต้องมองจุดเริ่มต้นของการเข้ามาสู่การเป็นครู ต้องมีกระบวนการขอให้เป็นผู้ที่มีจิตมุ่งมั่นที่จะมาเป็นครู ที่จะทำหน้าที่ตรงนี้ ความเป็นครูจริงๆ ถ้าไม่รักแล้วมาหวังเพื่อผลประโยชน์ตรงนั้นๆ ตรงนี้ พอเข้ามาก็ผิดหวังประสงค์แล้ว สอนหนังสือตามกลุ่มสาระต่างๆ อย่างเด็กมาฝึกสอนเดี๋ยวนี้หลายอย่างมันไม่เหมือนเมื่อก่อนจากมหาวิทยาลัยที่เตรียมความเป็นครูต้องเข้ม ความรู้สึกไม่ทุ่มเท เรื่องวินัยเขาก็เป็นคนสมัยใหม่แล้วอะ ปลดปล่อยมาเล่น ฝึกสอนเด็ก ไม่มีสัมมาคารวะ มายืนค้ำหัวครู เขาจะผ่านเหตุการณ์อย่างนี้มาได้เขาต้องผ่านในระดับมหาวิทยาลัย

ในความคิดเห็นผมน่าจะเริ่มที่สถาบันผลิตครู ตอนเรียนวิทยาลัยครูการเรียนของมหาวิทยาลัยต่างๆ ไม่ว่าจะราชภัฏ ครุศาสตร์หรือศึกษาศาสตร์ ไม่มีเรื่องนี้ ไม่ได้เรียนเรื่องนี้ จริงๆมันต้องเน้นตัวนี้ก่อนที่จะมาเป็นครู หรืออาจจะมีน้อยผมก็ไม่รู้ ในหลักสูตรหรือรายละเอียดคณะ แต่ส่วนใหญ่ครูที่มาฝึกสอน เราสังเกตดูอะมันไม่ค่อยมีฯ ในตัวนี้ เพราะฉะนั้นถ้าเริ่มตั้งแต่ผลิตครูเน้นในตัวนี้ให้ไปเยอะๆมันจะเริ่มดี

ในเรื่องของกระบวนการบ่มเพาะตั้งแต่การผลิตครูนั้น กลุ่มตัวอย่างบางกลุ่มมีความคิดเห็นว่า หน่วยงานที่เกี่ยวข้องเช่น คุรุสภาควรเข้ามามีส่วนเกี่ยวข้องในสถาบันการศึกษาที่ผลิตครู นอกเหนือจากการดูแลเรื่องใบประกอบวิชาชีพครู ซึ่งอาจจะต้องเข้ามาสนใจในเรื่องของการพัฒนาหลักสูตร หรือรายวิชาที่ควรมีในการเรียนการสอน เป็นต้น

ส่วนนี้น่าจะทำทั้งสองทางหนึ่งในเชิงลึกของคุรุสภาหรือผู้ที่เกี่ยวข้องกับผู้ประกอบวิชาชีพครูเนี่ยนะ เข้มงวดในเรื่องกรอบกติกาให้มันเข้มว่าหน้าที่รูปแบบตั้งแต่เริ่มผลิตครูจะต้องตัวนี้ไปเยอะๆออกมาเป็นครูแล้วจะต้องประเมินตัวนี้เยอะๆ

3) การสร้างระบบเครือข่ายผู้ปกครองในการเฝ้าระวังการกระทำผิดจริยธรรมครู

ในการสร้างระบบเครือข่ายของผู้ปกครองในการติดตามและคอยสอดส่องดูแลครูที่กระทำผิดจริยธรรมนั้น จะเป็นแนวทางในลักษณะให้ผู้ที่เกี่ยวข้องเข้ามามีส่วนร่วมในการป้องกันการกระทำผิดที่เกิดขึ้น ระบบเครือข่ายผู้ปกครองในรูปแบบของสมาคม ชมรม เช่น สมาคมผู้ปกครอง เครือข่ายผู้ปกครองที่เข้มแข็ง กรณีสมาคมผู้ปกครองของบางโรงเรียนนั้น มีความเข้มแข็งและมีส่วนร่วมในสถาบันการศึกษาอย่างเข้มแข็งจึงสามารถรับรู้ถึงพฤติกรรมของครู เนื่องจากกลุ่ม ชมรม สมาคมดังกล่าวมีการพูดคุยแลกเปลี่ยนข้อมูลข่าวสารกันตลอดเวลาและยังใกล้ชิดกับผู้บริหาร การทำงานประสานกันอย่างอบอุ่นให้เกียรติซึ่งกันและกันระหว่างสมาคมผู้ปกครอง สมาคมศิษย์เก่า โรงเรียน เครือข่ายผู้ปกครอง จึงสามารถควบคุมพฤติกรรมของครูตั้งแต่เรื่องเล็กๆน้อยๆ อาทิ การแต่งกาย การวางตัวที่ไม่เหมาะสม หากพบจะรีบดำเนินการทันที ซึ่งเป็นไปได้ด้วยดี

นอกจากนี้ระบบเครือข่ายผู้ปกครองที่เข้มแข็งก็จะเข้ามามีส่วนร่วมในกิจกรรมของโรงเรียน จึงเปรียบเสมือนเป็นวัคซีนให้ภูมิคุ้มกันมิให้ครูประพฤติผิดจริยธรรม จรรยาบรรณ การสอดส่องดูแลแบบมีส่วนร่วมของเครือข่ายผู้ปกครองทำให้มีการรับรู้ถึงการเคลื่อนไหว และพฤติกรรมของครูรวดเร็วมาก รวมทั้งเป็นกระบวนการที่นับว่าโปร่งใส และสามารถตรวจสอบได้

ผมเชื่อว่าทางเครือข่ายก็ดีสมาคมก็ดีเข้มแข็งมากสามารถมองมุมมองพฤติกรรมครูที่ไม่เหมาะสมถ้าไม่เหมาะสมไม่มากก็โอเคเป็นธรรมดาของตัวบุคคลแต่ถ้าในเชิงที่เสียหายต่อบุคคลหรือสถาบันเราจะต้องเตือนบ้างบางครั้งมันดูไม่ดีแล้วเด็กพูดกันเสียหายแล้วเป็นความโชคคิของ โรงเรียนที่เครือข่ายของเราเข้มแข็ง”

4) การเพิ่มอัตรากำลังให้เพียงพอต่อภาระงาน

เนื่องมาจากปัญหาในเรื่องของครูที่มีภาระงานที่หนักเกินไป ทั้งการสอนที่เป็นภาระหน้าที่หลักที่ต้องรับผิดชอบ และต้องสอนแทนตำแหน่งของครูที่เกษียณ ไปแล้ว รวมทั้งต้องดูแลนักเรียนเป็นจำนวนมากเนื่องจากครูไม่เพียงพอต่อจำนวนนักเรียนที่เพิ่มมากขึ้น และในบางโรงเรียนครูต้องทำงานธุรการ หรือสอนในวิชาที่ไม่ได้มีความเชี่ยวชาญ เนื่องจากครูที่ทำหน้าที่ดังกล่าวขาดแคลน ซึ่งปัญหาเหล่านี้สามารถมีผลกระทบไปถึงคุณภาพชีวิตของครู รวมทั้งปัญหาในเรื่องของความเครียดที่ตามมา และอาจจะส่งผลกระทบต่ออารมณ์และพฤติกรรมของครูได้เช่นกัน ด้วยเหตุนี้ถ้าหากหน่วยงานที่เกี่ยวข้องให้ความสำคัญในเรื่องอัตรากำลังของครูกับนักเรียน รวมทั้งภาระหน้าที่ที่ครูต้องรับผิดชอบ ซึ่งน่าจะเพิ่มอัตรากำลังของครูในแต่ละโรงเรียนให้มีความ

เหมาะสมกับจำนวนนักเรียนและภาระงานของครู จะมีผลทำให้ครูมีคุณภาพชีวิตในการทำงานที่ดีขึ้น

กระทรวงศึกษาธิการ เป็นกระทรวงวางแผนในเรื่องอัตรากำลัง ตอนนี้ถามว่า โรงเรียนขนาดมัธยม โรงเรียนต้องจ้างครูสอน 25 คนครุฑน้อยครูไม่พอชั่วโมงก็มาก บางคนสอน 25 คาบต่อสัปดาห์ เหนื่อยนะครับ เฉลี่ยแล้วตกวันละ 5 คาบเยอะมาก เพราะฉะนั้นถ้ากระทรวงวางแผนในเรื่องอัตรากำลังได้ ทำให้ครูมีเวลาในการเตรียมตัว มีเวลาในการพิจารณาตัวเอง เราเป็นครู เราต้องมีวิถึญาณในการเป็นครู มีจรรยาบรรณในการเป็นครู ถ้าครูพอมีเวลาผมคิดว่ามันคงจะดีขึ้น และอย่างที่ผมบอกว่า อีก 3 ปีข้างหน้าที่นี่เกษียณครึ่งโรงเรียน ถามว่า กระทรวงศึกษาธิการ มีวิธีการหรือ นโยบายที่จะนำครุฑมาทดแทนตรงนี้หรือไม่ให้กระทรวงศึกษาธิการ หรือผู้ใหญ่ในกระทรวง มองเห็นความสำคัญของอัตรากำลังของโรงเรียนแต่ละโรงเรียน

นอกจากเรื่องการเพิ่มอัตรากำลังแล้ว ประเด็นที่เกี่ยวข้องอีกประเด็นก็คือ การที่ทางโรงเรียนควรมีการจัดสรรงาน หรือการร่วมกันแบ่งสรรงานให้ถูกกลุ่มถูกงาน ซึ่งในประเด็นนี้จะเกี่ยวข้องกับการจัดสรรภาระงานที่เหมาะสมกับครูในโรงเรียน รวมทั้งเป็นการส่งเสริมให้ครูในโรงเรียนมีการทำงานกันเป็นทีม ซึ่งเมื่อครุฑมีภาระงานที่ไม่หนักทำให้เกิดความเครียดจากการทำงานที่นอกเหนือจากภาระงานสอนน้อยลงไป เนื่องจากมีการช่วยเหลือกันทำงาน ประเด็นนี้จะทำให้ครูมีเวลาในการดูแลเอาใจใส่ในเรื่องการเรียนการสอนมากยิ่งขึ้น และทำให้ปัญหาที่เกิดภายในโรงเรียนอาจจะลดน้อยลงไปด้วยเช่นกัน

การจัดการในเรื่อง “การใช้งาน” เด็กกลุ่มนี้ชอบอย่างนี้ผมจัดให้เค้าอยู่ด้วยกันไปเลย อาจารย์ชอบวิธีการ ชอบ pattern แบบนี้อาจารย์ก็จัดการเลย แต่ถ้าเป็นงานใหม่ๆ ก็ไปโยนให้กับครูเด็กหรือ โปรเจกใหม่ๆ ให้ไปหาผู้ใหญ่ที่มีความรู้มาช่วยในงานเพื่อให้งานได้ดำเนินไปได้ ดังนั้นเราก็ต้องเข้าไปแก้ไขเรื่องการสรรแบ่งงาน

5) การปฐมนิเทศ การฝึกอบรมอย่างต่อเนื่อง

จากผลการศึกษา พบว่ากลุ่มผู้บริหาร และนักวิชาการส่วนใหญ่ มีแนวคิดคล้ายๆกันคือ การให้ความสำคัญกับการส่งเสริมจริยธรรมครู โดยการจัดกิจกรรมการฝึกอบรมจริยธรรม โดยวิทยากรผู้ทรงคุณวุฒิและเชี่ยวชาญด้านจริยธรรม อาทิ พระนักเทศน์ เป็นต้น จัดให้มีการปฏิบัติธรรมหรือศาสนกิจเป็นประจำ

กลุ่มผู้ปกครองมีความเห็นร่วมกันว่า ก่อนที่ครูจะเข้าทำหน้าที่ควรจะได้มีการปฐมนิเทศให้ครูได้ทราบจริยธรรม จรรยาบรรณของครูอย่างชัดเจน ตลอดจนแนวปฏิบัติตามระเบียบจรรยาบรรณครู พ.ศ. 2550 และเน้นย้ำหากไม่ปฏิบัติตามผลเสียหายจะเกิดขึ้นอย่างไรบ้าง นอกจากนี้ควรจะมีการอบรมอย่างต่อเนื่อง ตลอดจนการมีระบบตรวจสอบคุณภาพการเรียนการสอนของครู

โครงการล่าสุดของสหวิทยาเขต ในเดือนพฤษภาได้นำครูผู้ช่วย ครูบรรจุใหม่ ไปสัมมนาที่นครนายกด้วยกัน โดยให้ความรู้ด้านหลักสูตร ด้านงานบุคคล แทรกคุณธรรม จริยธรรมเข้าไปด้วย เป็นแนวทางหนึ่งในการช่วยในการเสริมสร้างจรรยาบรรณวิชาชีพครูได้

ส่วนในกรณีของครูใหม่นั้น ทางหน่วยงานที่เกี่ยวข้องควรมีการปฐมนิเทศครูใหม่อย่างจริงจัง ไม่เพียงในเรื่องของระเบียบราชการของความเป็นครูเท่านั้น หรือจรรยาบรรณวิชาชีพครูเท่านั้น ควรมีการสอดแทรกในเรื่องคุณธรรมจริยธรรม ปลูกฝังจิตสำนึกที่ดีในอาชีพครู และเรื่องของการครองตน และครองงาน รวมทั้งการจัดการกับปัญหาต่างๆ ที่เกี่ยวเนื่องมาจากภาระงานที่หลากหลาย เพื่อให้บุคคลที่จะประกอบอาชีพครูได้มีความเข้าใจในแก่นแท้ของวิชาชีพอย่างแท้จริง บทลงโทษที่เกิดขึ้นทั้งในเรื่องของกฎระเบียบ และกฎของสังคม รวมทั้งควรเสริมสร้างความศรัทธาในวิชาชีพ ซึ่งจะเป็นวิธีการที่ทำให้ครูตระหนักในเรื่องของคุณธรรม จริยธรรม เพื่อเป็นการลดความเสี่ยงในเรื่องของการกระทำผิดต่อไป หรือหน่วยงานที่เกี่ยวข้องน่าจะมีหลักสูตรการอบรมที่ชัดเจนในเรื่องของการเข้ามาเป็นครูใหม่ว่าควรจะต้องเรียนรู้ หรือตระหนักในเรื่องใดบ้าง เพื่อให้เป็นแนวทางและมาตรฐานต่อไปในการประกอบวิชาชีพ

มันเป็นงานเร่งด่วนของกระทรวงหรือของ สพฐ. ที่ทำอย่างไรจะปลูกฝังให้ครูรุ่นใหม่ ความเป็นครู มีจิตวิญญาณเป็นครู รู้ว่าอะไรควร อะไรไม่ควร นะครับ มันน่าจะช่วยกันได้

ผมก็เห็นด้วยอย่างยิ่งอยากให้มันเป็นระเบียบเป็นกฎหมายมีฉบับบังคับไปเลยและ โดยเฉพาะครู ใหม่ๆหรือครูบรรจุเก่าก็ตาม โดยเฉพาะครูบรรจุใหม่จะต้องจัดอบรมปฐมนิเทศให้รู้ถึงกฎระเบียบนั้นๆบางครั้งเข้าตัวไม่รู้ว่าทำผิดที่เราผิดวินัยแล้วนะ ผิดกฎหมายแล้วนะแล้วโทษที่ทำผิดสูงด้วยซ้ำอีกเชื่อว่าความผิดที่ทำอยู่นั้นโทษสูง คำก็ไม่ทำ ผมอยากให้มีและจัดอบรมปฐมนิเทศเบื้องต้นให้เค้ารู้วาระระเบียบวินัยอยู่แบบนั้นๆครับ

นอกจากในการปฐมนิเทศครูรุ่นใหม่แล้ว ทางโรงเรียนก็ไม่ควรที่จะปล่อยปละละเลยในส่วนของครูรุ่นเก่า หรือครูที่ทำงานมานาน ควรมีการจัดอบรมในเรื่องที่เกี่ยวข้องกับจริยธรรมครูอย่างต่อเนื่อง เพื่อเป็นการสร้างความตระหนักและจิตสำนึกในความเป็นครู รวมทั้งการจัดอบรมนี้ยังเป็นการเชื่อมความสัมพันธ์ระหว่างครูในโรงเรียนด้วยกัน เพื่อที่จะหาวิธีการในการพัฒนาและส่งเสริมจริยธรรมครูต่อไป นอกจากนี้ทางโรงเรียนควรมีเกณฑ์ที่ชัดเจนในการอบรมเรื่องจริยธรรมว่าควรมีการดำเนินการอย่างไร รวมทั้งประเด็นที่จะนำมาใช้ในการอบรมต้องทันกับยุคสมัยที่เปลี่ยนแปลงไป หรือควรจัดการหาวิธีการในการอบรมเรื่องจริยธรรมให้เป็นเรื่องที่น่าสนใจ และให้เห็นถึงความสำคัญในเรื่องดังกล่าว เช่นปัญหาของครูดังที่ได้กล่าวมาแล้วนั้นจะเป็นในเรื่องของภาระหนี้สิน ภาระงานมาก ซึ่งในการจัดการอบรมนั้นควรมีประเด็นในเรื่องของการบริหารจัดการในเรื่องของเวลาและการเงิน สิ่งนี้จะทำให้ครูได้มีแนวคิดในการปรับตัว หรือแนวทางในการจัดการปัญหาที่เกิดขึ้น เพื่อที่จะลดความเครียดและปัญหาอื่นๆ ตามมา นอกจากนี้เมื่อมีการอบรมไปแล้วนั้นควรมีการพิจารณาเกณฑ์ในการติดตามประเมินผลว่าเป็นอย่างไร เพื่อจะพัฒนาคุณภาพของการอบรมให้มีประสิทธิภาพและประสิทธิผลมากยิ่งขึ้น

ทางโรงเรียนมีทั้งในส่วนครู เรื่องการอบรม การพัฒนาในด้านคุณธรรมจริยธรรม ทางโรงเรียนจะทำทุกปี ปีละ 2 ครั้ง ซึ่งจะเชิญนักวิชาการมาให้การอบรม หรือนิมนต์พระที่มีชื่อเสียงหลายๆองค์มาให้ความรู้ มีการส่งคุณครูไปพัฒนาเรื่องคุณธรรมจริยธรรม อนุญาตไปอบรมทาง โรงเรียนก็สนับสนุน แล้วก็ให้นำกลับมาขยายผลที่โรงเรียน

ในการจัดอบรมนั้นควรมีการจัดอบรมอย่างต่อเนื่องด้วย และควรพิจารณาวิทยากรที่จะบรรยายด้วย เพราะจะทำให้การอบรมน่าสนใจมากยิ่งขึ้น ซึ่งกลุ่มตัวอย่างได้กล่าวอีกว่า

สมัยก่อนนี่เราจะมีฝ่ายนิติกรของกรมสามัญเรา สมัยก่อนเขาจะมาดูแลเราเขาจะมา
อบรม มาจัดอบรมคุณธรรมจริยธรรม จรรยาบรรณครูอะไรนี่เขาจะมีบ่อย ตอน
หลังพอเป็น สพฐ. นี้ไม่ค่อยมี รู้สึกจะมีครั้งเดียวตั้งกี่ปีแล้ว มีครั้งเดียว ก็ถ้ามีการ
จัดประชุมอบรมก็ดี เคยมีวิทยากรที่เก่งมาอบรมเรื่องวินัย วินัยเป็นเรื่องสนุก ที่เขา
บรรยายได้ดี... วินัยคิดสนุก เขาเอาเรื่องกฎหมายนี่มาเป็นกรณีศึกษาเล่าให้ฟัง

นอกจากประเด็นในเรื่องหัวข้อแล้ว การจัดอบรมครูนั่น ควรที่จะคำนึงถึงช่วงเวลาในการ
จัดอบรมด้วยเพื่อไม่ให้กระทบต่อภาระหรือหน้าที่ในการสอนของครู กล่าวคือถ้าเป็นการจัดอบรมที่
จัดโดยทางหน่วยงานส่วนกลาง หรือแม้กระทั่งผู้บริหาร โรงเรียนเป็นฝ่ายจัดอบรมครู ควรจะจัดใน
ช่วงที่ไม่มีการเรียนการสอน คือช่วงปิดภาคการศึกษา เป็นต้น

ถ้าจะอบรม โดยระบบการเรียนการสอนของครูมันไม่เหมือนกับหน่วยงานราชการ
อื่น เพราะฉะนั้นถ้าจะจัด สำนักกับกระทรวงศึกษาจะต้องคุยกันว่าช่วงมีนาถึง
พฤษภาคมเป็นช่วงที่ครูว่างละ เมื่ออบรมเสร็จก็ก็จะมาแก้ไขวางแผนการสอนแต่ที่นี้
ครูกำลังสอนอย่างสนุกสนาน ถึงจุดที่จะต้องดูแลเด็ก ก.ค. จะต้องสอบออกหมดอะ
โครงการคุณไปดูแลอะ ให้ความมันสอดคล้องกัน

6) การเสริมสร้างและปลูกฝังวัฒนธรรมองค์กร

ในเรื่องของการเสริมสร้าง และปลูกฝังวัฒนธรรมองค์กรนั้น เป็นแนวทางของแต่ละโรงเรียน
ที่ได้มีการจัดทำขึ้น เพื่อให้ครูในโรงเรียนมีความตระหนักในเรื่องคุณธรรมจริยธรรมครู รวมทั้ง
เรื่องบทบาทของครูในองค์กรที่ชัดเจน นอกจากนี้ยังเป็นการเชื่อมความสัมพันธ์ระหว่างครูรุ่นเก่า
กับครูรุ่นใหม่ให้มีแนวทางในการทำงานเป็นไปในแนวทางเดียวกัน ซึ่งเปรียบเสมือนครูรุ่นพี่ดูแลครู
รุ่นน้อง เพื่อเป็นการลดความเสี่ยงในการที่ครูรุ่นใหม่จะกระทำผิดจริยธรรมวิชาชีพ

อีกประมาณ 3 ปี ครูแก่กันหมดแล้ว ครูอายุ 50 ปี ขึ้น เยอะมาก จะมีครูรุ่นใหม่เข้า
มาแทนที่ ซึ่งน่าเป็นห่วงมากถ้า สพฐ. หรือกระทรวงศึกษาธิการยังไม่มีแบบแผน
ในการกำหนด จรรยาบรรณวิชาชีพครูให้ชัดเจน ... ทุกปีทางโรงเรียนจะมีการ
อบรมสัมมนาครูบรรจุใหม่ เพื่อทราบวัฒนธรรมของโรงเรียน ว่าเราอยู่กับอย่างไร
มีวิธีดำเนินการกันอย่างไร เรื่องระเบียบวินัย การปฏิบัติตน เรื่องการแต่งกาย ครู

อัตราจ้าง ลูกจ้างสำนักงาน จัดมาเป็นเวลา 3 ปีติด ใช้เวลา 2 วัน 1 คืน เป็นวิธีการทำให้ช่วยครูใหม่เข้าใจวิธีการปฏิบัติตนได้ดีขึ้น

ในเรื่องนี้นั้นนอกจากทางโรงเรียนจะเข้ามามีส่วนร่วมเกี่ยวข้องโดยตรงกับเรื่องการสร้างเสริมวัฒนธรรมองค์กรในเรื่องการให้ครูดูแลกัน ในโรงเรียนแล้ว และทางกระทรวงศึกษาธิการ ได้มีกฎระเบียบในการทำงานของครูแล้ว ในบางโรงเรียนได้มีการจัดระเบียบของโรงเรียนขึ้นมาเป็นระเบียบเฉพาะ ซึ่งเป็นกฎที่ชัดเจน เพื่อเป็นการควบคุมการทำงาน และระเบียบวินัยของครูอีกด้วย ซึ่งทุกคนต้องเคารพกฎนี้เช่นเดียวกัน นอกจากนี้กระทรวงศึกษาธิการควรจะต้องสร้างวัฒนธรรมองค์กรให้เป็นต้นแบบแก่สถานศึกษาในสังกัด ด้วยการยึดมั่น ในคุณธรรม คุณงามความดีในจริยธรรม จรรยาบรรณวิชาชีพครู ปฏิเสธและต่อต้านการทุจริตคอร์รัปชัน ทุกรูปแบบ นอกเหนือจากการอบรมให้ความรู้จริยธรรม จรรยาบรรณวิชาชีพครู ซึ่งเป็นวิธีการที่กระทำกันอยู่แล้ว

นอกจากนี้การที่โรงเรียนได้มีการถ่ายทอดวัฒนธรรมขององค์กรจากครูรุ่นหนึ่งสู่ครูอีกรุ่นหนึ่ง ก็เป็นสิ่งที่ควรส่งเสริม เช่นในเรื่องของวัฒนธรรมองค์กรนั้นจะเป็นเรื่องที่สามารถนำไปสู่การสร้างจิตสำนึกของครูรุ่นใหม่ ๆ ที่เข้ามาทำงานได้ หรือแม้แต่กระทั่งการปลูกฝังในเรื่องความรัก และความศรัทธาในหน่วยงาน ก็เป็นประเด็นหนึ่งที่เป็นเสมือนการควบคุมทางสังคมในเรื่องของการเกรงกลัวการกระทำความผิดจริยธรรมในวิชาชีพ เช่นจากการศึกษาพบว่าในบางโรงเรียนนั้นได้มีการปลูกฝังในเรื่องของจิตวิญญาณของความเป็นครูจากครูรุ่นเก่าสู่ครูรุ่นใหม่ ทำให้ครูรุ่นใหม่มีจิตสำนึกในความเป็นครูมากยิ่งขึ้น

การถ่ายทอดวัฒนธรรมขององค์กรตรงนี้เป็นจุดสำคัญ การถ่ายทอดวัฒนธรรมของครูแตกต่างกันไป ครูยังอยู่นานวัฒนธรรมเรื่องการเรียนการสอน การแต่งเนื้อแต่งตัวของครูบาอาจารย์เรียกว่าอย่างเหมาะสม เหมาะสมกับความเป็นครู พอครูรุ่นนี้ออกไป ครูรุ่นใหม่เข้ามาแทนช่องว่างระหว่างวัยมันไม่มีการถ่ายทอด ร.ร. ก็พยายามนะ จะจัดกิจกรรมให้มีการถ่ายทอด มีการเชิญคุณครูที่เคยอยู่ที่นี้มา ให้จิตวิญญาณมาให้จิตสำนึกในความเป็นครู (ชื่อ โรงเรียน) เพราะ ร.ร. ของเราเป็น ร.ร. ที่มีประวัติศาสตร์ยาวนาน ทุกคนมีความภาคภูมิใจ นาม(ชื่อ โรงเรียน) เป็นนามพระราชทานจากรัชกาลที่ 6 นั้นใครที่มาอยู่ต้องรักต้องทำตัวให้เหมาะสมกับสถาบันแห่งนี้เราก็จะเชิญมาถ่ายทอดความรู้สึกนี้ให้รุ่นน้อง ให้เข้าใจในความเป็นโรงเรียน

7) การมีส่วนร่วมอย่างจริงจังของทุกภาคส่วนในการป้องกันการกระทำผิด

จากผลการวิจัย ผู้วิจัยมีข้อสังเกตกระบวนการสร้างเนื้อหาจรรยาบรรณวิชาชีพครู ตลอดจน แนวปฏิบัติ และการบังคับใช้ (บทลงโทษ) แม้กระทั่งการบริหารงานภายในกระทรวงศึกษา สถานศึกษา ควรเน้นกระบวนการบริหารงานแบบมีส่วนร่วม กล่าวคือ ทุกฝ่าย ทุกระดับ ต้องมีส่วนร่วมรับรู้ใน ทุกขั้นตอนของกระบวนการเขียนจรรยาบรรณวิชาชีพครู จะทำให้ทุกคนที่เข้าร่วมรับรู้ และ รับผิดชอบร่วมกันในการเขียนกฎกติกา จรรยาบรรณแห่งวิชาชีพของตน เพื่อสร้างจิตสำนึกว่า วิชาชีพครูด้วยกันเองปกครองดูแลกันเอง นอกจากนั้นผู้บริหารสถานศึกษาให้ความเห็นว่าบุคลากร ทุกคนในองค์กรจะต้องเอาใจใส่ให้ความสนใจแม้จะเป็นสิ่งเล็กๆ น้อยๆ อาทิ การซุบซิบนินทา ข่าวดู ลือ ในเรื่องเกี่ยวกับพฤติกรรมของครู จะต้องช่วยกันสอดส่องดูแลเพื่อยับยั้งก่อนที่จะเกิดปัญหา และเมื่อเกิดปัญหาพฤติกรรมที่ไม่เหมาะสม จรรยาบรรณวิชาชีพครูจึงเป็นจรรยาบรรณวิชาชีพที่ครู ทุกคนมีส่วนร่วม หรือแม้กระทั่งภายในสถานศึกษาควรเน้นกระบวนการมีส่วนร่วมอย่างสำคัญ ผู้วิจัยรับทราบจากผู้บริหารสถานศึกษาว่า บางครั้งไม่ได้รับความร่วมมือ แต่มีการต่อต้านเสียด้วยซ้ำ งานบางกิจกรรมไม่อาจดำเนินการให้สำเร็จลุล่วงไปได้

ในปัจจุบันกรณีครูประพฤติผิดจริยธรรม จรรยาบรรณในปัจจุบัน รวมถึงในอนาคตจะถูก เปิดเผยมากขึ้น เนื่องจากทุกคนเข้าถึงสื่อออนไลน์ได้มากขึ้นกว่าในอดีต พฤติกรรมของครูจะถูก นำเสนอผ่านสื่อออนไลน์ นับว่าเป็นการควบคุมพฤติกรรมครูในรูปแบบของ Informal Social Control กล่าวคือการถูกตรวจสอบ ควบคุม สอดส่องโดยสังคมจะมีความสะดวกมากขึ้นข่าวคราว ครูประพฤติผิดจะถูกประจานผ่านสื่อได้ง่ายเช่นกัน เพราะฉะนั้นในประเด็นเรื่องของการตรวจสอบพฤติกรรมเชิงจริยธรรม จรรยาบรรณของครูผู้นั้น การมีส่วนร่วมจากผู้บริหารครู ด้วยกัน นักเรียน ผู้ปกครอง ชุมชน จะมีส่วนร่วมตรวจสอบควบคุมพฤติกรรมของครู รูปธรรมที่มี การยกตัวอย่าง เช่น อาจมีผู้แดงรับความคิดเห็นหรือข้อเสนอแนะซึ่งจะเป็นช่องทางหนึ่ง ในการตรวจสอบ นอกจากสื่อออนไลน์ของโรงเรียนแล้ว สรุปคือ เปิดการสื่อสารทุกช่องทาง ที่จะทำให้เกิดการรับรู้ถึงพฤติกรรมที่ไม่ดีของครู เพื่อเป็นการควบคุม ยับยั้งป้องกัน ก่อนที่ปัญหาจะเกิด

8) ผู้บริหารโรงเรียนต้องเป็นหลักในการควบคุมจริยธรรมครู

จากผลการศึกษาพบว่าในการที่จะพัฒนาและส่งเสริมจริยธรรมครูนั้น ประเด็นที่ต้อง พิจารณาก็คือ กลไกหรือมาตรการในการควบคุมพฤติกรรมของครูให้ปฏิบัติตามแนวทาง

จรรยาบรรณวิชาชีพครู ซึ่งบุคคลที่เป็นกลไกสำคัญในเรื่องดังกล่าว ก็คือผู้บริหารโรงเรียน หรือผู้บริหารของบุคลากรทางการศึกษาในการสร้างมาตรการของหน่วยงานเพื่อควบคุม หรือดูแลพฤติกรรมการกระทำผิดจรรยาบรรณของครูในสถานศึกษา นอกจากนี้ผู้บริหารการศึกษาควรที่จะปฏิบัติตามแนวทางจรรยาบรรณวิชาชีพของผู้บริหารการศึกษาด้วยเช่นกัน เพื่อเป็นแบบอย่างที่ดีของครูในหน่วยงาน เช่น การปฏิบัติงานตามหน้าที่ การมีพฤติกรรมที่ดี เช่น ไม่ดื่มสุรา การแต่งกาย และการวางตัวที่เหมาะสม และไม่มีปัญหาในเรื่องของผู้สาว เป็นต้น เนื่องจากถ้าผู้บริหารมีพฤติกรรมที่ผิดจริยธรรมเสียเองนั้น ก็ไม่สามารถที่จะเป็นแบบอย่างที่ดีได้ และจะทำให้เวลาที่มีมาตรการออกมาควบคุม หรือลงโทษครูที่กระทำความผิดแล้วจะไม่สามารถนำมาบังคับใช้ได้อย่างเต็มที่

ผู้บริหารเองมีส่วนสำคัญอย่างมากใหม่ในการควบคุมจรรยาบรรณครู ที่ว่ามันต้องเป็นหลักเลยนะ ถ้าเรารีบบอกเขาชี้แจงเขามันก็จะไม่ลามละ โกรธก็ช่างเขา หมาหยอกไก่อันอะไรกับเขาบ้างอะไรประมาณนี้เราต้องปรามเขาซะ ครูกับครูอะไร

ของผมเวลาประชุมครูจะต้องคิดอะไรที่เป็นบวกเสมอห้ามคิดลบ ... พยายามให้ข้อคิดในส่วนนี้กับครูแล้วครูจะได้ถือปฏิบัติถ้าอันไหนเป็นสิ่งที่ไม่ดีที่เลี่ยงได้น่าจะเลี่ยง และที่สำคัญที่สุดเราต้องปฏิบัติเป็นแบบอย่างนะ อย่างผมเหล่าก็ไม่ดื่ม บุหรี่ก็ไม่สูบ แล้วเวลาทำงานก็มาเช้ากลับเย็น เราก็ต้องทำเป็นรูปแบบและตัวอย่างให้เห็นไม่ใช่ปากว่าตาขีบ เราไม่เป็นตัวอย่างมันก็ไม่ได้อ

ผอ.คือแบบอย่างถ้าเราไม่ทำจริง ครูก็จะเอาอย่าง รองผอ. ก็จะทำอย่าง เราต้องพูดจริงทำจริง เราไม่เล่น ก็เป็นจรรยาบรรณแบบหนึ่งนะ เราไม่เล่น เราต้องเป็นรูปแบบให้เขาทุกอย่างหลายๆเรื่อง ทั้งเรื่องเงินทอง การแต่งตัว การถูก กาลเทศะ เวลาไหนอ่อน เวลาไหนแข็ง ก็ต้องครบในตัวคืออย่างเดี๋ยวก็ช่วยเหลือตัวเองไม่ได้นะ เลวอย่างเดี๋ยวก็อยู่ไม่ได้ โหดอย่างเดี๋ยวก็ไม่ได้มันจะอยู่คู่กันทั้ง 3 ตัวเนี่ย สังคมมันเป็นแบบนี้แหละ

9) ระบบประเมินการสอน และพฤติกรรมเชิงจริยธรรมที่ชัดเจนและสามารถตรวจสอบได้

จากผลการศึกษาโดยเฉพาะกลุ่มผู้ปกครอง ได้ให้ความสำคัญของระบบประเมินที่เข้มงวดอย่างมีประสิทธิภาพน่าจะเป็นแนวทางในการป้องกันการประพฤติผิดจรรยาบรรณ จรรยาบรรณของครูได้อีกทางหนึ่งระบบประเมินน่าจะทำให้ทุกภาคส่วนที่เกี่ยวข้องมีส่วนร่วมในการประเมินครูอย่างเช่น มหาวิทยาลัยนิยมปฏิบัติกัน นอกจากนี้ในการประเมินการสอนและพฤติกรรมของครูนั้น นักเรียน

น่าจะมีส่วนร่วมในการประเมินการสอน รวมทั้งบุคลิกภาพ อารมณ์ การอบรมสั่งสอน เป็นต้น ซึ่งจะเป็นการสะท้อนจากผู้รับ โดยตรงนอกจากนี้ครูด้วยกันควรจะมีการประเมินกันเอง คือจะเป็น การสอดคล้องตรวจสอบควบคุมพฤติกรรมกันเอง และในการประเมินเช่นนี้ผู้บริหาร ต้องรับการประเมินด้วยเช่นกัน นอกจากนี้กลุ่มเครือข่ายผู้ปกครอง สมาคมผู้ปกครอง สมาคมศิษย์เก่า ที่มีส่วนร่วมใกล้ชิดกับโรงเรียน ต้องมีส่วนร่วมกับการประเมินครูและผู้บริหารด้วย

ประเมินพฤติกรรมส่วนใหญ่ให้ผู้บริหารประเมินแต่จริงๆแล้วมันน่าจะให้ทั้งครู และนักเรียนประเมินด้วยจริงๆแล้วอยากให้ผู้ปกครองประเมินด้วย ประเมินนี้ต้อง ทุกฝ่ายได้มีมุมมองสองด้าน

นอกจากนี้ก็มีกลุ่มตัวอย่างบางกลุ่มมองว่าการประเมินครูนั้น นักเรียนจะมีส่วนอย่างมาก ที่ควรเข้ามาเกี่ยวข้องในการประเมินตัวครูผู้สอน ซึ่งจะเป็นการสะท้อนปัญหาอย่างหนึ่ง เพื่อนำผล จากการประเมินนั้นมาดำเนินการในการแก้ไขต่อไป จากผลการศึกษาพบว่าในการประเมิน ควรจะมีการประเมินใน 4 ด้าน คือ

- 1.การประเมินด้านความรู้ความสามารถของครู ซึ่งการประเมินด้านนี้เป็นการประเมิน ด้านทักษะ ความรู้ทางวิชาการ หรือความเชี่ยวชาญในรายวิชาที่ตนเอง ได้ทำการสอนอยู่ ซึ่งจะเป็น การให้ครูนั้นต้องมีการพัฒนาในด้านความรู้ ตลอดเวลา
- 2.การประเมินการถ่ายทอดในเรื่องของการสอน ครูบางคนมีความรู้ดีแต่สอนไม่เข้าใจ ครูบางคนความรู้ไม่ดีมากแต่สอนให้นักเรียนเข้าใจได้ ในบางครั้งครูบางท่านก็ไม่ทราบ ความสามารถในการถ่ายทอดของตนเอง ถ้ามีการประเมินด้านนี้จะทำให้ครูมีการพัฒนาการสอนให้ ดีขึ้น
- 3.การประเมินด้านการดูแลเอาใจใส่ การให้คำปรึกษาแก่นักเรียน ซึ่งประเด็นนี้จะทำให้ครู มีความตระหนักในด้านการดูแลนักเรียน นอกเหนือจากการสอนในห้องเท่านั้น
- 4.ประเมินด้านพฤติกรรมในการเป็นครู ซึ่งจะให้นักเรียนวัดแล้วประเมินครูว่าครูนั้น มีพฤติกรรมที่เหมาะสม และปฏิบัติตามจรรยาบรรณวิชาชีพครูหรือไม่

แต่อย่างไรก็ตามในการประเมินนั้นควรมีการให้ความรู้และทำความเข้าใจแก่นักเรียน ก่อนการประเมินเพื่อให้เกิดความเข้าใจที่ตรงกัน เพื่อที่นักเรียนจะได้สะท้อนความรู้สึก การรับรู้ ความเป็นจริงให้กับครูที่สอนออกมาเพื่อให้ครูเกิดการเปลี่ยนแปลงไปในทางที่ดี และรักษาความดีที่

มีอยู่ ซึ่งเป็นผลประโยชน์แก่ตัวนักเรียนเองด้วย ในการปรับปรุงคุณภาพการเรียน การสอนต่อไป และจะทำให้ผลการประเมินดังกล่าวออกมามีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น

นอกจากนี้ในเรื่องของการประเมินนั้น จากผลการศึกษาพบว่า ทางหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง น่าจะมีการประเมินในหลายรูปแบบ เช่นที่กลุ่มตัวอย่างได้กล่าวไว้ดังนี้

Teacher of the year พอถึงวันสิ้นปีก็กำหนด ครูที่เราอยากเห็นว่า อย่างนี้เช่น ครูสอนดี ในสายตาของเด็ก ในความคิดของเด็กให้เด็กประเมินก็ง่ายๆ ให้กระดาศคนละแผ่น มี 10 ชั้น เช่น ครูใจดี ครูแต่งกายดี พูดเพราะ สดท้ายครู จุดจุกจุก ดี ครูดีดังดี ครูแสบแสบ ครูโหดเหี้ยมมีหมด เราก็ได้ข้อมูลอีกทางเด็กเขามองเรา ยังไง คนไหนที่เราบอกได้เราก็จะบอกส่วนใหญ่ผมจะไม่บอก เพราะเขารับไม่ได้ แต่ผมเน้นเรื่องนี้มานาน ผมเองก็โดน ครูเหี้ยม ครูโหดร้าย บางที่เราถูกฝึกมาตรงนี้ พร้อมทั้งจะรับการประเมินโดนว่ามาบ่อย จากเด็ก ๆ แต่ครูที่เขาได้เราก็จะมอบเกียรติบัตร เป็นการส่งเสริม

จากแนวทางในการส่งเสริมการพัฒนาจริยธรรมครูในด้านนี้จะต้องเป็นการร่วมมือกันของหลายฝ่ายเพื่อที่จะเป็นการปรับปรุงคุณภาพการศึกษาของไทยต่อไป

10) การพัฒนากรอบแบบแผนที่ชัดเจนในเรื่องจริยธรรมวิชาชีพครู

ประเด็นนี้นั้นจะเกี่ยวเนื่องกับเรื่องของการพัฒนามาตรฐานวิชาชีพ แบบแผนพฤติกรรมที่สอดคล้องกับจริยธรรม จรรยาบรรณวิชาชีพที่ชัดเจน รวมทั้งรูปแบบการเผยแพร่ที่ครอบคลุมและชัดเจน เพื่อให้บุคลากรทางการศึกษาโดยเฉพาะครูได้รับรู้ข่าวสารในเรื่องของกรอบคุณธรรมจริยธรรมอย่างต่อเนื่อง จากผลการศึกษาพบว่า ข้อมูลในเรื่องของแนวทางการปฏิบัติเพื่อให้สอดคล้องกับจรรยาบรรณวิชาชีพนั้นยัง ไม่มีความชัดเจนเท่าที่ควร หรือบางประเด็นก็มีความเป็นนามธรรมสูง ซึ่งทางหน่วยงานที่เกี่ยวข้องควรมีการกำหนดกรอบให้ชัดเจน และทำให้เป็นรูปธรรม มีความเข้าใจในเรื่องจริยธรรมวิชาชีพไปในแนวทางเดียวกัน และสามารถนำไปปฏิบัติได้ ก็จะทำให้ไม่เกิดความสับสนว่าสิ่งใดถูกสิ่งใดผิด

ถ้าให้ชัดเจนต้องมีกรอบถ้ามีกรอบมีแผนการปฏิบัติของครูจะง่าย หากถามตัวเองแล้วหากไม่ได้อยู่โครงการนี้แล้วจริยธรรมของครูมีอะไรบ้างละ มันต้องเด่นชัด

ขึ้นมาเป็นแนวทางเป็นสิ่งที่คุณต้องทำหากไม่ปฏิบัติตามจะมีอะไรต่อไปจะมีการ
แก้ไขปัญหาที่ชัดเจนกว่าตามความคิดค่ะ

นอกจากนี้กลุ่มตัวอย่างได้เสนอแนะว่าในเรื่องของความชัดเจนของประมวลจริยธรรม
วิชาชีพนั้นควรมีการกำหนดควบคู่ไปกับระยะเวลาในเรื่องการเรียนการสอนของนักศึกษาครู หรือ
ควรมีกรอบที่ชัดเจนตั้งแต่ที่นักศึกษาตั้งในเรียนในวิชาชีพครู

สรุปเลยโอเคอย่างผมเนี่ยฝากไว้สองด้านครับด้านแรกที่เป็นครูอยู่แล้วกำหนด
กรอบจริยธรรมออกมาให้มันเห็นเด่นชัดเจนให้ทำเป็นรูปธรรม ในส่วนที่กำลังจะ
เป็นครูต้องสอนต้องตอกย้ำสร้างจิตสำนึก เนี่ยครูกูที่สอบในปีที่หกคุณต้องทำทุก
อย่างการเข้าไปสัมผัสเนื้อหาวิชาเรียนการอุทิศตนยังไงต้องปลูกฝังให้กับครูพันธุ์
ใหม่สองอย่างที่ยากจะฝากไว้

จะเห็นได้ว่าเมื่อมีกรอบจริยธรรมที่ชัดเจนเป็นแนวทางปฏิบัติแล้ว ก็ควรที่จะมี
การประชาสัมพันธ์อย่างต่อเนื่อง และทั่วถึง เนื่องจากในปัจจุบันนี้เรื่องของกฎระเบียบ หรือแม้แต่
กรอบจรรยาบรรณวิชาชีพในบางหน่วยงานนั้น ยังไม่ได้รับข้อมูลที่ทันสมัย หรือบางหน่วยงาน
ได้รับแต่ก็ไม่สามารถนำมาให้ครูทั้งโรงเรียนได้เนื่องจากได้รับจากส่วนกลางเพียงฉบับเดียวเท่านั้น
เพราะฉะนั้นถ้ามีการพัฒนาในเรื่องการเผยแพร่ที่มากขึ้น ครอบคลุมทุกส่วนงาน นอกจากนี้
การศึกษายังพบว่า ถ้ามีการผลิตสื่อต่างๆ ที่เป็นแนวคิดสร้างสรรค์ออกมาก็จะทำให้ครู
มีความตื่นตัวมากยิ่งขึ้น รวมทั้งการคิดแนวทางใหม่ๆ ในการส่งเสริมจริยธรรมครู โดยใช้สื่อเข้ามา
เกี่ยวข้อง เช่นกลุ่มตัวอย่างได้กล่าวไว้ว่า

อันดับแรกก็คือการประชาสัมพันธ์เมื่อมีการประชาสัมพันธ์ให้มันเหลือเพื่อ คนละ
ชุดไปเลยไม่ใช่ให้มาชุดเดียวแล้ว ไปถ่ายเอกสารกันเองมีมาตรการให้ถึงตัวผู้ทำเลย
แล้วคุณไม่มาและทำเอกสารส่งหนังสือถึงตัวและให้ส่งตอบกลับว่าได้รับแล้ว

น่าจะมีสื่อมีอะไรมาจากกระทรวงบ้าง เป็นการสื่อสารระหว่างกระทรวงกับเรา
เพราะเวลานี้สื่อเข้ามา อ่านจรรยาบรรณเสร็จแล้วก็ไม่มีอะไรติดตามเลย ไม่มี
ข้อมูลใดที่เผยแพร่ออกมา น่าจะมีสื่อมีอะไรเล็กๆน้อยๆ พอครูได้มองเห็นว่าเรายัง
เดินตามจรรยาบรรณของครูในงานวิชาชีพเรานะ หรือ ไม่ก็อาจจะในเชิง กระตุ้นให้

ครูได้เห็นสื่อ เห็นภาพ ออกรายการที่วิพากษ์เรื่องจรรยาบรรณบ้างไร อย่างนี้ น่าจะกระตุ้นให้ครูที่สนใจข่าวสารได้เห็น ว่า ผู้หลักผู้ใหญ่เองก็ต้องปฏิบัติตามหลักจรรยาบรรณด้วยนะ ผู้ใหญ่ทำตัวไม่ถูกต้องก็ไม่เอาด้วย ต้องเป็นตัวอย่างที่ดี

จากผลการศึกษาจะเห็นได้ว่าถ้ามีกรอบปฏิบัติที่ชัดเจนในการควบคุมพฤติกรรมของบุคคล โดยเฉพาะครู ให้อยู่ในกรอบจริยธรรมวิชาชีพ และมีการเผยแพร่อย่างเป็นรูปธรรม และมีความต่อเนื่องก็จะเป็นแนวทางอย่างหนึ่งในการสร้างความตระหนัก และพัฒนาพฤติกรรมเชิงจริยธรรมของครูได้ในระดับหนึ่ง

5.5 สรุปผลการศึกษา

ผลการศึกษาจากการวิจัยฉบับนี้ที่ได้นำเสนอไปนั้นจะเป็นในลักษณะของการชี้ให้เห็นถึงประเด็นในเรื่องของภาพลักษณ์ของครูไทยในปัจจุบันที่มีลักษณะที่แตกต่างจากครูในอดีต ไม่ว่าจะเป็นเรื่องของพฤติกรรม บุคลิกภาพที่เหมาะสม การแต่งกาย ความรู้ความสามารถ และในเรื่องของจิตวิญญาณความเป็นครู อย่างไรก็ตามปัญหาในเรื่องของพฤติกรรมครูที่กระทำผิดจริยธรรม รวมทั้งจรรยาบรรณวิชาชีพนั้นไม่ได้มีการแบ่งประเด็นที่ชัดเจนว่าการกระทำผิดลักษณะไหนจะมาจากครูกลุ่มใด แต่รายงานการวิจัยจะชี้ให้เห็นถึงประเด็นต่างๆในเรื่องของพฤติกรรมที่ครูกระทำผิด ซึ่งมาจากประเด็นพฤติกรรมส่วนตัว และพฤติกรรมที่เกี่ยวข้องกับการทำงาน รวมทั้งบางประเด็นยังเกี่ยวเนื่องมาจากผู้บริหารการศึกษาอีกด้วย

ถึงแม้ว่าทางหน่วยงานที่เกี่ยวข้องจะมีมาตรการ หรือแนวทางในการควบคุมพฤติกรรมของบุคลากรทางการศึกษาอย่างชัดเจน แต่ก็ยังมีการกระทำผิดจรรยาบรรณของครูให้เห็นในสังคมไทย ซึ่งผลการศึกษาชี้ให้เห็นถึงประเด็นปัญหาและอุปสรรคในการส่งเสริมจริยธรรมวิชาชีพ ซึ่งสืบเนื่องมาจากปัจจัยต่างๆมากมาย ทั้งปัจจัยภายในตัวของครูเอง และปัจจัยภายนอกที่มีผลกระทบต่อการพัฒนาและการส่งเสริมจริยธรรมดังกล่าว ปัจจัยภายใน ได้แก่ ปัญหาอุปสรรคในเรื่องจิตสำนึกในความเป็นครู ค่านิยมในเรื่องของวัตถุ ความฟุ้งเฟ้อ การขาดความรู้ ความตระหนักในเรื่องประมวลจริยธรรมและจรรยาบรรณวิชาชีพ ส่วนปัจจัยภายนอก ได้แก่ ปัญหาอุปสรรคที่สืบเนื่องมาจากหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหาร กระบวนการในการผลิตครู การสอบคัดเลือก/การ

โยกย้ายแต่งตั้ง นโยบายของรัฐในการส่งเสริมคุณธรรมจริยธรรมที่ขาดความต่อเนื่อง ความเป็น
ธรรมในเรื่องการให้รางวัลครูดี และการนำเสนอข่าวในด้านลบของสื่อมวลชน

นอกจากนี้ผลการศึกษายังชี้ให้เห็นถึงแนวทางในการพัฒนา และส่งเสริมจริยธรรม
เพื่อที่จะให้ปัญหาครูกระทำผิดจริยธรรมลดน้อยลง ซึ่งแนวทางในการส่งเสริมนั้นจะเป็น
ในรูปแบบของความร่วมมือกันในหลายฝ่ายทั้งภาครัฐ โรงเรียน และผู้ครองนักเรียนที่จะพัฒนาและ
ส่งเสริมให้ครูประพฤติปฏิบัติให้สอดคล้องกับหลักจริยธรรม และจรรยาบรรณวิชาชีพต่อไป
นอกจากนี้ผลการศึกษายังชี้ให้เห็นว่ารูปแบบของแนวทางในการส่งเสริมจริยธรรมและจรรยาบรรณ
ครูนั้นควรมีจะมีนโยบายแบ่งเป็น 2 ด้านคือ นโยบายที่ปฏิบัติโดยโรงเรียน เช่น การสร้างวัฒนธรรม
องค์กรในการควบคุมพฤติกรรม โดยการสร้างความสัมพันธ์ระหว่างครูรุ่นเก่า กับครูรุ่นใหม่
นอกจากนี้ทางโรงเรียนควรจัดให้มีการอบรมเรื่องจริยธรรมวิชาชีพครูอย่างจริงจัง ส่วนแนวทาง
ปฏิบัติโดยภาครัฐ เช่น มีการเผยแพร่ข้อมูลเกี่ยวกับจริยธรรมวิชาชีพอย่างทั่วถึง การมีกรอบในการ
กำหนดพฤติกรรมเชิงจริยธรรมที่ชัดเจน และควรเพิ่มมาตรการความเข้มงวดในการลงโทษต่อครูที่
กระทำความผิดทางจริยธรรมวิชาชีพ และในเรื่องของครูดี หรือครูต้นแบบนั้นควรมีการกำหนด
กฎเกณฑ์ที่มีความชัดเจน และการให้รางวัลควรมีการประเมินจากหลายส่วน เพื่อที่จะให้รางวัลกับ
ครูที่เป็นแบบอย่างจริงๆ นอกจากนี้ทางภาครัฐควรให้ความสนใจกับหน่วยงานที่ผลิตครูมากขึ้น
ควรมีการกำหนดกรอบการเรียนการสอนที่ชัดเจนในหลักสูตรที่เกี่ยวข้องกับการผลิตครู เพื่อที่จะให้
ได้บุคคลที่มีจิตวิญญาณในความเป็นครูอย่างแท้จริง และประเด็นสุดท้ายคือ ภาครัฐควรมีกิจกรรมใน
การประเมินครูที่หลากหลายและเป็นธรรมมากยิ่งขึ้น เพื่อที่จะ ได้ข้อมูลมาพัฒนาแนวทางในการ
ดำเนินงานของบุคลากรครูต่อไปในอนาคต